

ਪਰਦੇਸ ਟਾਈਮਜ਼

ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਐਮ ਏ (ਮੁਖ ਸੰਪਾਦਕ)

ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ

pardestimes

ਰਣਜੀਤ ਕੌਰਲਾ ਐਮ. ਬੀ. ਏ. ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਐਡੀਟਰ

VOL- 14 No. 349 June 17, 2020

E-mail : info@pardestimes.com

Ph 510-938-7771

Ph 530-315-1020

ਭਾਰਤ-ਚੀਨ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਈਆਂ ਹਿੱਸਕ ਝੜਪਾਂ, ਵੱਡੀ ਜੰਗ ਦੇ ਆਸਾਰ ਭਾਰਤੀ 20 ਜਵਾਨ ਹੋਏ ਸ਼ਹੀਦ, 43 ਚੀਨੀ ਫੌਜੀ ਵੀ ਮਾਰੇ ਗਏ

ਨਵੀਂ ਚਿੱਲੀ - ਚੀਨ ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਈ ਹਿੱਸਕ ਝੜਪ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜੀਆਂ ਨੇ 43 ਚੀਨੀ ਫੌਜੀ ਵੀ ਮਾਰੇ ਗਏ, ਜਦਕਿ ਇਸ ਝੜਪ 'ਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵੀ 20 ਫੌਜੀ ਸਹੀਦ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਅਧਿਕਾਰਿਕ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਤੇ ਚੀਨੀ ਫੌਜੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਲਾਈਨ ਆਫ ਕੰਟਰੋਲ 'ਤੇ ਹਿੱਸਕ ਝੜਪ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 15 ਜੂਨ ਨੂੰ ਚੀਨ 'ਤੇ ਸਥਿਤੀ ਬਦਲ ਦੇ ਯਤਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਜਿਹਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ 'ਚ ਦੇਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਤੇ ਚੀਨ ਪੂਰਬੀ ਲੱਦਾਖ 'ਚ ਸਰਹੱਦੀ ਖੇਤਰ 'ਚ ਫੌਜੀ ਚੀਨੀ ਫੌਜਾਂ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਰਹੱਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਰਵਾਈਏ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਭਾਰਤ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਐਲਏਸੀ 'ਚ ਆਪਣੀ ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਚੀਨ ਤੋਂ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਉਮੀਦ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਗਲਵਾਨ ਘਾਟੀ ਕਿਉਂ ਹੈ ਅਹਿਮ ਤੋਂ ਦੇਵਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਇਸ 'ਤੇ ਕੀ ਹੈ ਵਿਵਾਦ

ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਚੀਨ ਵਿਚਾਲੇ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਤਣਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਾਈਨ ਆਫ ਏਕਚੁਅਲ ਕੰਟਰੋਲ, ਐਲਏਸੀ 'ਤੇ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾਗੀ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਚੀਨੀ ਫੌਜ ਦੀ ਹਮਲਾਵਰ ਸੌਲੀ ਨਾਲ ਨਿਹਿਤ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਵੀ ਸਖਤ ਰੁਖ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਕਸਾਈ ਚੀਨ (ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਚੀਨ ਦਰਮਿਆਨ ਤਕਰਾਰੀ ਸਰਹੱਦੀ ਇਲਾਕਾ ਹੈ) 'ਚ ਪੈਂਦੀ ਗਲਵਾਨ ਘਾਟੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦੋਵੇਂ ਦੇਸ਼ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਕਸਾਈ ਚੀਨ ਦੀ ਹਰ ਹਵਾਈ ਸੈਨਾ ਮੁੱਖੀ ਆਰ ਕੇ ਐਸ ਭਦੇਰੀਆ ਨੇ ਵੀ ਚੀਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ, "ਉਥੇ ਕੁਝ ਅਸਾਧਾਰਣ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵੇਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਚੀਨ ਦੀ ਹਰ ਹਰ ਕਤ 'ਤੇ ਨੇਤੀਓਂ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੌਜ ਦੀ ਤੈਨਾਤੀ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਭਾਰਤ ਵੱਲ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਇਸ ਕਦਮ 'ਤੇ ਇਤਿਰਾਜ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਚੀਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਗਲਵਾਨ ਘਾਟੀ ਨਜ਼ਦੀਕ ਰੱਖਿਆ ਸਬੰਧੀ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਈ ਮਹੀਨੇ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਨਾਲ ਹੀ ਲੋੜ

ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਟਕਰਾਵ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। 9 ਮਈ ਨੂੰ ਉਤਰੀ ਸਿੰਕ੍ਰਿਨ ਦੇ ਨਾਕੂ ਲਾ ਸੈਕਟਰ 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਚੀਨੀ ਫੌਜੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਝੜਪ ਹੋਈ ਸੀ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਲੱਦਾਖ 'ਚ ਐਲਏਸੀ ਨੇਤੇ

ਪੈਣ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਕਾਰਵਾਈ ਵੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਵਧੇਰੇ ਸਿੰਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਫੌਜ ਮੁੱਖੀ ਜਨਰਲ ਐਮ ਐਮ ਨਰਵਾਣੇ ਨੇ ਦੋਵੇਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਟਕਰਾਵ ਤੋਂ

ਚੀਨ ਨੇ ਇਸ ਤਣਾਂ ਪਿੱਛੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਚੀਨ ਦੇ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਅਖਬਾਰ ਗਲੋਬਲ ਟਾਈਮਜ਼ 'ਚ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਏ ਇੱਕ ਲੇਖ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗਲਵਾਨ ਘਾਟੀ 'ਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਤਣਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਲਈ ਭਾਰਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਅਖਬਾਰ ਨੇ ਚੀਨੀ ਫੌਜ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਲਿਖਾ ਹੈ, "ਭਾਰਤ ਨੇ ਇਸ ਖੇਤਰ 'ਚ ਰੱਖਿਆ ਸਬੰਧੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਚੀਨ ਨੂੰ ਉਥੇ ਆਪਣੇ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੀ ਤੈਨਾਤੀ ਕਰਨੀ ਪਈ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਇਸ ਤਣਾਂ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਡੋਕਲਾਮ ਵਰਗੀ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਭਾਰਤ ਇਸ ਸਮੇਂ ਕੋਵਿਡ-19 ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਆਰਥਿਕ ਤੰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਝੇਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਦੁਜੇ ਪਾਸੇ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਹੀ ਭਾਰਤ ਨੇ ਗਲਵਾਨ ਘਾਟੀ 'ਚ ਤਣਾਂ ਦਾ ਮਾਰੋਲ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।" ਗਲੋਬਲ ਟਾਈਮਜ਼ ਨੇ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਲਿਖਾ ਹੈ ਕਿ ਗਲਵਾਨ ਘਾਟੀ ਚੀਨੀ ਇਲਾਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਖੇਤਰ 'ਚ ਭਾਰਤ ਵੱਲ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਕਦਮ ਸਰਹੱਦ ਸਬੰਧੀ ਮਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਚੀਨ ਵਿਚਾਲੇ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਮਈ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਹੀ ਗਲਵਾਨ ਘਾਟੀ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਕਬਜ਼ਾ ਵਧਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚੀਨੀ ਹਦੂਦ ਅੰਦਰ ਦਾ ਅਖਲ ਹੋਵੇਗਾ।

ਗਲਵਾਨ ਘਾਟੀ ਵਿਵਾਦਿਤ ਖੇਤਰ ਅਕਸਾਈ ਚੀਨ 'ਚ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਘਾਟੀ ਲੱਦਾਖ ਅਤੇ ਅਕਸਾਈ ਚੀਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਭਾਰਤ-ਚੀਨ ਨਜ਼ਦੀਕ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਅਸਲ ਨਿਯੰਤਰਣ ਰੇਖਾ, ਐਲਏਸੀ ਅਕਸਾਈ ਚੀਨ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਕਸਾਈ ਚੀਨ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਚੀਨ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਆਪੋ ਆਪਣਾ ਦਾਵਾ ਠੋਕੇ ਹਨ। ਜ਼ਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੇ ਮਾਹਰ ਐਸ ਡੀ ਮੁਨੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਖੇਤਰ ਰਣਨੀਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਵ ਹੈ। ਇਹ ਖੇਤਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਚੀਨ ਦੇ ਸਿਨੱਜਿਆਂਗ ਅਤੇ ਲੱਦਾਖ ਤੱਕ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। 1962 ਦੀ ਜੰਗ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਗਲਵਾਨ ਘਾਟੀ ਦਾ ਇਹ ਖੇਤਰ ਸੁਧਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਚੀਨ ਦਾ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਦੋਸ਼

Certified Insurance Agent

Global Green
INSURANCE AGENCY

ਰੈਲਵ ਇੰਸ੍ਰੋਰੈਂਸ ਕਰਵਾਉਣ
ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਫੋਨ: 510-487-1000

MANN@GGIABA.COM

Mann Insurance Brokers Inc.

4123 Dyer St., #230, Union City, CA 94587

Allstate
You're in good hands.
Avninder Singh

Insurance Specialist, CA Lic. # 0822501

Auto ~ Home ~ Life ~ Health ~ Business ~ Commercial

PH.(510) 441-7490
Toll free (877) 441-7490

30042 MISSION BLVD. SUITE 221 HAYWARD, CA 94544

AUTOBAHN

Body & Paint

Specializing in Convenience & Quality

Baghel Singh Jaswal

Ph: (650) 966-1840, Fax: (650) 966-1023

www.autobahnbodypaint.com

778 Yuba Drive, Mountain View, CA 94041

Padam Builders Inc.

ਜਾਡੇ ਕੰਮ ਦੀ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਗਰੰਟੀ

ਅਸੀਂ ਨਵੇਂ ਮਕਾਨ, ਗੈਸ ਸਟੋਨ, ਮੋਲ, ਸ਼ੋਅਰੂਮ ਅਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ ਦਾ ਕੰਮ ਲਾਉਂਡੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਲੈ ਮੁਕੰਸਲ ਹੋਣ ਤੱਕ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

Bhupinder Singh Padam

email: padambuilders@gmail.com
Licensed # 1019803

CELL 510-565-6667

3143 ARDEN ROAD, HAYWARD CA- 94545

ਜਸਪਰੀਤ ਸਿੰਘ

ਅਟਾਰਨੀ ਐਟ ਲਾਅ, ਨਿਊਯਾਰਕ ਤੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ

ਗੱਫ਼ਾਲੀ ਸਟੇਅਫ, ਬੱਚਾ ਗੋਦ ਲੈਣਾ, ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ,

ਵਿਆਹ, ਐਚ ਵਨ, ਐਲ ਵਨ, ਲੇਬਰ

ਸਰਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੁਫਤ ਸਲਾਹ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦਫਤਰ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦਫਤਰ ਸੈਕਰੈਟੈਂਸ ਦਫਤਰ

4480 S. Grimmer Blvd # 208 Fremont, CA 94538 Jackson Height, NY 11372 Sacramento CA-95691 510-657-6444

37-18-73rd ST. Ste 401 Near Costco 718-533-8444

2945 W. Capitol Ave. West Fresno, CA 93722 916-372-4448

4491 w. Shaw Ave # 300B phone 559-271-5511

Raj Budwal
(Investment and Financial Advisor)

408-972-8000,
408-835-0202 (Cell)

Budwal and Associates

315 Piercy Road, San Jose, CA 95138

Budwal@sagepointadvisor.com

See me today and get the discounts and service you deserve

Gurbinder S Mavi

Insurance Lic# 0F22244

Bus: 650-326-0660, Cell : 408-829-6284

988 El Monte Ave Mountain View, CA 94040

Like a Good Neighbor, State Farm is There www.gmavi.com

State farm mutual Automobile Insurance Company. State Farm Indemnity Company Bloomington, IL

**ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਇਕ ਸਪਾਰਨ ਅਤੇ
ਗੁਪਤ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ 9 ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ ਹੈ**

**ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗਿਣਤੀ**

**ਅੱਜ ਹੀ
ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ
ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੋ**

CaliforniaCensus.org

ਅਮਰੀਕਾ ਟੀਕਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਕਾਫੀ ਤਰ੍ਹੀਕੀ ਕਰ ਰਿਹੈ: ਟਰੰਪ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ- ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਮਹਾਮਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਟੀਕਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਤਰ੍ਹੀਕੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਵੂਈਟਰ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਪ੍ਰੇਤੁੰ ਅਜਿਹਾ ਹੋਇਆ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਜੋ ਕੁਝ ਹੋਇਆ ਉਹ ਬੋਹੁਦ ਦੁਖਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਾਡੀ ਗਿਣਤੀ ਘੱਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸੁਧਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਕ ਦਿਨ ਇਹ ਘੱਟ ਕੇ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟੀਕਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਹਾਂ। ਮੈਂ ਨਤੀਜੇ ਦੇਖੇ ਹਨ। ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਮੈਂ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਸਾਨਦਾਰ ਲੋਕ, ਮਹਾਨ

ਲੋਕ, ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਹੀ ਪਹਿਲੇ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟੀਕਿਆਂ, ਇਲਾਜ ਅਤੇ ਰੋਗ ਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਕੁਝ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਖਬਰ ਲਿਆਵਾਂਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇਲਾਜ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖੋ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਗ ਮੁਕਤ ਹੋਣਾ ਹੀ ਕਹੋਗੇ। ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਨਹੀਂ ਕਹੋਗੇ? ਇਸ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਲੋਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ 'ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਚੰਗੀ ਖਬਰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਬਿਹਾਰੀ ਨੂੰ ਸਮਝ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਸਬਕ ਲੈ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਹਾ

ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਹੁਣ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਪੱਧਰ ਹੋਲੀ-ਹੋਲੀ ਘੱਟ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹੁਣ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਨਮੂਨਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਹੋਵੇਗੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਪਿਲਾਫ਼ ਜੰਗ 'ਚ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਨਮੂਨਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਸਮਰਥਾ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਸਮਰਥਾ ਡੇਕਲ ਲੱਖ ਸੀ। ਮਹਾਮਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਾਅ 'ਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਅਹਿਮ ਹਥਿਆਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਿਹਤ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਹੁਣ ਤਕ 59.21 ਲੱਖ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਮੂਨਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ 24 ਘੰਟਿਆਂ 'ਚ ਡੇਕਲ ਲੱਖ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਹੋਈ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ 10 ਹਜ਼ਾਰ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਵੇਂ ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਤੇ 380 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਵੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਸਿਹਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਮੁਤਾਬਕ ਹੁਣ ਤਕ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਦੇ 3,43,091 ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ 1,80,012 ਲੋਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਠੀਕ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਤੇ 1,53,178 ਸਰਗਰਮ ਮਾਮਲੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਮਹਾਮਾਰੀ ਨੇ 9900 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਵੀ ਲਈ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸਥਿਆਂ ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਖਬਰ ਏਜੰਸੀ ਪੀਟੀਆਈ ਤੇ ਹੋਰ ਸੋਤਾਂ ਤੋਂ ਮੰਗਲਵਾਰ ਸਾਮ ਪੈਣੇ ਸੱਤ ਵਜੇ ਤਕ ਮਿਲੇ ਅੰਕਤਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ 6211 ਨਵੇਂ ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ ਤੇ ਕੁੱਲ ਪੀਤਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੱਧ ਕੇ 3,39,051 ਹੋ ਗਈ। ਹੁਣ ਤਕ 1,82,693 ਲੋਕ

ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਹਤਮੰਦ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇੱਲਾਵਾ ਹੋਰ 8378 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਮਿਲੀ। ਸਰਗਰਮ ਮਾਮਲੇ ਸਿਰਫ 1,46,369 ਹੀ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ। ਹੁਣ ਤਕ 9989 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ 256 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਗਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ 'ਚ 48, ਗੁਜਰਾਤ 'ਚ 28, ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 'ਚ 18, ਬੰਗਲਾ 'ਚ 10, ਕਰਨਾਟਕ 'ਚ 7, ਅੰਧਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 'ਚ ਦੋ ਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ 'ਚ ਇਕ ਮੌਤ ਸਾਮਲ ਹੈ। ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ 'ਚ ਇਕ ਦਿਨ 'ਚ ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਹੈ।

ਸਿਹਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਤੇ ਸੂਬਿਆਂ ਤੋਂ ਮਿਲੇ ਅੰਕਤਿਆਂ 'ਚ ਫਰਕ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸੂਬਿਆਂ ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਡਾਟਾ ਮਿਲਣ 'ਚ ਦੇਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇੱਲਾਵਾ ਖਬਰ ਏਜੰਸੀਆਂ ਸਿਧੇ ਸੂਬਿਆਂ ਤੋਂ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਿਆਂ ਹਨ।

ਵੱਖਣ ਦੇ ਸੂਬਿਆਂ 'ਚ ਘੱਟ ਹੋਏ ਮਾਮਲੇ
ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਸਮੇਤ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੂਬਿਆਂ 'ਚ ਨਵੇਂ ਮਾਮਲੇ ਘੱਟ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ 'ਚ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਆਸਪਾਸ ਤੇ ਕਰਨਾਟਕ ਤੋਂ ਅੰਧਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 'ਚ ਲਗਪਗ ਪੰਜ ਸੌ ਨਵੇਂ ਮਾਮਲੇ ਮਿਲ ਰਹੇ ਸਨ ਪਰ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ 'ਚ 1515, ਕਰਨਾਟਕ 'ਚ 317, ਅੰਧਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 'ਚ 264 ਤੇ ਕੇਰਲ 'ਚ 79 ਨਵੇਂ ਕੇਸ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ। ਹੁਣ ਤਕ

ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ 'ਚ 48,019, ਕਰਨਾਟਕ 'ਚ 7530, ਅੰਧਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 'ਚ 6720 ਤੇ ਕੇਰਲ 'ਚ 2621 ਪੀਤਤ ਪਾਏ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੇ ਵਧਾਈ ਚਿੰਤਾ

ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 'ਚ ਵੀ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਨਵੇਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੱਧ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ 'ਚ ਅਜੇ ਵੀ ਸਬੰਧ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਬਹੁਤ ਕੰਟਰੋਲ 'ਚ ਹਨ। 507 ਨਵੇਂ ਕੇਸਾਂ ਨਾਲ ਹੁਣ ਤਕ ਸੂਬੇ 'ਚ 14,598 ਪੀਤਤ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਪਰ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਦਰ ਵੱਧ ਕੇ 61 ਫੀਸਦੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਸੂਬੇ 'ਚ 5259 ਸਰਗਰਮ ਮਾਮਲੇ ਹੀ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ। 435 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੁਣ ਤਕ ਮੌਤ ਵੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜਸਥਾਨ 'ਚ 115 ਨਵੇਂ ਕੇਸਾਂ ਨਾਲ ਹੁਣ ਤਕ 13,096, ਓਡੀਸ਼ਾ 'ਚ 108 ਨਵੇਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ 4163, ਬੰਗਲਾ 'ਚ 415 ਨਵੇਂ ਕੇਸਾਂ ਨਾਲ 11,909 ਤੇ ਅਸਾਮ 'ਚ 4319 ਮਾਮਲੇ ਹਾਲੇ ਤਕ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਗੁਜਰਾਤ 'ਚ ਲਗਪਗ 25 ਹਜ਼ਾਰ ਪੀਤਤ
ਗੁਜਰਾਤ 'ਚ ਨਵੇਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਪਰ ਮਾਮਲੇ ਵੀ ਘੱਟ ਰਹੇ। ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ 500 ਦੇ ਆਸਪਾਸ ਨਵੇਂ ਮਾਮਲੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ 'ਚ 1515, ਕਰਨਾਟਕ 'ਚ 317, ਅੰਧਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 'ਚ 264 ਤੇ ਕੇਰਲ 'ਚ 79 ਨਵੇਂ ਕੇਸ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ। ਹੁਣ ਤਕ

ਮਹਾਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਟਾਲਿਆ ਆਸਕਰ ਪੁਰਸਕਾਰ

ਲਾਸ ਏਜ਼ਲਸ- ਕੋਰੋਨਾ ਮਹਾਮਾਰੀ ਕਾਰਨ 'ਚ ਅਕੈਡਮੀ ਆਫ ਮੋਸ਼ਨ ਪਿਕਚਰ ਆਰਟਸ ਐਂਡ ਸਾਈਂਸਿਜ਼' ਨੇ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ 93ਵੇਂ ਆਸਕਰ ਐਵਾਰਡਜ਼ ਨੂੰ ਕਰੀਬ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਟਾਲਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਹੁਣ ਇਹ ਮਾਣਮੱਤਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਅਗਲੇ ਸਾਲ 25 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਪਹਿਲੇ ਐਵਾਰਡਜ਼ ਲਈ 28 ਫਰਵਰੀ, 2021 ਦਾ ਦਿਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੀਤੇ 40 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਆਸਕਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਸਮਾਰੋਹ ਦੀ ਤਰੀਕ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਬਦਲੀ ਗਈ ਹੈ।

ਅਕੈਡਮੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡੇਵਿਡ ਰੂਬੈਨ ਅਤੇ ਸੀਈਓ ਡਾਨ ਹਡਸਨ ਨੇ ਇਕ ਬਿਹਾਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕ ਸਦੀ ਤੋਂ ਅੰਧਕਾਰ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਫਿਲਮਾਂ ਸਾਨੂੰ ਦਿਲਾਸਾ ਦੇਣ, ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਤੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਯਕੀਨਿਤ ਇਸ ਸਾਲ ਵੀ ਇਹੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਐਵਾਰਡਜ਼ ਦੀ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਨਾਲ ਫਿਲਮਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਹੂਲਤ ਮਿਲੇਗੀ। ਸੀਅਨਾਨੋਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਲ 1981 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਰੀਗਨ ਦੀ ਹੋਤਿਆ ਦੇ ਯਤਨ ਕਰਨ ਆਸਕਰ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਨੂੰ 24 ਘੰਟੇ ਲਈ ਟਾਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਆਰਥਿਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਗੀਆਂ ਪਰ ਕਰੋਨਾ ਤੋਂ ਚੌਕਸ ਰਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ: ਮੋਦੀ

ਨਵੀਂ ਦ

ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਯੈਛਾਂ ਉੱਤੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ਸ਼ਹੀਦ

"ਮੇਰੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਦਾ ਸਸਕਾਰ ਹੁਸੈਨੀਵਾਲਾ ਵਿਖੇ ਓਸੇ ਥਾਂ ਕਰਨਾ ਜਿੱਥੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ, ਰਾਜਗੁਰੂ ਅਤੇ ਸੁਖਦੇਵ ਦਾ ਸਸਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਛੁੱਲ ਵੀ ਦਰਿਆ ਸਤਲਜ ਵਿਚ ਓਸੇ ਥਾਂ ਪਾਉਣੇ ਜਿੱਥੇ ਉਕਤ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਛੁੱਲ ਜਲ-ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ," ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਆਪਣੇ ਸਮਕਾਲੀ ਨੌਜਵਾਨ ਦੇਸ਼-ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਲਾਸਾਨੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਿਹੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਕਰਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨੌਜਵਾਨ ਹਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਨੇ ਫਾਂਸੀ ਲਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਹੇ ਸਨ। ਉਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਉਮਰ ਠੀਕ ਸਾਡੇ ਬਾਈ ਸਾਲ ਦੀ ਸੀ।

ਦੇਸ਼-ਪਿਆਰ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਉਚਿ-ਭਾਵਨਾ ਵਾਲੇ ਯਥਕ ਹਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਦਾ ਜਨਮ ਉਤਰ-ਪੱਛਮੀ ਸਰਹੱਦੀ ਸੁਥੇ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮਰਦਾਨ ਦੇ ਇੱਕ ਪਿੱਠ ਗਲਾਢੇਰ ਵਿਖੇ ਦਸੰਬਰ 1908 ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਉ ਲਾਲਾ ਗੁਰਦਾਸ ਮੱਲ ਤਲਵਾੜ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਦਾ ਨਾਉ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਥਰੀ ਦੇਵੀ ਸੀ। ਹਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਨੋਂ ਭਰਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੂਜੇ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਪਿਤਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਵਿਚੋਂ ਛੇਵੀਂ ਪਾਸ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਪੜ੍ਹਣ ਤੋਂ ਹਟਾ ਕੇ ਪਰਿਵਾਰ ਜ਼ਾਮੀਨ-ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਦੇਖ-ਭਾਲ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਵਟਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ।

ਲਾਲਾ ਗੁਰਦਾਸ ਮੱਲ ਨੂੰ ਵਿਰਸੇ ਵਿਚੋਂ ਮਿਲੀ ਲੋਕ-ਹਿਤ ਦੀ ਗੁੜ੍ਹਤੀ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਦੇਸ਼-ਪਿਆਰ ਵਿਚ ਵਟ ਗਈ ਅਤੇ ਉਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਾਮਰਾਜ ਵਿਚੁੱਧ ਚੱਲ ਰਹੇ ਆਜਾਦੀ ਸੰਗਰਾਮ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਇਹੋ ਗੁਣ ਅੱਗੇ ਆਪਣੀ ਐਲਾਦ ਵਿਚ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕੀਤੇ। ਫਲਸਰੂਪ ਉਸ ਦਾ ਤੀਜਾ ਪੁੱਤਰ ਭਗਤ ਰਾਮ ਸਕੂਲੀ ਜੀਵਨ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਅਤੇ ਦਸਵੀਂ ਪਾਸ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਅਥਵਾਲ ਗਫਾਰ ਖਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੋਣ ਚੱਲ ਰਹੀ ਪਥਤੁਨਾਂ ਦੀ ਲਾਲ ਕੁੜਤੀ ਲਹਿਰ ਦਾ ਸਰਗਰਾਮ ਵਰਕਰ ਬਣ ਗਿਆ। ਛੋਟੇ ਵੀਰ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਮਜ਼ਹਿਤੀ ਰੰਗ ਹਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਉੱਤੇ ਵੀ ਚੜ੍ਹਦਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਮਨ ਹੀ ਮਨ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਵਿੱਖ ਕਾਰਜ ਬਾਰੇ ਨਿਰਣਾ ਲੈ ਲਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿੱਨੀ 'ਲਾਲ ਕੁੜਤੀ' ਅੰਦੇਲਾਨ ਵੱਲ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਾਸਤੇ ਪਸਤੇ ਵਿਚ ਇਕ ਪੱਤਰ 'ਪੱਥਰੁਨ' ਛਾਪਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਦੇ ਇਸ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਪੱਤਰ ਹਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਆਉਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਛਾਪਣ ਵਾਲਿਆਂ ਪਸਤੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਵਕਤ ਗੁਣਗਾਉਂਦਾ ਰਿਹਿਆ।

ਜਦੋਂ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਬੀਆਂ ਉੱਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚੱਲਿਆ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਛਾਪਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਹਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬੱਡੀ ਚਿਲਚਸਪੀ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਵੀ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਾਂਗ ਕੁਝ ਅਨੇਖਾ ਕਰ ਗੁਜਰਨ ਦੀ ਤਾਂਧ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਇਸ ਤਾਂਧ-ਪੁਰਤੀ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਬੁਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਬੀਆਂ ਸੀ। ਚਮਨ ਲਾਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਬੁਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਬੀਆਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਸੀ। ਚਮਨ ਲਾਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਬੁਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਬੀਆਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਸੀ। ਯੋਜਨਾ

ਇਹ ਬਣਾਈ ਗਈ ਕਿ 23 ਦਸੰਬਰ 1930 ਨੂੰ ਗਵਰਨਰ ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਲਾਹੌਰ ਦੀ ਕਨਵੋਕੇਸ਼ਨ ਸਮੇਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨ ਲਈ ਆਏ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਦੇਣ ਲਈ ਚਮਨ ਲਾਲ ਨੇ ਹਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਨੇ ਅੱਗੇ ਵਧ ਕੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਧ ਲਈ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੀ। ਹਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸਹਾਇਤਾ ਮੰਗੀ। ਹਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੋਈ ਨ ਨਵੇਕਲਾ ਅਤੇ ਉਚ-ਪੱਧਰੀ ਕਾਰਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼-ਪਿਆਰ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਝੱਟ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਿਆ।

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘ

ਦੇਣ ਲਈ ਚਮਨ ਲਾਲ ਨੇ ਹਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਨੇ ਆਤਸ਼ੀ ਹਥਿਆਰ ਚਲਾਉਣਾ ਜਾਣਦਾ ਸੀ, ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਮੰਗੀ। ਹਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੋਈ ਨ ਨਵੇਕਲਾ ਅਤੇ ਪੰਜਵੀਂ ਗੋਲੀ ਇੱਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਇਸਤਰੀ ਡਾਕਟਰ ਮਿਸ ਡਰਮੋਥ ਨੂੰ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰ ਗਈ। ਛੇਵੀਂ ਗੋਲੀ ਸਾਹਮਣੀ ਕੰਧ ਵਿਚ ਵੱਜ ਕੇ ਅਜਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਉਹ ਰਿਵਾਲਵਰ ਵਿਚ ਹੋਰ ਗੋਲੀਆਂ

ਕਿਸ਼ਨ ਨੇ ਅੱਗੇ ਵਧ ਕੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਧ ਲਈ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੀ। ਹਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ ਚੌਥੀ ਗੋਲੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪੁਲੀਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਬੱਧ ਸਿੰਘ ਵਿਚ ਵਾਲਵਰ ਨੂੰ ਅਤੇ ਪੰਜਵੀਂ ਗੋਲੀ ਇੱਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਇਸਤਰੀ ਡਾਕਟਰ ਮਿਸ ਡਰਮੋਥ ਨੂੰ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰ ਗਈ। ਛੇਵੀਂ ਗੋਲੀ ਸਾਹਮਣੀ ਕੰਧ ਵਿਚ ਵੱਜ ਕੇ ਅਜਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਉਹ ਰਿਵਾਲਵਰ ਵਿਚ ਹੋਰ ਗੋਲੀਆਂ

ਕਰ ਲਈ ਉਛਲ ਕੇ ਅੱਗੇ ਆਏ ਚੰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਿਰ ਵਿਚ ਲੱਗ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੀ। ਹਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ ਚੌਥੀ ਗੋਲੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪੁਲੀਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਬੱਧ ਸਿੰਘ ਵਿਚ ਵਾਲਵਰ ਨੂੰ ਅਤੇ ਪੰਜਵੀਂ ਗੋਲੀ ਇੱਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਇਸਤਰੀ ਡਾਕਟਰ ਮਿਸ ਡਰਮੋਥ ਨੂੰ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰ ਗਈ। ਛੇਵੀਂ ਗੋਲੀ ਸਾਹਮਣੀ ਕੰਧ ਵਿਚ ਵੱਜ ਕੇ ਅਜਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਉਹ ਰਿਵਾਲਵਰ ਵਿਚ ਹੋਰ ਗੋਲੀਆਂ

ਬਾਰੇ ਇੱਛਾ ਜੇਲ੍ਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅੱਗੇ ਚੌਥੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਣ ਤੋਂ ਅਸਮੱਖ ਪ੍ਰਗਟਾਈ। ਹਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੰਗ ਮੰਨਵਾਉਣ ਲਈ ਭੁੱਖ ਹਤਤਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਫਲਸਰੂਪ ਜੇਲ੍ਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਗ ਮੰਨਣੀ ਪਈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਦੀ ਕੋਠੀ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਿੱਥੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪ ਹਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਦੀ ਬੁੱਖ ਹਤਤਾਲ ਖੁਲ੍ਹਵਾਈ। ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮੀਆਂਵਲੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਜੇਲ੍ਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਹਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਗੁਪਤ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਨ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਿਣਕ ਲੱਗ ਗਈ ਕਿ ਹਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਨੂੰ 9 ਜੂਨ 1931 ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਸੇਵੇਰੇ ਸੇਵੇਰੇ ਜੇਲ੍ਹ ਅੱਗੇ ਹੋਣੇ ਵਾਲੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ, ਪਰ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਿੱਡਾ ਦਿੱਤਾ। ਥੀਕ ਛੇ ਵਜੇ ਹਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਤੱਥਤੇ ਵੱਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ 'ਇਨਕਲਾਬ ਜ਼ਿਦਾਬਾਦ', 'ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਅਮਰ ਰਹੇ' ਆਦਿ ਨਾਅਰੇ ਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜੇਲ੍ਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਹਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਲਾਉਣ ਵੀਪਰੰਤ ਉਸ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤ ਦੇ ਹੋਰ ਦੇਹ ਦਾ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਕੰਧ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਸਸਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਹੋਰ ਵੀ ਧਿਨਾਉਣੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਦੀਆਂ ਅਸਬੀਆਂ ਚੁਗਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਵੀ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਾਬੀਆਂ ਸੱਗੋਂ ਜੇਲ੍ਹ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੇ ਆਪ ਹੀ ਅਸਬੀਆਂ ਇੱਕ ਬੋਰੀ ਵਿਚ ਇਕਠੀਆਂ ਕਰਕੇ ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਕੁਝ ਮੀਲਾਂ ਦੀ ਵਿਥ ਉੱਤੇ ਵਗਦੇ ਸਿੱਧ ਦਰਿਆ ਵਿਚ ਜਲ-ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਇਉਂ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਰਾਜਮੀ ਗੁਰੂ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਹਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅੰਤ ਸਮੇਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਉਸ ਪ੍ਰਤੀ ਵਡੀ ਬਿਲਕੁਲ ਉਹੋ ਜਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਹੇ ਜਿਹਾ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਬੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਧਿਨਾਉਣ ਵੀ ਪਿਛੇ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਲਾਉਣ ਵੀਪਰੰਤ ਉਸ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤ ਦੇ ਹੋਰ ਦੇਹ ਦੀ ਕੰਧ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਸਸਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਭਗਤ ਸਿੰਘ, ਰਾਜਗੁਰੂ ਅਤੇ ਸੁਖਦੇਵ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਚਾਈ ਮਹੀਨੇ ਪਿੱਛੋਂ ਹੋਈ ਹੋਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚੁੱਧ ਲੋਕ ਉਭਾਰ ਨੂੰ ਹੁਲ੍ਹਾ ਦੇਣ ਦਾ ਕੰ

ਸਿਆਹਫਾਮ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਹੋਣੀ

'ਰੂਟਸ': ਇੱਕ ਅਮਰੀਕਨ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਗਾਥਾ' ਇਤਿਹਾਸਕ ਨਾਵਲ ਹੈ ਜਿਹਤਾ ਅਫਰੀਕਨ-ਅਮਰੀਕਨ ਲੇਖਕ ਐਲੈਕਸ ਹੇਲੀ ਦੇ ਖਾਨਦਾਨੀ ਪਿਛੋਕੜ 'ਤੇ ਝਾਤ ਪ੍ਰਾਉਡਿਓ ਹੈ। 1976 ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ 'ਚ ਛਧੇ ਇਸ ਨਾਵਲ ਦੇ ਛਧੇ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇਸ ਦੀਆਂ ਅਸੀਂ ਲੱਖ ਕਪੀਆਂ ਛਾਪੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਨਾਵਲ ਨੂੰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਐਵਾਰਡ ਅਤੇ ਪੁਲਿਟਜ਼ਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਸਮੇਤ 271 ਇਨਾਮ ਮਿਲੇ। ਨਾਵਲ ਦਾ 37 ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਵਲ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਦੇ ਏ.ਬੀ.ਸੀ. ਚੈਨਲ ਉਪਰ ਸਾਲ 1977 ਵਿੱਚ ਜਨਵਰੀ 23 ਤੋਂ 30 ਤੱਕ ਬਾਰਾਂ ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਛੋਟੀਆਂ ਕਿਸਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੱਠ ਰਤਾਂ 'ਚ ਇਸ ਲੜੀਵਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਤੀਹ ਲੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ। ਇਹ ਲੜੀਵਾਰ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੱਧੇ ਮੀਲ ਪੱਧਰ ਸਾਬਕ ਹੋਇਆ।

ਰੂਟਸ ਦੇ ਲੇਖਕ ਐਲੈਕਸ ਹੇਲੀ ਦਾ ਜਨਮ 1921 ਵਿੱਚ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਇਥਾਕਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਅਧਿਆਪਕ ਮਾਤਾ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਤਿੰਨ ਭਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸੀ।

ਹੇਲੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸਟੇਟ ਟੈਨੈਸੀ ਦੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਕਸਬੇ ਹੋਨਿੰਗ ਵਿੱਖੇ ਵੱਡਾ ਹੋਇਆ।

ਉਥੇ ਉਹ ਅਪਣੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਤੋਂ ਅਫਰੀਕਨ ਮੂਲ ਦੇ ਆਪਣੇ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਵਡੇਰੇ ਦੀਆਂ ਬਾਤਾਂ ਸੁਣਦਾ ਸੀ ਜਿਹਤਾ ਆਪਣਾ ਗੁਲਾਮ ਨਾਂ 'ਟੋਬੀ' ਕਹਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਸੀ।

ਐਲੈਕਸ ਹੇਲੀ ਨੇ 20 ਸਾਲ ਜਲ ਸੈਨਾ (ਕੋਸਟ ਗਾਰਡ) ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਕੀਤੀ। 1959 ਵਿੱਚ ਹੇਲੀ ਨੇ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਕੇ ਲੇਖਨ ਨੂੰ ਕਿੱਤੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਣਾਇਆ। ਉਹ ਰੀਡਰਜ਼ ਡਾਈਜ਼ੈਸਟ ਅਤੇ ਪਲੇਅਬੋਇਟ ਵਰਗ ਰਸਾਲਿਆਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲੱਗਾ। ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਸੁਣੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ 1964 ਵਿੱਚ ਹੇਲੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਨਕੇ ਖਾਨਦਾਨ ਬਾਰੇ ਖੋਜ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬੋਲੇ ਜਾਂਦੇ ਅਫਰੀਕਨ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਉਚਾਰਣ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨਾਲ ਰਾਬਤਾਂ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੇ ਉਸ ਬੋਲੀ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਜਨਮ ਸਥਾਨ ਬਾਰੇ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ। ਹੇਲੀ ਪੱਛਮੀ ਅਫਰੀਕਾ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ। ਕੁੰਤਾ ਕਿੱਤੇ ਉਹੀ ਅਫਰੀਕਨ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਹੇਲੀ ਦੀ ਨਾਨੀ ਤੇ ਹੋਰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਨਾਵਲ ਹੇਲੀ ਦੇ ਉਸ ਅਫਰੀਕੀ ਖਾਨਦਾਨੀ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ 1776 ਵਿੱਚ ਗੁਲਾਮ ਬਣਾ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਮੈਰੀਲੈਂਡ ਸੁਥੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਕਹਾਣੀ ਉਸ ਦੇ ਸਪੋਟੀਸਵੇਨੀਆ, ਵਰਜੀਨੀਆ ਵਿੱਚ ਗੁਲਾਮੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਬਾਤ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਨਾਵਲ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਪੱਛਮੀ ਅਫਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਗਾਂਬੀਆ ਦੇ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਪਿਛੇ ਵਿੱਚ ਜਨਮੇ ਕੁੰਤਾ ਕਿੱਤੇ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਹੈ। ਕੁੰਤਾ ਕਿੱਤੇ ਉਹੀ ਅਫਰੀਕਨ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਹੇਲੀ ਦੀ ਨਾਨੀ ਤੇ ਹੋਰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਨਾਵਲ ਹੇਲੀ ਦੇ ਉਸ ਅਫਰੀਕੀ ਖਾਨਦਾਨੀ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ 1776 ਵਿੱਚ ਗੁਲਾਮ ਬਣਾ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਮੈਰੀਲੈਂਡ ਸੁਥੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਕਹਾਣੀ ਉਸ ਦੇ ਸਪੋਟੀਸਵੇਨੀਆ, ਵਰਜੀਨੀਆ ਵਿੱਚ ਗੁਲਾਮੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਬਾਤ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਨਾਵਲ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕੁੰਤਾ ਆਪਣੇ ਅਫਰੀਕਨ ਪਿਛੋਕੜ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਕੇ ਗੋਰੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਤੌਰ ਤਰੀਕਿਆਂ 'ਤੇ ਚੱਲਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਹੈ। ਉਹ ਗੁਲਾਮੀ 'ਚ ਨਿਕਲਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਿੱਛੋਂ ਜਾ ਕੇ ਉਹ ਰਸੋਈ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਗੁਲਾਮ ਔਰਤ ਨਾਲ ਸਾਦੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੜਕੀ ਜਨਮ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਨੀ ਉਹ ਕਿੱਨੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਕੁੰਤਾ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਅਫਰੀਕੀ ਸਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਕਿੱਨੀ ਦੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਤੀਜੀ ਪੁਸ਼ਟ ਜੋਰ ਦਾ ਜਨਮ

ਕਬੀਲੇ ਦੀਆਂ ਸੱਤ ਪੁਸ਼ਟਾਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਸੁਣਾਇਆ।

ਆਪਣੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਾਪਸੀ ਵੇਲੇ ਹੇਲੀ ਮਾਲ-ਜਹਾਜ ਰਾਹੀਂ ਪਰਤਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵੱਡੇਰਿਆਂ ਦੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਸਫਰ ਵੇਲੇ ਆਈਆਂ ਐਕਿਆਈਆਂ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਸਾਂ ਰਤਾਂ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਖੁਦਦਰੇ ਫ਼ਟਿਆਂ ਉਪਰ ਜਹਾਜ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਹੇਠਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਰਬੜ ਦੀਆਂ ਗੱਠਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੌਂਦਾ। ਇਥੇ ਪਿਆ ਉਹ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਕਿ ਸੈਕਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੁਸ਼ਟ ਕੇ ਮਨੁੱਖੀ ਗੰਦ ਦੇ ਕੋਲ ਪਿਆ ਇਨਸਾਨ ਕਿਵੇਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਬਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਹੇਲੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਖੋਜ ਨੂੰ 'ਰੂਟਸ' ਦੇ ਨਾਨੀ ਬੱਲੇ ਹੋਣੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਹੋਈ।

ਭਾਵੇਂ ਐਲੈਕਸ ਹੇਲੀ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਖੋਤਰ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਨਾਵਲ ਕਰਕੇ ਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਹੋਰ ਲੇਖ ਵੀ ਲਿਖੇ ਜਿਹੜੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਰਸਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਛਧੇ ਅਤੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ।

ਭਾਵੇਂ ਐਲੈਕਸ ਹੇਲੀ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਖੋਤਰ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਨਾਵਲ ਕਰਕੇ ਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਹੋਰ ਲੇਖ ਵੀ ਲਿਖੇ ਜਿਹੜੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਰਸਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਛਧੇ ਅਤੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ।

ਭਾਵੇਂ ਐਲੈਕਸ ਹੇਲੀ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਖੋਤਰ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਨਾਵਲ ਕਰਕੇ ਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਹੋਰ ਲੇਖ ਵੀ ਲਿਖੇ ਜਿਹੜੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਰਸਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਛਧੇ ਅਤੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ।

ਭਾਵੇਂ ਐਲੈਕਸ ਹੇਲੀ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਖੋਤਰ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਨਾਵਲ ਕਰਕੇ ਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਹੋਰ ਲੇਖ ਵੀ ਲਿਖੇ ਜਿਹੜੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਰਸਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਛਧੇ ਅਤੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ।

ਭਾਵੇਂ ਐਲੈਕਸ ਹੇਲੀ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਖੋਤਰ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਨਾਵਲ ਕਰਕੇ ਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਹੋਰ ਲੇਖ ਵੀ ਲਿਖੇ ਜਿਹੜੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਰਸਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਛਧੇ ਅਤੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ।

ਭਾਵੇਂ ਐਲੈਕਸ ਹੇਲੀ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਖੋਤਰ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਨਾਵਲ ਕਰਕੇ ਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਹੋਰ ਲੇਖ ਵੀ ਲਿਖੇ ਜਿਹੜੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਰਸਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਛਧੇ ਅਤੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ।

ਭਾਵੇਂ ਐਲੈਕਸ ਹੇਲੀ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਖੋਤਰ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਨਾਵਲ ਕਰਕੇ ਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਹੋਰ ਲੇਖ ਵੀ ਲਿਖੇ ਜਿਹੜੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਰਸਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਛਧੇ ਅਤੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ।

ਭਾਵੇਂ ਐਲੈਕਸ ਹੇਲੀ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਖੋਤਰ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਨਾਵਲ ਕਰਕੇ ਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਹੋਰ ਲੇਖ ਵੀ ਲਿਖੇ ਜਿਹੜੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਰਸਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਛਧੇ ਅਤੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ।

ਭਾਵੇਂ ਐਲੈਕਸ ਹੇਲੀ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਖੋਤਰ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਨਾਵਲ ਕਰਕੇ ਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਹੋਰ ਲੇਖ ਵੀ ਲਿਖੇ ਜਿਹੜੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਰਸਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਛਧੇ ਅਤੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ।

ਭਾਵੇਂ ਐਲੈਕਸ ਹੇਲੀ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਖੋਤਰ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣ ਮੁ

ਕਰੋਨਾਵਾਇਰਸ ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ

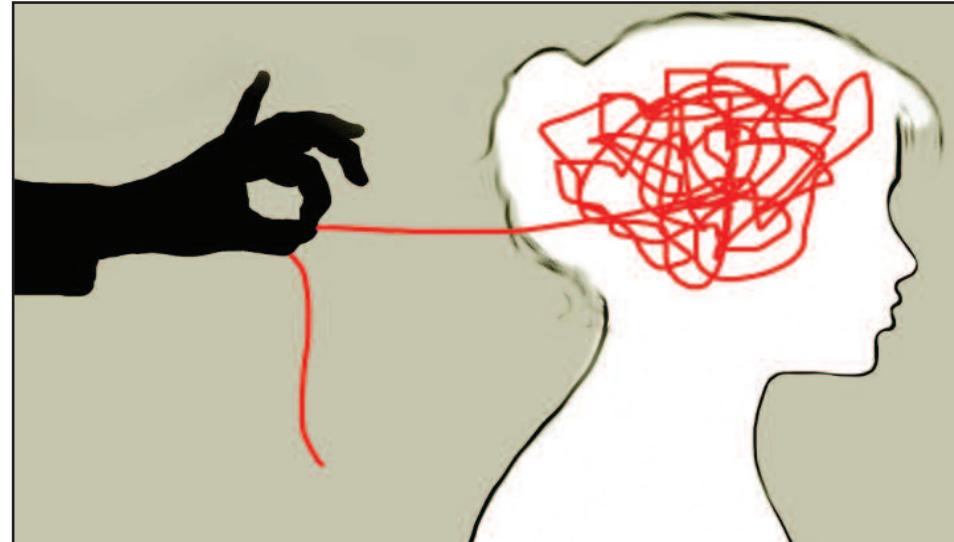
ਡਾ. ਸੁਖਮਿਦਰ ਕੌਰ

ਕਰੋਨਾਵਾਇਰਸ ਨੇ ਸਾਡੀ ਰੋਜ਼ਮੱਤਾ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਹਰ ਪੱਖ ਨੂੰ ਈਜੋਤਿਆ ਹੈ। ਅਜ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਹਰ ਵਾਸੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਸਿਹਤ ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੈ। 'ਜਾਨ ਹੈ, ਜਹਾਨ ਹੈ' ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਸਬੰਧ ਸਿਹਤ ਨਾਲ ਹੀ ਜੁੜਦਾ ਹੈ। ਤੰਦਰੁਸਤ ਸਿਹਤ ਦਾ ਰਾਜ ਸਾਡੀ ਰੋਗਾਂ ਨਾਲ ਲੜਨ ਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸਫਰ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਣਾਓ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤ ਸਾਡੀ ਰੋਗ-ਪ੍ਰਤੀਰੋਧਕ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਕਮਜ਼ੋਰ ਰੋਗ-ਪ੍ਰਤੀਰੋਧਕ ਸ਼ਕਤੀ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੋਗਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸਿਹਤ ਦੀ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਲਈ ਡਾਕਟਰਾਂ ਅਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦੇ ਸੁਝਾਵਾਂ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਜ਼ੋਰ ਚੰਗਾ ਖਾਣ-ਪੀਣ, ਸਾਕਾਰਾਤਮਕ ਸੋਚ, ਕਸਰਤ, ਚੰਗੀ ਨੀਦ ਆਦਿ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਦਾ ਸਬੰਧ ਰੋਗ-ਪ੍ਰਤੀਰੋਧਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਵਾਧਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕਰੋਨਾ ਤੋਂ ਉਪਜੇ ਤਣਾਓ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਜਿਠਣ ਨਾਲ ਵੀ ਹੈ।

ਜਿਆਦਾਤਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ
ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ
ਰੱਖਣ ਲਈ ਤਾਲਬੰਦੀ ਦਾ ਰਾਹ ਚੁਣਿਆ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵੀ
25 ਮਾਰਚ ਤੋਂ ਤਾਲਬੰਦੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ
ਬਚਾਅ ਲਈ ਜਾਗਰੂਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਾਧਾਰਨ ਚੱਲ ਰਹੀ
ਜ਼ਿਦਗੀ ਵਿਚ ਇਈ ਅਚਾਨਕ ਖੜੋਤ ਨੇ ਹਰ ਵਰਗ ਦੇ
ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਨੂੰ
ਹਲ੍ਹਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਰੋਟੀ ਦਾ ਫਿਕਰ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵਧਾਰ
ਜਾਂ ਨੌਕਰੀ ਦਾ; ਹਰ ਕੋਈ ਡਰਿਆ, ਸਹਿਮਿਆ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ
ਅੱਲੱਗ ਰੂਪ ਵਿਚ ਚਿਤਵਣ ਲੱਗਾ। ਮੱਧ ਵਰਗੀ ਅਤੇ
ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵੰਡ-ਸਵੰਧੇ ਖਾਣਿਆਂ
ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਅੰਦਰ
ਮਾਣਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੌੜ-ਭੱਜ ਦੀ
ਜ਼ਿਦਗੀ ਤੋਂ ਹਟ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਬਾਚੇ ਜਾਣ੍ਹ ਦਾ ਮੌਕਾ

ਮਿਲਿਆ ਪਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਲੋਤਾਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿੱਡ ਭਰਨ ਦੀ ਲੋਤ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਵੀ ਨਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੋਵੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਡਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਭੈਅ,

ਭੰਨ-ਤੋੜ, ਖੁਦਰਾਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ
ਗਰੀਬਾਂ ਲਈ ਅਦਿਖ ਵਾਇਰਸ ਨਾਲੋਂ ਦਿਸ ਰਹੀਆਂ
ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ
ਕਾਬਲੇਗੋਰ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਪਰਵਾਸੀ ਮਜ਼ਹਬੀ ਆਪਣੇ ਘਰ

ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਦੀ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਨੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ, ਬੇਉਮੀਦੀ, ਚਿੱਤਾ ਅਤੇ ਤਣਾਓ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ।

ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਭਾਵੇਂ ਸਮੇਂ ਮੁਤਾਬਕ
ਸਹੀ ਸੀ ਪਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਜੁਰੂਰਤਾਂ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ
ਪੂਰੀਆਂ ਨਾ ਹੋਣ ਅਤੇ ਇਹ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ
ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਨਿਭਾਸਾ ਤੇ ਬੇਵਸੀ ਪੈਦਾ ਹੋਈ। ਸਿੰਟੇ ਵਜੋਂ

ਵਾਪਸ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਦੂਜੇ ਪਾਸੋਂ
ਵਿਕਸਿਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਦੋਵਾਂ
ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰੋਲ ਮਿਲ
ਰਹੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਭਰੋਸਗੀ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾ
ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਬੰਦੇ ਦਾ ਡਰ ਘਟਾਉਂਦਾ
ਹੋਈ ਉਸ ਨੂੰ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦੀ ਹੈ
ਜੋ ਅੱਖੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਹੰਦਾ ਹੈ।

ਕਰੋਨਾ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ ਵਿਚ
ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਤਬਦੀਲੀ ਲਿਆਂਦੀ ਹੈ। ਵੀਹ ਮਾਰਚ ਤੋਂ
ਪਹਿਲਾਂ ਜਨਤਕ ਥਾਂ ਤੇ ਛਿੱਕ ਮਾਰਨਾ ਆਮ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਸੀ
ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭੀਤ੍ਰ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਥਾਂ ਤੇ ਛਿੱਕ ਨਾਲ
ਸਹਿਮ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਨਜ਼ਰੀਆ ਵੀ ਬਦਲ ਗਿਆ। ਮੌਸਮ
ਬਦਲਣ ਨਾਲ ਖੰਘ, ਜੁਕਾਮ, ਤੇ ਬੁਖਾਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ
ਆਪ ਨੂੰ ਸੱਕ ਨਾਲ ਦੇਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਪਰੋਕਤਾ
ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੇ ਗੇਟਾਂ ਤੇ ਲਟਕਦੇ ਬੋਰਡ ਤੇ
ਲਿਖਿਆ 'ਕਰੋਨਾ' ਕਾਰਨ ਉਪੀਡੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਸਬਾਈ ਤੋਰ
ਤੇ ਬੰਦ ਹਨ' ਨੇ ਮਰੀਜ਼ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚ
ਘਬਰਾਹਟ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜੁਕਾਮ ਹੋਣਾ ਗੁਨਹ
ਜਿਹਾ ਲੱਗਣ ਲਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਲੋਕ ਸਿਹਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ
ਬੇਹੱਦ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਆਬਾਦੀ
ਲਈ ਸਿਹਤ ਅਵਸਥਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਹੋ
ਰਹੀ ਜੋ ਚਿੱਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ।

ਇਹ ਸੰਕਟ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤਕ ਚੱਲਣਾ ਨਿਸਚਿਤ
ਹੈ, ਇਹ ਗੱਲ ਚਿੰਤਾ ਤਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਆਪਣੇ
ਵਿਹਾਰ ਨੂੰ ਹਾਲਾਤ ਮੁਤਾਬਿਕ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨ ਹੀ ਸੁਪਨੇ
ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵੱਲ ਕਾਰਗਰ ਕਦਮ ਸਾਬਿਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।
ਅਜ ਲੋੜ ਹੈ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ
ਵਿਹਾਰ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਸੀ; ਭਾਵ
ਮਾਸਕ ਪਾਉਣਾ, ਹੱਥ-ਮੁੰਹ-ਨੱਕ ਨੂੰ ਹੱਥ ਥੋੜੇ ਬਹੁਰੈ ਨਹੀਂ
ਛੁਹਣਾ, ਸਾਬਣ ਨਾਲ ਹੱਥ ਵੀਰੀ ਸਕਿੰਟ ਤਕ ਧੋਣੇ, ਛਿੱਕ
ਆਉਣ ਤੇ ਰੁਮਾਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਹੱਥ ਨਾ ਮਿਲਾਉਣਾ,
ਅਲੋ-ਦੁਆਲੇ ਸਫ਼ਾਈ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖਿਆਲ ਰੱਖਣਾ ਆਦਿ
ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਦਾ ਅਟੁੱਟ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ।
ਸਵੈ-ਕੰਟਰੋਲ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਸੰਕਲਪ ਨਾਲ ਹੀ ਅਸੀਂ ਮਜ਼ਬੂਤ
ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪ ਹੀ ਦਰਦ ਹਾਂ ਅਤੇ ਆਪ
ਹੀ ਦਾਰ।

ਟੈਸਟ ਕਰਵਾਓ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਾਇਰਲ ਵੀਡੀਓ ਬੁਖਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ

ਹਰ ਸਮੇਂ, ਹਰ ਚੌਕ, ਹਰ ਗਲੀ, ਹਰ ਮੁਹੱਲੇ ਵਿੱਚ
ਡਾਰਨੈਲਾ ਫਰੋਜ਼ੀਅਰ ਨਹੀਂ ਖੜ੍ਹੀ ਹੁੰਦੀ। ਨਲੇ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ
ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਹੈ ਕੌਣ, ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਇਸਦੀ ਹੈ? ਸਾਨੂੰ
ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਰਜ ਫਲੋਇਡ ਨੂੰ ਗੇਰੇ ਅਮਰੀਕੀ ਪੁਲਸੀਏ
ਨੇ ਧੋਂ 'ਤੇ ਗੇਡਾ ਧਰ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ, ਬਾਕੀ ਤਿੰਨ ਸਾਥੀ
ਗੇਰੇ ਪੁਲਸੀਏ ਇਹ ਸਭ ਵੇਖਦੇ ਰਹੇ। ਪਰ ਜੇ 17 ਸਾਲਾਂ
ਦੀ ਡਾਰਨੈਲਾ ਫਰੋਜ਼ੀਅਰ ਉਥੇ ਨਾ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਅਸਾਂ ਕਿਦੇ
ਜਾਰਜ ਫਲੋਇਡ ਦਾ ਨਾਮ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸੁਣਨਾ, ਅਮਰੀਕਾ
ਨੇ ਸੜਕਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਵਾ ਫੁੱਟਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੇਖਣਾ ਅਤੇ ਡਰੇ
ਸਹਿਮੇ ਟਰੰਪ ਨੇ ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਦੇ ਤਹਿਖਾਨੇ ਵਾਲੇ ਬੰਕਰ
ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੁਕਣਾ। ਰਤਾ ਸੌਚੇ ਜੇ ਉਹ ਸਿਆਹਫਾਮ
ਨਾ ਹੁੰਦੀ, ਜੇ ਉਹ ਜੇਬੂ ਵਿੱਚੋਂ ਫੋਨ ਕੱਢ ਵੀਡੀਓ ਨਾ
ਬਣਾਉਂਦੀ, ਜੇ ਉਹ ਵੀਡੀਓ ਸੌਸਲ ਮੀਡੀਆ ਉੱਤੇ ਨਾ
ਪਾਉਂਦੀ, ਜੇ...?

ਮੁਬਈਆਨਾ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਮੌਲਿਕ
ਹੱਕ ਰੱਖਦੇ ਸਿਆਹਫਾਮ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨਾਲ ਵਿਡਕਰਾ
ਅਮਰੀਕੀ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿਦਗੀ ਦਾ ਵਿਆਪਕ ਸੱਚ ਹੈ, ਪਰ
ਲਾਵਾ ਭਡਕਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਦਾ ਵਾਇਰਲ ਹੋਣਾ
ਕਿਰਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ?

ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਣਾਏ ਅਸੀਂ ਮਹਾਮਾਰੀ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਅਤੇ ਭੁਖਮਰੀ ਦੇ ਝੰਬੇ ਉਸ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਉਦੋਂ ਜਾ ਵਿਲਕਦੇ ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਬਾਲ ਅੰਦਾਣਾ ਮਰੀ ਮਾਂ ਉਤੇ ਪਾਈ ਚਾਦਰ ਦੀ ਕੰਨੀ ਬਿਚਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਦੀ ਕੋਈ ਵੀਡੀਓ ਵਾਈਰਲ ਹੋ ਸਾਡੇ ਫੋਨ ਉਤੇ ਚੱਲਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਸਮਾਜਿਕ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰ ਦਿਰ ਸਾਡੇ ਅੰਗੁਠੇ ਵਿਚ ਇਹ ਲਾਸ ਕੋਈ ਜੁਬਿਸ ਭਰਦੀ ਹੈ, ਵੀਡੀਓ ਅਗਲੇ ਗਰੁੱਪ ਵਿਚ ਚੱਲਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕੋਵਿਡ-19 ਤੋਂ ਵੀ ਤਿਆਨਕ ਕਿਸੇ ਵਾਈਰਲ ਬੁਖਾਰ ਨਾਲ ਗੁਸਤ ਰੋਗੀ ਸਮਾਜ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਜਿਹਤਾ ਵਿਆਪਕ ਦਰਦ ਵੇਖ ਕੇ ਪਿਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਕੁੱਦਦਾ, ਪਰ ਵੀਡੀਓ ਵੇਖ ਪੱਟਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖ ਮਾਰ ਟਵਿੰਟੀ ਫੇਸਬੁੱਕੀ ਪੁਲਾਟੀਆ ਬਣ ਝੱਸ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਵਿਦੇਸ਼

ਨੌਜਵਾਨ ਪੁੱਤ੍ਰ-ਥੀ ਸੱਭ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਜਾਂਦੇ, ਫਿਰ ਤਾਂ ਕੁਝ ਅਪਣੀ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੇਜੇ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੋਰ ਕੋਈ ਦੁੱਖ ਮਾਰਿ ਜੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਲਜ਼ੀਆਂ ਤਨਿਖੀਆਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।
ਦਲਿਤਾਂ ਦੀਆਂ
ਬਸਤੀਆਂ, ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਵਿਹਤਿਆਂ,
ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਢਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ
ਜਨਮੇ ਬਾਲਾਂ ਦੀ ਜੀਵੀ ਹਕੀਕਤ
ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਪਾਦਕੀ ਪੰਨਿਆਂ ਤੱਕ
ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ
ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਤੋਂ ਕਿੰਨੀ ਢੂਰ ਹੈ,
ਇਹਦਾ ਕੋਈ ਵੀਡੀਓ ਛੋਤੀ ਨਾਲ
ਵਾਇਰਲ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ। ਇਸ
ਲਈ ਹੁਮਤਾਂ ਨੂੰ ਹਾਲੇ ਕੋਈ ਡਰ
ਨਹੀਂ ਕਿ ਭੀਤ੍ਰਾਂ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ
ਸੁਣਨ 'ਤੇ ਮਿਤ ਸ਼ਬਦੀਆਂ ਨਹੀਂ।

ਸਾਡੇ ਹਕਮ ਅਜੇ ਟੀਵੀ 'ਤੇ ਦਨਦਨਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਅਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਨੂੰ ਤਹਿਖਾਣੇ ਦੇ ਬੰਕਰ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣ ਵਾਲੀਆਂ ਖਲਕਤ
ਦੀਆਂ ਭੀਤੜਾਂ ਨੇ ਹਕੀਕੀ ਸਿਆਸਤ
ਕਰਨ ਦਾ ਮਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ। ਲੋਕ | ਐਸ
ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਿਰਵੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ
ਅਜੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕੋਈ ਵੀਡੀਓ ਜੋ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ।

ਐਸ ਪੀ ਸਿੰਘ

ਦਾ ਇਸ ਸੋਭੇ ਨਾਲ ਦੂਰ ਦੂਰ ਤੱਕ ਕੋਈ ਨਾਤਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ।
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲੋਂ ਕਦੀ ਗੱਲਿਆ ਨਹੀਂ, ਕਦੰਚਿਂ
ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਲੇਖ ਨਹੀਂ
ਲਿਖਿਆ, ਨੀਂਤੀ ਨਿਰਧਾਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ
ਰੋਲ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਇਆ।

ਕੋਈ ਸਲਫਾਸ ਖਰੀਦੇ, ਜਾਂ ਦਸ ਹੱਥ ਰੱਗੇ ਨੂੰ
ਵਲ ਪਾਵੇ, ਫਿਰ ਬੁੰਜੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੈਮਰਾ ਲਾਵੇ, ਤੁਹਾਨੂੰ
ਮੁਖਾਤਬ ਹੋ ਕਰਜੇ ਦੀ ਰਕਮ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਫਟੋਹਾਲੀ ਦੀ
ਕਥਾ ਦੱਸ ਆਤਮ ਹੱਡਿਆ ਦੇ ਰੱਗ ਉਤੇ ਚੜ੍ਹ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜਾਂ
ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਭੀਡ ਬਿਆਵੇ ਕਿ ਲਓ ਜੀ, ਵੀਡੀਓ
ਵਾਇਰਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਚੌਕ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਸਮਾਤ
ਆਇਆ ਹੈ?

ਪ੍ਰਾਂ ਤੇ ਹੁਣ ਗਿਆ ਪਲਾਂ ਵਾਡਾ ਦੀਆਂ ਸਾਡੀਆਂ, ਪੰਜ-ਸਿਤਾਰਾ, ਲੱਖਾਂ ਦੇ ਬਿੱਲਾਂ ਲਈ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਟਾਲ ਹਮਾਤਤ ਸਾਥੀ ਦੀ ਧੋਣੇ 'ਤੇ ਗੋਡਾ ਰੱਖੀ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਫੰਡਾਂ ਤੋਂ ਸੱਖਣੇ ਕਰਕੇ ਢਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਸਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਭਾਕਟਰ, ਨਰਸਾਂ, ਅਮਲਾ ਫੈਲਾ ਬਹੁਤੀ ਵਾਰੀ ਸਮਰੱਥਾ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਵਰਿਆਂ ਤੋਂ ਇਸ ਦੰਚੇ ਨੂੰ ਸਾਹ ਨਹੀਂ ਆ ਤਿਆ।

ਪਰ ਕਿਉਂ ਜੋ ਅਜੇ ਤੱਤਦੇ ਮਰਦੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ, ਭਿਸਪੈਸ਼ਰੀਆਂ, ਮੁੱਲੇ ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀਡੀਓ ਵਾਇਰਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਉਹ ਹੋਰ ਭਰੋ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਵੇਖੋ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਭੀਤੌਰ ਪੁੱਛਣ ਆ ਬਹੁਤਨ ਕਿ ਉਹ ਲੋਕ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਕਿਵੇਂ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਵਸਥ ਨਾਲ ਜੁੜਾਂ ਹਨ ਜਾਂ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਧਰਮਕਾਗਲੀ ਤੋਂ ਸਗੋਂ ਦਰਸਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡੇ ਜਾਰਜ ਫਲੋਇਕਾ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਧੋਣ ਉੱਤੇ ਬਾਕੀ ਦੇ ਪੁਲਸੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਗੋਡ ਧਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਸੱਤਾਹੀਨ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪਿੰਡ ਦਾ ਵਾਇਰਲ ਵੀਡੀਓ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਦੱਸੋ ਭੀਤ ਕਿੰਚੋਂ ਲਿਆਈਏ? ਸਾਡੇ ਸਕਲੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ

ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਬਲਦੀਆਂ ਯੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ

ਨੌਜਵਾਨ ਪੁੱਤਰ-ਧੀ ਦੀ ਮੌਤ ਮਾਪਿਆਂ ਲਈ ਅਸਹਿ ਵੀ ਲਾਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹ ਨੌਜਵਾਨ ਕਾਫੀ ਜਿਤ ਤੋਂ ਕੰਮ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤਿਆ। ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਪਿੰਡ ਪਹੁੰਚੀ ਦੀ ਗਾਲਡ ਇੰਨੀ ਖਤਾਬ ਹੋ ਜੋ

ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੱਧੁ ਕੁਮਲਾ

ਜੇ ਉਹ ਕੰਮ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਲਾਸ ਕੰਪਨੀ ਵਾਲੇ ਖੁਦ ਭੇਜਦੇ। ਇਸ ਲਈ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਪੱਜਾਬ ਦੇ ਇਕ ਕਾਫ਼ੀ ਮਾਅਰਕੋਬਾਜ਼ ਐਮਪੀ ਦੀ ਮਦਦ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਪਰ ਕੋਈ ਛਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਲੀਡਰਾਂ ਤੋਂ ਆਸ ਮੁੱਕ ਗਈ ਤਾਂ ਦੁਬਈ ਬੈਠੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਮਦਦ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਖੀਰ ਉਥੇ ਰਹਿੰਦਾ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਕੋਈ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਲਾਸ ਮਪਿਆਂ ਤੱਕ ਪੁੱਜੀ, ਜੋ ਕਾਫ਼ੀ ਖੁਚਾਬ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ।

ਜਲੰਧਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਇਕ ਨੌਜਵਾਨ ਦੋ
ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਈਪ੍ਰਸ਼ ਚ ਦਰਿਆ ਵਿਚ ਨਹਾਉਂਦਾ
ਡੱਬ ਗਿਆ। ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਲਾਸ
ਪੰਜਾਬ ਮੰਗਵਾਉਣੀ ਲਈ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਏਂ ਲਿਡਰਾ
ਦੇ ਬਹੁਤ ਤਰਲੇ ਕੀਤੇ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕੋਈ ਨਾ ਸੁਣੀ।
ਆਖਰ ਸਾਈਪ੍ਰਸ਼ ਰਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ

ਸਿਵਲ ਰਾਈਟਸ ਮੁਖਮੈਂਟ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ। ਕਿਵੇਂ
ਉਥੋਂ ਕਾਲੇ ਗੋਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਨਸਲੀ ਸਕੂਲਾਂ
ਦੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਾਈ ਗਈ, ਰੱਟੇ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ
ਹਕੀਕਤ ਵਿੱਚ ਆਸੀਂ ਅਤਿ ਦੀ ਬੋਸ਼ਰਮੀ ਨਾਲ
ਅਪਾਰਥੈਨੀਡ (ਅਪਾਰਟਹਾਊਂਡ) ਸਮਿਆਂ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲ
ਖੋਲ੍ਹੇ ਰੱਖੇ ਹਨ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਮਾਧਿਅਮ ਵਾਲੇ ਕਾਨਵੈਂਟ ਸਕੂਲਾਂ
ਦਾ ਨਾਮ ਆਸੀਂ 'ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ' ਯਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।
ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਨਜ਼ਰੀਆ,
ਅਭਿਆਸ, ਤਜਰਬਾ ਅਤੇ ਹਕੀਕਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਤੋਂ ਵਿਰਵੇ
ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਅੰਤਿ-ਰਚਨਾਤਮਕ
ਸਾਲ ਵਿਆਰੇ ਗਵਾ ਚੁੱਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਏਨੇ ਭਿੰਨ
ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਅਪਾਰਥੈਨੀਡ
ਮਾਈਡਸੈਟ ਨਾਲ ਪਨਪਦੀ ਵਿਗਸਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਪੌਂਡ ਵਿੱਚੋਂ
ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਪੁਲੀਸ ਅਫਸਰ,
ਅਸਰਫ਼ੀਆ ਸਮਾਜ ਦੀ ਵਾਗਡੋਰ ਸੰਭਾਲਦਾ ਹੈ। ਧੋਣ ਉਤੇ
ਗੋਡੇ ਦਾ ਸਦੀਵੀ ਸੰਕਲਪ ਪ੍ਰਵਾਨ ਚੜ੍ਹਦਾ ਹੈ। ਵਰਤਾਰਾ
ਏਡਾ ਸਹਿਜ ਹੈ ਕਿ ਇਹਦਾ ਕੋਈ ਵੀਡੀਓ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ,
ਇਸ ਲਈ ਸਾਡਾ ਅੰਦਰਲਾ ਵਲ੍ਲੁਧ ਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਦੋਹਰਾ
ਸਿਮਤ ਸਾਹ ਲਈ ਸਹਿਕਦਾ ਜਾਰਜ ਫਲੈਂਡਰ ਸਾਡੀ ਨਿੱਤ
ਦਿਨ ਦੀ ਹਕੀਕਤ ਹੈ। ਨਿਊ ਨੌਰਮਲ ਦਾ ਰੋਣਾ ਰੋਦਿਆਂ ਨੂੰ
ਦੱਸੇ ਕਿ ਸਾਡਾ ਤਾਂ ਇਹ ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਨੌਰਮਲ ਹੈ। ਸਾਡੀ
ਪੁਲੀਸ ਇਵੇਂ ਹੀ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ, ਨਰਸਾਂ, ਅਂਗਣਵਾੜੀ
ਅਤੇ ਆਸਾ ਵਰਕਰਾਂ, ਨੌਕਰੀ ਮੰਗਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਅਧਿਆਪਕ
ਮੁੰਡੇ ਕੁਝੀਆਂ, ਪਿੰਜਰਾ-ਨੁਮਾ ਹੋਸਟਲ ਦਾ ਟਾਈਮ
ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀਆਂ
ਖੇਜ਼ਾਰਥੀ ਮੁਟਿਆਰਾਂ, ਨਾਗਰਿਕਤਾ
ਖੋਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਖਿਲਾਫ਼ ਧਰਨਾ
ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਉਤੇ ਨਿੱਤ
ਡੰਗਾਂ ਵਰਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਹਨੂੰ
ਨੌਰਮਲ ਵਰਤਾਰਾ ਸਮਝ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।
ਪੁਲਸੀਏ ਦਾ ਬੇਮਤਲਬ ਹੱਥ ਚੁੱਕਣਾ
ਇਸੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮਝਸਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚੋਂ
ਜਨਮਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਵਿੱਚ
ਅਸੀਂ ਪੁਲੀਸ ਥਾਣਿਆਂ ਅਤੇ ਵਰਤਾਰੇ
ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਰੁਕਕਾਰੀ ਕਰ ਰੱਖੀ ਹੈ,
ਇਸੇ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿੱਤ ਕਿਸੇ ਜਾਰਜ ਫਲੈਂਡਰ
ਦੀ ਧੋਣ ਉਪਰ ਕੋਈ ਗੋਡਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।
ਕਦੀ ਕੋਈ ਵੀਡੀਓ ਵਾਇਰਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਜਿਉਂਦੇ ਹੋਣ ਦਾ
ਕੋਈ ਸੁਭਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ, ਹਮਸ਼ਾ ਕੰਡੀ ਢਾਰਨੇਲਾ
ਫਰੇਜਿਆਰ ਫੇਨ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਫੜ
ਤਿਆਰ-ਬਰ-ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਖੜੀ
ਹੁੰਦੀ, ਅਸੀਂ ਸਿਹਤਯਾਬ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ।
ਬੈਸ ਕੁਝ ਵਾਇਰਲ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਬੁਖਾਰ
ਚੁੜਦਾ ਹੈ, ਅੰਗੂਠਾ ਵੀਡੀਓ ਨੂੰ ਅੱਗੇ
ਪੁੱਲਾ ਹੈ।

ਕੈਨੇਡਾ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ

ਇਕ ਜਾਣਕਾਰ ਸੱਜਣ ਅਪਣੇ ਪੇਸ਼ੇ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਨਾਮ ਕਮਾ
ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਪਰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਗ੍ਰੰਡਲਾਂ ਕਾਰਨ ਕਈ ਵਾਰ ਅਜੀਬ
ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਉਸਦੀ ਅੰਦਰਲੀ ਬੇਤਰਤੀਬੀ
ਦਿਸਦੀ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਦੂਜੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ
ਘੁੰਮਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਕ ਦਿਨ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਕੇ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗਾ,
”ਸਿੱਖ ਕੈਨੇਡਾ ਉਤੇ ਕਥਜ਼ਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਲੈਂਦੇ?” ਸੈਨੂੰ
ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ ਕਿ ਉਹ ਕਹਿਣਾ ਕੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ
ਫਿਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਜਿੱਤ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ
ਉਸਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਅਵਸਥਾ ਨੂੰ ਜਾਣਦਿਆਂ ਸਿਰਫ਼ ਏਨ੍ਹੇ
ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਾਡਾ
ਹੈ; ਕਥਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ? ਸਾਰੇ
ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਆਜਾਂ ਹੈ ਕਿ ਜੈਤੇ ਹਾਂ ਕੇ

ਆਤਮਜੀਤ

ਭਰਤ ਵਿਚ ਸਸ਼ੁਰ ਹੋ ਕੇ ਕਨਡਾ ਦੇ
ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅੱਧਾ ਪੰਜਾਬ
ਉਥੋਂ ਵੱਸਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਬਹੁਤੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਤਾ
ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਹ ਲੋਕ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਦੀ
ਅਗਵਾਈ ਹੋਠ ਸੌ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਮਗਾਟਾ ਮਾਰੂ ਜਹਾਜ਼
ਵਿਚੋਂ ਉਤਰਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਿਲੀ। ਉਹ ਜਹਾਜ਼
ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੀ ਬੰਦਰਗਾਹ ਦੇ ਬਾਹਰ ਕਈ ਹਫ਼ਤੇ ਖਤੁਨ
ਹਿਂਦਾ ਤੇ ਫਿਰ ਉਥੋਂ ਹੀ ਵਾਪਸ ਕਲਕੱਤਾ ਤੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।
ਕਲਕੱਤਾ ਪੁਰੁਚਿਤ ਤੇ ਫਿਰੀਂ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਕਈ ਮਸਾਫਰਾਂ
ਨੂੰ ਸਹਿਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਗੋਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਿੰਦੀਆਂ
ਦੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਉਤੇ ਬੜੀਆਂ ਗੈਰ-
ਸਦਾਚਾਰਕ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਸਾਨੂੰ ਉਥੇ
ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਵਾਸਤੇ ਘਟੀਆ ਅਤੇ ਕਮੀਨੇ ਹੱਥਕੰਡੇ
ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਗੋਰੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਿ ਉਥੇ
ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਸੀ ਲੋਕ 'ਕੱਠੇ ਹੋਣ।

ਅਸਲ ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ ਗੋਰਿਆਂ ਜਾਂ ਯੂਰਪੀਨਾਂ ਦਾ

ਉਸਰੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਵੀ
ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਕਾਮਾਗਾਟਾ ਮਾਰੂ ਵਿਚ ਸਵਾਰ ਸਨ।

ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਗਿਆ।
ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਜਗ੍ਹਾ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਇਕ ਲੰਮੀ
ਲੜਾਈ ਲਤਨੀ ਪਈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਅਣਬੱਕ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ
ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਸ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ
ਭਾਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਬਲਕਿ ਅਸੀਂ ਵੀ ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ
ਆਪਣਾ ਭੂਨ-ਪਸੀਨਾ ਵਹਾਇਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਜਗ੍ਹਾ
ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਲਗਪਗ ਇਕ ਸਦੀ ਲਗਾਈ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ

ਅਜ ਇਸ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਤੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉੱਥੋਂ ਦੀ
ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਸੈਂਬਲੀਆਂ
ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਰੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ

ਵਿਚ ਅੱਕ ਧਾਮਥਾ ਸਾਡਾ ਪ੍ਰਤਾਨਿਤਤ
ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਚਾਰ ਮੰਤਰੀਆਂ ਹਨ। ਉਥੋਂ ਦੇ ਰਾਜਸੀ ਫਾਂਚੇ ਵਿਚ ਸਾਡਾ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ
ਹਿੰਦਸਤਾਨ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਬਦਬਾ ਹੈ। ਪਰ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਉਥੇ ਦੀਆਂ ਯੂਰਪੀਨ ਕੌਮਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ
ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ? ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਖੁੱਸ ਰਹੀ ਹੈ? ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ
ਅਨੇਕਾਂ ਏਸ਼ੀਆਈ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਾਸਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਚੀਜ਼ਾਂ, ਫਿਲੀਪੀਨ, ਜਪਾਨੀ ਆਦਿ ਸਾਮੀਲ ਹਨ, ਪਰ ਸਾਡੀਆਂ
ਪੱਗਾਂ ਬਹੁਤ ਨਿੱਖਤਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਸੀਂ ਪਛਾਨਣਯੋਗ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ
ਪਛਾਨਣਹੋਣਾਂ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਗੁਰੂ-ਘਰ ਬਹੁਤ ਦੂਰੋਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਤੇ ਵੱਡੀ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ
ਅੱਖਾਂ ਤੋਂ ਉਹਲੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ। ਕਿਤੇ ਯੂਰਪੀਨ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸੱਚਮੁੱਚ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੈਨੇਡਾ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ
ਕਰ ਦੇਂਤਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਥੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ

ਪਰ ਚੰਗੇ-ਭਲੇ
ਪੁਰਾਣੇ ਨਾਂ ਨੂੰ
ਬਦਲਣਾ ਜਾਇਜ਼
ਨਹੀਂ। ਜੇ ਗੱਲ ਇਸ
ਬਹਿਸ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ
ਰਹਿੰਦੀ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ
ਇਸਦਾ ਬਹੁਤਾ ਦੁੱਖ
ਨਾ ਹੁੰਦਾ। ਲੋਕਤੰਤਰ
ਵਿਚ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ
ਸੁਲਝੀ ਲੜਾਈ
ਕਰਨ ਦਾ ਸਭ ਨੂੰ
ਚੱਚਾ ਹੈ। ਪਰ ਅਤੇ

ਨਾਲ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਸੀਂ ਆਪਣਿਆਂ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਲਿਆਣ ਵਾਸਤੇ ਜਾਂ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦਿਵਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਤਾ ਹਰਬਾ ਨਹੀਂ ਵਰਤਦੇ? ਵੀਜ਼ਾ ਅਫਸਰ ਸਾਨੂੰ ਸੱਕ ਦੀ ਨਿਗੁਹਾ ਨਾਲ ਕਿਉਂ ਦੇਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸੱਕ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਧਦਾ ਕਿਉਂ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨੇਮ ਸਖ਼ਤ ਕਿਉਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ? ਮੈਨੂੰ ਤਕਲਿਫ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇੰਡੀਆ ਵਾਂਗ ਹੀ ਉਥੋਂ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਿਸਟਮ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਜਹਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸਫਰ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਡੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਤੀਰਾ ਮੰਦਿਆਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਪਹੁੰਚੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ ਸੌਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭ੍ਰਾਸਟ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸਦਾ-ਚਾਰਕ ਵਿਹਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਕ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪਰ ਕੁਝ ਰੱਜੇ-ਪੁੱਜੇ ਪੰਜਾਬੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮਜ਼ਬੂਰੀਆਂ ਦਾ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਲਾਭ ਕਿਉਂ ਲੈਂਦੇ ਹਨ? ਕਈ ਨੌਜਵਾਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਵਤੀਰਾ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਸਰਮਾਰ ਕਿਉਂ ਕਰਦਾ ਹੈ? ਇੰਕੇ ਦਿਨ ਵਿਚ ਹੁੱਲਤਥਜ਼ੀ ਅਤੇ ਗੈਰਜ਼ਿਸ਼ੇਵਾਰਾਨਾ ਵਿਹਾਰ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਪੁਲੀਸ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ 112 ਚਲਾਨ ਕੱਟੇ ਜਾਣਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਜ਼ਤ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਕਰਿਮਿਨਲ ਕੋਸ ਵੀ ਬਣੇ ਹਨ। ਮਈ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੰਦਰਵਾਤੇ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਡੇਂਡ ਸੌ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭਾਰਤੀ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਡੀਪੋਰਟ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 56 ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਉਂ ਹਨ? ਇਹ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਕਿ ਬਾਕੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀਆਂ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਹਨ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਦੁਨੀਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਮਿਸਾਲ ਪੈਦਾ ਕਰਨੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਾਲਜ ਪਲਾਜ਼ਾ ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੀਆਂ ਅਣਸੁਖਾਵੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਏਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਉਂ ਲਿਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ? ਅੰਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਅਤੇ ਬੋਲੀ ਉਤੇ ਕਿਉਂ ਸਖ਼ਤ ਇਤਿਰਾਜ਼ ਹਨ? ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਰੇਸਾਂ ਕਿਉਂ ਲਗਦੀਆਂ ਹਨ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਟਾਕੇ ਕਿਉਂ ਵਾਜਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ? ਸਪੀਕਰਾਂ ਦੇ ਅੜਾਟ ਕਿਉਂ ਕਵਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ? ਸੋਸਲ ਡਿਸਟੈਂਸਿੰਗ ਦੀਆਂ ਧੱਜੀਆਂ ਕਿਉਂ ਉਡ ਰਹੀਆਂ ਹਨ? ਕੀ ਸਾਡੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ? ਅਸੀਂ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ-ਮੰਦਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੱਚਮੁੱਚ ਨਿਹੱਥਲ ਹਾਂ? ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬਿਜ਼ਨਸ, ਸਮਾਜ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਰਗੇ ਖੇਤਰਾਂ ਅੰਦਰ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਸਿਰੇ ਦਾ ਸੌਕਣ-ਸਤਾਂ ਕਿਉਂ ਹੈ? ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਦਾ ਕਿਉਂ ਘਟ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਕਈ ਵਾਰ ਇੱਟ-ਕੁੱਤੇ ਵਾਲਾ ਵੈਰ ਪਾਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਇੱਟ ਕਿਹੜੀ ਹੈ!

ਮੈਨੂੰ ਦੁੱਖ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਕੋਡੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ
 ਹਨ ਪਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰੋ, ਇਹ ਵੀ ਟੋਰਾਂਟੋ ਨਾਲ ਮੇਰੇ
 ਪਿਆਰ ਦਾ ਹੀ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਜੇ ਤੁਹਾਡਾ ਦਿਲ
 ਦੁਖਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਦਾ ਹਾਂ। ਪਰ ਮੇਰਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ
 ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੁਨੀਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਰ ਵੀ ਬਿਹਤਰ ਢੰਗ ਨਾਲ
 ਵਿਚਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਕੈਨੈਡਾ ਉਤੇ ਤਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ
 ਪਰ ਸਾਡਾ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਆਪਣਾ-ਆਪ ਉਤੇ ਅਜੇ ਵੀ
 ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਅਗਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਤੋਂ ਵਿਨੀਪੈਂਗ ਦੀ ਗੱਲ
 ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਾਂਗਾ ਤੇ ਇੱਤਜ਼ਾਰ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਟੋਰਾਂਟੋ ਦਾ ਫੇਰ
 ਕੋਈ ਸੱਕਰਤ ਲੱਗੇ।

ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪੈਰ ਪਸਾਰੇ। ਮੁੱਦ ਵਿਚ ਤਾਂ ਇਹ ਇੰਗ੍ਰੈਂਡ ਦੇ ਗੋਰਿਆਂ ਦੀ ਤਨਜ਼ੀਮ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਮਪ੍ਰਸ਼ਾਸ਼ਤੀ ਸਿਰਫ਼ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਗੋਰਿਆਂ ਦੇ ਹਿਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸਮੀਤ ਸੀ। ਉਹ ਸਭਾਵਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯੁਦੀਹੀਆਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਤਾਂ ਹੈ ਹੀ ਸਨ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਨੀਪੈਂਗ ਦੇ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਚਰਚ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਡਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ 'ਕੁਲਕਸਮ ਕਲੈਨ' ਆਪਣੇ ਮੁੱਢਲੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੁਣ ਸਰਗਰਮ ਨਹੀਂ ਪਰ ਰੋਗ ਕਈ ਐਸੀਆਂ ਤਨਜ਼ੀਮਾਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਨਸਲੀ ਵਿਤਕਰੇ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। 2006 ਵਿਚ ਸਥਾਪਿਤ 'ਏਰੀਅਨ ਗਾਰਡਜ਼' ਦੇ ਕੁਝ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਨਫਰਤ ਛੈਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਕਿਰਚਰ-ਵਾਟਰਲੂ-ਕੈਂਬਰਿਜ਼ ਵਿਚ ਵੀ ਗੋਰੀ ਚਮੜੀ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਆਪਣੀ ਨਸਲੀ ਉਤਮਤਾ ਦੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿਚ ਜੀਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ-ਸਿਰਵਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਅੰਦਰਖਾਤੇ ਸਮੁੱਚੀਆਂ ਗੋਰੀਆਂ ਕੋਮਾਂ ਦੇ ਹਿਤਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਸਚੇਤ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਇਹ ਸਵਾਲ ਅਕਾਰਣ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ 550 ਸਾਲਾ ਜਨਮ ਪੁਰਬ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਦੇ ਮੌਕੇ ਟੋਰਟੋ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਇਕ ਸੜਕ ਦਾ ਨਾਂ 'ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਟਰੀਟ' ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਉਥੋਂ ਦੋ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੁੜੱਤਣ ਭਰੇ ਵਿਚਾਰ ਪੜ੍ਹੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੇ ਸਟਰੀਟ ਦਾ ਨਾਂ ਬਦਲ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਦੂਜੀਆਂ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਨਵਾਂ ਨਾਂ ਰੱਖਣ ਵਾਸਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਨਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸੜਕ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਪੀਟਰ ਰਾਬਰਟਸਨ ਬੁਲੇਵਾਰਡ ਸੀ ਪੀਟਰ 1990 ਤੋਂ 1999 ਤੱਕ ਬਰੈਂਪਟਨ ਦਾ ਮੇਅਰ ਰਿਹਾ। ਭਾਵੇਂ 6 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਮੀ ਇਸ ਸਟਰੀਟ ਵਿੱਚੋਂ ਲਗਪਗ ਇਕ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦਾ ਨਾਂ ਹੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਟਰੀਟ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਪੀਟਰ ਦੇ ਚਾਹੁੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮਜ਼ਹਬੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਤਿਰਾਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਨਾਂ ਦੀ ਇਹ ਤਬਦੀਲੀ ਸਿੱਖ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ; ਇਸ ਲਈ ਧਰਮ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਤਾਰਕਿਕ ਲੋਕ ਇਹ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਵੀਂ ਸੱਭਾ ਨੂੰ ਇਹ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ
ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ
ਫਿਛਲਮਾਂ
ਬਣਾਉਣੀਆਂ
ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

ਮੈਂ ਜਦੋ
ਵੀ ਟੋਰਾਂਟੋ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ
ਤਾਂ ਤਵੱਕੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਕਿ ਉਥੋਂ ਦੇ ਬਸ਼ਿੰਡੇ
ਮੇਰੇ ਮੁਲਕ ਦੇ ਲੋਕਾਂ
ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਅੱਗੇ
ਹੋਣਗੇ। ਆਰਥਿਕ
ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਸੱਚ-
ਮੁਚ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਬਹੁਤ
ਅੱਗੇ ਲੰਘ ਚੁੱਕੇ
ਹਨ, ਪਰ ਕੀ ਉਹ
ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਵਿਚ
ਵੀ ਅੱਗੇ ਹਨ?
ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਤੌਰ
'ਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੱਕ

Raja King of Sweets Now Presents
Come and Enjoy Mouth Watering Chaat All Day

ਹੁਣ ਸੂਗਰ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਠਾਈ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ

- BHEL PAPDI CHAAT • FALUDA KULFI
- GOL GAPPÉ (PANI PURI) • KHASTA KACHORI

RAJA SWEETS & INDIAN CUISINE

31583 Alvarado Blvd. Union City, CA 94587

Phone : (510) 489-9100

Moon Indian Cuisine

510-780-9233

ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਤੋਂ ਖਾਣਾ ਪੈਕ ਕਰਵਾ ਕੇ ਵੀ ਲੈ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਕੇਟਰਿੰਗ ਵੇਲੇ ਤੰਦੂਰ ਦਾ ਇੱਤਜ਼ਾਮ ਹੈ, ਕੇਟਰਿੰਗ ਵਾਸਤੇ ਕਾਲ ਕਰੋ ਜੀ

- * 100 ਬੰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵੱਡੀ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪਾਰਟੀ ਤੱਕ
- * ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਕੇਟਰਿੰਗ ਲਈ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਛੋਟ
- * ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਜ਼ਰਬੇਕਾਰ ਕੁੱਕ

Fish Pakora

ਮੱਛੀ ਪਕੌੜੇ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਮਾਹਿਰ
ਲੱਭੂ, ਜਲੇਬੀ, ਬਰਫੀ, ਗੁਲਾਬ ਜਮੂਨ ਤੇ ਵਿਆਹ
ਸਾਚੀ ਮੌਕੇ ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਠਾਈ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ
ਹਨ। ਘੱਟ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ।

Paul 510-978-7170

Over 30 Years Experience in Restaurant & Catering Business

ਮੁਨ ਇੰਡੀਅਨ ਕੁਝੀਨ (ਹੇਵਰਡ)

600 West Harder Rd. Hayward, CA 94544

Phone (510)780-9233 Fax (510) 780-9812

www.moonindiancuisine.net

DIXON

ਨਵੇਂ ਆਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਟਰੱਕ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਮਿਲੋ, ਆਸੀਂ ਟਰੱਕਾਂ ਲਈ ਹਾਈਨਾਂਸ ਵੀ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

THE WEST'S LEADING FULL-SERVICE TRUCK AND TRAILER DEALERSHIP

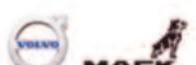
SALES & LEASING • PARTS & SERVICE • FINANCE & INSURANCE

HARJINDER SINGH BAL
NEW TRUCK SALES

Direct 707-640-7114 | Cell 510-613-3573

h Singh@tecequipment.com

TECEQUIPMENT.COM

8555 Pedrick Rd Dixon, CA 95620

TASTE OF INDIA

specialist- Gurh Dee Barfee, Gurh Diyaan Jalebian

32 ਸਾਲ ਤੋਂ ਕੇਲੋਫੋਰਨੀਆ
ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ
ਵਧੀਆ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ

ਬਿਲਕੁਲ ਨਵੀਂ ਦਿੱਖ
ਦੇ ਨਾਲ ਸਜਾਇਆ
ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ

lunch buffet everyday
fresh jalebian every day

DEVINDER SINGH PABLA (OWNER)
510-791-1316

5144 MOWRY AVE (ON FARWELL DR)
FREMONT, CA 94538
510-773-8810

**Cosmetic &
Family
Dentistry**

UPPAL DENTAL CARE

50 % Discount for Cash Patients

INVISALIGN

Call for Details
Straighten Teeth
Without Wires

FREE TEETH WHITENING WITH PAID EXAM,
X-RAY & CLEANING.

YOUR INSURANCE USUALLY COVER THESE SERVICES

Laser Treatment
Lumineers/Veneers
Dentures & Partials
Root Canals
Bad Breath
Cosmetic Dentistry
Crowns & Bridges
Tooth Extraction
Gum Treatment

Charanjit S Uppal

D.D.S.

Strictly Maintained
Sterilization Standards
Most Insurance
Plans Accepted

1191 W Tennyson Rd. # 4,
Hayward. (CA) 94544
510-786-1780

www.uppalental.com

1750 CLEAR LAKE AVE
Milpitas, CA 95035
408-942-4400

PREET FABRICS & APPLIANCE

ਅਸੀਂ ਹੋਲਸੇਲ ਅਤੇ ਰੀਟੈਲ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਡਿਜ਼ਾਇਨਾਂ ਦੇ ਸੂਟ, ਜਿਊਲਰੀ, ਫੈਸ਼ਨ ਦਾ ਹੋਰ ਸਮਾਨ, ਵਿਆਹ ਲਈ ਲਹਿੰਗੇ ਅਤੇ
ਮੁੜਿਆਂ ਲਈ ਵਿਆਹ ਵਾਸਤੇ ਸ਼ੇਰਵਾਨੀ ਅਤੇ ਹੁਣੇ ਨਵੇਂ ਚੱਲੇ
ਡਿਜ਼ਾਇਨਾਂ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਵੀ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ।

ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕਲਗੀ, ਸਿਹਰਾ, ਚੂੜਾ, ਹਾਰ, ਜਾਗੇ, ਰੁਮਾਲੇ ਤੇ
ਹੋਰ ਵਿਆਹ ਦਾ ਸਮਾਨ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

YOUR ONE-STOP CENTER BOTH FABRICS & APPLIANCES

**APPLIANCES & LUGGAGE CROSS,
PARKER PENS, OSTER BLENDERS**

Watches (Seiko, Citizen & Swistar)

Shavers & Trimmers

Cellular Phones

Onkar Singh Banwait

5156 Mowry AVE. Fremont. CA 94538

Tel- 510-797-7111

**Quick Lube
& Smog**

**We rent
U-HAUL**

OIL CHANGE & SMOG CHECK STATION

SUKHWINDER BHELLA

gogibhella@gmail.com

**691 W. Tennyson Rd
Hayward, CA 94544**

PH 510-757-6775

FAX 510-292-0330

ਸੈਲਾਨੀ ਕੇਂਦਰ ਵਜੋਂ ਅਣਗੀਲਿਆ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਸਬਾ ਖੜ੍ਹਰ ਸਾਹਿਬ

ਖੜ੍ਹਰ ਸਾਹਿਬ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਸਬਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਸਬੇ ਦੀ ਪੇਂਡੂ ਸਥਾਨਕਤਾ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਛੋਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਇਸ ਨੂੰ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਲੇਵਾ ਸੰਗਤ ਲਈ ਮੁਕੰਦਸ ਸਥਾਨ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਦਕਿ ਹੋਰਨਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਇਹ ਅਸਥਾਨ ਇਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੈਲਾਨੀ ਕੇਂਦਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਖੜ੍ਹਰ ਸਾਹਿਬ ਕੌਲ ਇਕ ਸੈਲਾਨੀ ਕੇਂਦਰ ਵਜੋਂ ਵਿਕਸਤ ਹੋਣ ਲਈ ਮੁਢਲੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਦੀ ਸੌਂਕ ਸਪਾਟੇ 'ਤੇ ਨਿਕਲੇ ਕਿਸੇ ਅਜਨਲਬੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤੱਥ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਖੜ੍ਹਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਆਲਾ-ਦੁਆਲਾ ਪੇਂਡੂ ਰਹਿਤਲ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸੋਭੀਵਾਨ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿਥੇ ਕਿਸੇ ਖਿਤੇ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਥਾਨਾਂ, ਸਮਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਉਹ ਸਥਾਨਕ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਵੀ ਚਾਹਵਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ

ਇਹ ਜੱਗ ਜਾਹਰ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਇਤਿਹਾਸਕ ਧਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੀ ਆਮਦ ਵਧਣ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਅਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸੋਗ ਇਸ ਨਾਲ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਰਬਿਕਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਹੁਲਾਰਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵਿਕਸਤ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਹੋਣੀ ਤੋਂ ਚੇਤਨ ਮੁਲਕ ਹਰ ਸਮੇਂ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੀ ਆਮਦ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਤਿ ਵਿਕਸਤ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵੀ ਹੋਰਨਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਰੱਜੇ-ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀਜੇ ਦੇਣ ਲਈ ਹਰ ਸਮੇਂ ਤਿਆਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਤਬਦਿਲੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਸਰਗਰਮੀ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਬਿੱਛਣ ਵਾਲੇ ਮੁਲਕ ਦੀ ਆਰਬਿਕਤਾ ਨੂੰ

ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਬਖ਼ਸ਼ਦੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵੱਡੇ ਪੈਲਾਨੀਆਂ ਦੀ ਲਿਪ ਆਟੋਮਾਟਿਕ ਨੂੰ

ਘਟਾਉਣ ਜਾਂ ਵਧਾਉਣ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰੀ ਭੁਮਿਕਾ ਅਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਬੀਤੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੀ ਆਮਦ ਕਾਫੀ ਵਧੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਧੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਮੱਧ ਵਰਗ ਦੀ ਵਧੀ ਆਮਦਨ, ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤਾਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਤਕਾਰ ਦੀ ਸੁਧਾਰੀ ਹਲਤ ਨੇ ਆਪਣੀ ਭੁਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਵਿਰਾਸਤ-ਏ-ਖਾਲਸਾ ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦਾ ਵੇਗ ਕਾਫੀ ਵਧਿਆ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ 'ਚ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿ ਵੰਡ ਸਬੰਧੀ ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ, ਛੌਜੀ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਸਬੰਧੀ ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ, ਵਿਰਾਸਤੀ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਵਾਹਾ ਬਾਰਡਰ ਦੀ ਪਰੋਤ ਵੀ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਬਿਚਣ ਲਗੇ ਹਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਹ ਅਹਿਮ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੀ ਖਿੱਚ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਪਿੰਡਾਂ, ਕਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੇਦੇਹੀ ਕਰੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ

ਆਉਣ-ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਤਕਾਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ
ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਨੂੰ ਮੌਕਲੀ ਰੱਖੋ, ਵਿਕਸਤ ਕਰੋ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ
ਮੁੰਹਿੰਮ ਦਾ ਕੰਮ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਕਰੋ। ਖੜ੍ਹਰ ਸਾਹਿਬ
ਵਾਂਗ, ਜਿਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਲਟੀਪੀਡੀਆ ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ
ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਉਥੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਈਟ ਅੰਡ ਸਾਊਂਡ ਸਿਸਟਮ
ਰਾਹੀਂ ਤੇ ਹੋਰ ਸਕਰੀਨਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸਾਲ
ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਤਦ ਹੀ ਟਿਕਾਊ ਹੈ
ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਇਥੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਸੁਰਧਾਲੂਆਂ ਦੇ
ਆਮਦ ਵਧੇ।

ਅੱਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਹ ਵੱਡੀ ਸ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਸੁੱਖ, ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵੱਟ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਤਕਾਂ ਨੂੰ ਪਾਏਦਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਖੜੂਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਿੰਡਾਂ, ਸਾਹਿਰ ਅਤੇ ਕਸਬਿਆਂ ਨਾਲ ਜੋਤੇਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸਤਕਾਂ ਦਾ ਹਾਂ ਵੇਖਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਿਆਂ ਮਾੜੀਆਂ ਸਤਕਾਂ ਸੱਭਾ ਸਰਧਾਲੂਆਂ ਦੇ ਸਿਦਕ ਨੂੰ ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਨਾ ਰੋਕ ਸਕਣ, ਪਰ

ਇਤਿਹਾਸ, ਸਭਿਆਚਾਰ, ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਰੋਜ਼ਮਰਾ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੇ
ਕੁਦਰਤੀ ਚੌਗਿਰਦੇ ਨੂੰ ਜਾਣਣਾ ਮਾਨਣ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਸੈਲਾਨੀ
ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਨੂੰ ਢੁਰੋਂ ਹੀ ਸਲਾਮ ਕਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਤੋਂ ਖੜ੍ਹਰ ਸਾਹਿਬ, ਖਿਲੀਚਿਆਂ ਤੋਂ ਖੜ੍ਹਰ
ਸਾਹਿਬ, ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਖੜ੍ਹਰ ਸਾਹਿਬ, ਵੈਰੋਵਾਲ
ਤੋਂ ਖੜ੍ਹਰ ਸਾਹਿਬ, ਜੰਡਿਆਲਾ ਤੋਂ ਖੜ੍ਹਰ ਸਾਹਿਬ, ਰਣੀਆ
ਤੋਂ ਖੜ੍ਹਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਤੋਂ ਖੜ੍ਹਰ ਸਾਹਿਬ
ਰੋਡ (ਵਾਇਆ ਵੇਈਪੁੰਈ) ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਕਿਨਾਰਿਆਂ 'ਤੇ
ਬਾਬਾ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਖੜ੍ਹਰ
ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਦਰੱਖਤ ਲਗਾਏ ਹੋਏ ਹਨ।

ਦੂਰ ਤੱਕ ਵੇਖਿਆਂ ਇਹ ਬਚੇ ਸੋਹਣੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਪੈਦਾ
ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ
ਵੀ ਸੇਰੋਤ ਤੋਂ ਫੰਡ ਪੈਦਾ ਕਰੋ ਤੇ ਭਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ
ਜੁੜਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਨੂੰ ਪਾਏਦਾਰ ਬਣਾਏ।
ਕੁਝ ਹੀ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਵੇਖੋਗੇ ਕਿ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵੱਲ
ਸਰਧਾਲੂਆਂ ਅਤੇ ਸੈਲਾਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਾਫੀ ਵਧੇਗੀ।

ਕੋਰੋਨਾ ਮਹਾਮਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਦਨੀਆ

ਤਰਣ ਗੁਪਤ

ਲਾਕਡਾਊਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਦੇਸ਼ ਅਨਲਾਕ ਹੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਚ ਹੈ ਤਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਰਾਹਤ ਤੇ ਬੇਚੈਨੀ ਦੀਆਂ ਮਿਲੀਆਂ-ਜੁਲੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸਖ਼ਤ ਲਾਕਡਾਊਨ ਹੋਇਆ। ਮਾਹਰ ਇਸ ਅਣਕਿਆਸੇ ਕਦਮ ਦੇ ਗੁਣ-ਦੱਸਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ 'ਚ ਜੁਟੇ ਰਹਿੰਗੇ ਪਰ ਇਸ 'ਚ ਕੋਈ ਸੱਕਲ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪਾਬੰਦੀਆਂ 'ਚ ਵਿੱਲ ਦੇਣ ਅਤੇ ਅਰਥਾਤ ਨੂੰ ਪੈਰਾਂ ਸਿਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਨਾਤਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾਣਾ 'ਤੇ ਵਿਆਪਕ ਸਹਿਮਤੀ ਰਹੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਜੋ ਵਿਆਪਕ ਦੇਸ਼ਬੰਦੀ ਲਾਗ ਕੀਤੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ

ਅੰਕਿਆ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸ 'ਚ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸ਼ਾਮਲ
ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਛੋਟੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਡੇ
ਸ਼ਹਿਰਾਂ 'ਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਿਜਰਤ 'ਚ
ਕਮੀ ਆਵੇਗੀ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਮਕਾਨ ਦੇ
ਕਿਰਾਏ, ਆਵਾਜਾਈ ਤੇ ਰੋਜ਼ਮੁੱਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰਨਾਂ ਖਰਚਿਆਂ ਤੋਂ
ਮੁਕਤੀ ਮਿਲੇਗੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਚ ਸਿੱਖਿਆ
ਕਿਰਾਜ਼ੀ ਚਲੇਗੀ।

ਕਿਛੀਓਟਾ ਬਣਗਾ।
ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਾਰੁੜੀ ਜਮਾਤ ਤਕ ਸਕੂਲੀ ਪੱਧਰ
'ਤੇ ਰਵਾਇਤੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਕੋਈ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।
ਬੱਚੇ ਸਿਰਫ ਅਕਾਦਮਿਕ ਗਿਆਨ ਲਈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋ

ਗਿਆਨ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ 'ਚ ਜ਼ਰੂਰਤ
ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨੂੰ ਰਫਤਾਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ
ਸਮਝ ਸਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪਤਖ ਵੀ ਬਿਹਤਰ ਦੋ ਸ਼ਕਤੀਵੀ।

ਮਸਤ ਨਾਲ ਸਬਦ ਪਰਵ ਵਾ ਬਿਹਤਰ ਹ ਸਕਗਾ।
 ਅਪਣੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਚ ਪੱਸਰੀਆ
 ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਹੋਰ ਅੱਖਾਂ ਨਹੀਂ ਮੀਟ ਸਕਦੇ।
 ਸਾਨੂੰ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ
 ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਤੌਰ-ਤਰੀਕਿਆਂ ਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਤਕਨੀਕ 'ਚ ਵੱਡੀ
 ਜ਼ਰੂਰੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਅਸਲ 'ਤੇ
 ਆਦਰਸ਼ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਜਿਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜੋ
 ਸੁਚਾਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਗਿਆਨ ਪਾਪਤ ਕਰਨ 'ਚ ਸਹਾਇਕ ਹੋਵੇ।

ਕਹੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ
ਉਬਦੀਲੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ 'ਚ ਕੋਈ ਸੱਕ
ਨਹੀਂ ਕਿ ਹੁਣ ਸਾਂਠੂੰ ਕਈ ਨਵੇਂ ਰੁਝਾਨ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣਾ। ਫਿਰ
ਵੀ ਜਦੋਂ ਇਹ ਰੌਲਾ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੇਖਾਂਗੇ
ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਉਬਦੀਲੀ ਇਕ ਅਟੱਲ ਨਿਯਮ ਹੈ, ਉਥੇ ਹੀ ਇਹ
ਤੱਥ ਵੀ ਉਨਾ ਹੀ ਠੋਸ ਹੈ ਕਿ ਬੁਨਿਆਦੀ ਪਹਿਲੂ ਕਦੇ
ਨਹੀਂ ਚਨੁੱਗਦੇ।

ਜਦੋ ਤੋ ਇਸ ਮਹਾਮਾਰੀ ਨੇ ਦੁਨੀਆ 'ਚ ਪੈਰ
ਪਸਾਰੇ ਹਨ, ਉਦੋ ਤੋ ਮੀਡੀਆ ਤੋ ਲੈ ਕੇ ਆਮ ਗੱਲਬਾਤ
'ਚ ਇਹੋ ਚਰਚਾ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਦਨੀਆ ਹਣ

ਧਿਆਨ ਰਹੇ ਕਿ ਜੋ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਸਬਕ ਨਹੀਂ ਸਿੱਖਦੇ, ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ 'ਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮਨੁੱਖ ਜਾਤੀ ਦਾ ਲਚਕੀਲਾਪਣ ਅਸਲ 'ਚ ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਬਕ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਹੋਦ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਨਸਾਨ ਨੇ ਆਫ਼ਰਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਲੜੀਵਾਰ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਚ ਕਦੇ ਅੜਿੱਕਾ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਇਕ ਆਮ ਕਹਾਵਤ ਹੈ ਕਿ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਿੰਨੀਆਂ ਬਦਲਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਨੀਆਂ ਹੀ ਇਹ ਮੂਲ ਰੂਪ 'ਚ ਕਾਇਮ ਵੀ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਚਾਰਲਸ ਡਾਰਵਿਨ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਤੰਦਰੁਸਤ ਜਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਲਚਕੀਲਾ ਇਨਸਾਨ ਹੀ ਆਪਣੀ ਹੋਦ ਬਚਾਈ ਰੱਖੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਮੂਲ ਤੇ ਠੋਸ ਗੱਲਾਂ 'ਚ ਹੀ ਸ਼ਾਇਦ ਸਾਡੇ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਰਾਹ ਹੈ।

ਜਾਂ ਗੈਰ-ਜੁੜੀ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਪਰ ਇਕ ਗੱਲ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਗੱਲ ਸ਼ਾਇਦ ਸਾਂਝੇ ਕੁਝ ਦੇਰ ਨਾਲ ਸਪਲ ਆਈ।

ਲਾਕਡਾਊਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਮਾਮ ਖੇਤਰਾਂ 'ਚ
ਵਿਆਪਕ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਣਦੀ ਦਿਸ ਰਹੀ ਹੈ।
ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਖੇਤਰਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਹੈ
ਸਿੱਖਿਆ। ਜੇ ਆਸੀਂ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਕਰਨੀ
ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਲਈ ਆਪਣੇ ਮੁੱਖੀ ਵਸੀਲੇ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ
ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ 'ਚ ਨਿਰਣਾਇਕ
ਪਹਿਲੂ ਇਹੋ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿੰਦਿਆਕ ਮਾਪੰਡ
ਸੁਧਾਰਨੇ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ 'ਚ ਕੋਈ ਸੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਹੁਣ
ਆਨਲਾਈਨ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਜਾਮਾ
ਪਹਿਨਾਉਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ 'ਚ
ਸਿੱਖਿਆ ਮਹਿਜ਼ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਲਈ ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਦੀ
ਖੇਡ ਬਣ ਕੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ। ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਰੇ
ਲਿਜਾਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਨਦਾਰ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਚਮਕ-ਦਮਕ
ਦੀ ਬਜਾਏ ਗੁਣਵੱਤਾਪੂਰਨ ਅਧਿਐਨ ਸਮੱਗਰੀ ਤੇ
ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਲਈ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਧਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹੁਣ ਉਚਾਈ
ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਾਲੀ ਆਨਲਾਈਨ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਮਿਆਰੀ
ਕਾਲਜਾਂ 'ਚ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਲੈਣੀ
ਜਾਵੀਦੀ ਹੈ।

ਸਾਰੀਆਂ ਲਾਈਡ ਸਕਿੱਲਜ਼ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਵੀ ਸਕੂਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ ਇੱਥੋਂ ਆਨਲਾਈਨ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਕਈ ਲਾਭ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ 'ਚ ਤਿਉਹਾਰ, ਚੌਣਾਂ ਤੇ ਤਮਾਸ ਮੌਸਮੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਸਕੂਲ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਆਕਾਰਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਚ ਅਕਸਰ ਅੜਿੱਕਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨੇ ਵੀ ਸਕੂਲੀ ਕੈਲੰਡਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ 'ਚ ਆਨਲਾਈਨ ਸਿੱਖਿਆ ਭਾਵੇਂ ਹੀ ਆਦਰਸ਼ ਨਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਇਸ ਵੱਲੋਂ ਮੁੱਹੋਈਆ ਕਰਵਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਜ਼ਰੂਰ ਕੁਝ ਬਦਲਾਂ ਦੀ ਪੁਰਤੀ ਕਰੇਗੀ।

ਹੁਣ ਵਰਚੂਅਲ ਕਲਾਸਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਲਨ ਜ਼ੋਰ ਫੜ
ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਏਸੇ 'ਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਤਾਂਹੇ-
ਬਾਣੇ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਸਮਝਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋਵੇਗੀ
ਦਹਕਿਆਂ ਤੋਂ ਸਾਡੀਆਂ ਅਕਾਦਮਿਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦਾ
ਆਧਾਰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯਾਦਸ਼ਕਤੀ ਆਧਾਰਤ ਰਿਹਾ। ਇਸ
ਨਾਲ ਰੱਟਾ ਲਾ ਕੇ ਪੜਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਆਦਤ ਪਈ
ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਦੋ ਪਹਿਲੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਇਕ
ਗਿਆਨ ਤੇ ਦੂਜਾ ਸਮਝ। ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਗਿਆਨ ਦਾ ਸਵਾਲ
ਹੈ, ਉਸ 'ਚ ਯਾਦਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ
ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦਾ
ਪੁਰਾ ਢਾਂਚਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਹੀ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਤ ਨਹੀਂ
ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਆਨਲਾਈਨ ਪੜਾਈ ਕਿਸੇ
ਮੱਲੀ ਕਿਤਾਬ ਵਾਲੀ, ਮੰਨਿਆ ਦੇ ਬਨਾਸਪਤ ਕੋਂਠੇਵੀ। ਇਹ

ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਗਿਆਨ ਵਿਵੇਕ ਵਿਕਸਤ ਕਰੋ। ਇਸ ਲਈ
ਅਜਿਹਾ ਢਾਂਚਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਜੋ ਮਹਾ
ਤਵਾਂਲੀ ਸਿਆਰਿਕ ਦੁਖ ਮਾਮਲਿਤ ਹੋਵੇ।

ਬੁਬਦਾਲਾ ਲਿਆਉਣ ਚ ਸਹਾਇਕ ਹਵ।
ਕਿਸ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਬਣਾਉਣਾ ਉਸ ਦੀ
ਸਾਖਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਧੀਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਖਰਤਾ ਦੀ
ਸਬੰਧ ਤਾਂ ਪੜ੍ਹਨ-ਲਿਖਣ ਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਤੋਂ
ਜਦਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੋਣ 'ਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਤਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨੈਤਿਕ
ਮੁੱਲਾਂ ਦਾ ਵੀ ਸੰਤੁਲਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਕੋਈ ਵਿੱਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਨਿਰਦਈ ਕਰੇ ਜਾਗ
ਵਾਲੇ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਸਹਾਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੀ ਤਿਆਰ ਕਰਾਵੇ
ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰੇ ਜੋ ਇਸ ਦੁਨੀਆ ਦੀ
ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣ? ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਰਕਾਰ ਸੜ੍ਹਲਾਂ ਦੀ
ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ
ਹਾਲ-ਫਿਲਾਹਾਲ ਇਹ ਦੂਰ ਦੀ ਕੌਡੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ
ਮੰਤਰੀ ਨਿਰਦਰ ਮੌਦੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਵਪੂਰਨ ਸੰਦੇਸ਼ 'ਤੇ
ਭੂਮੀ, ਕਿਰਤ, ਪੂਜਿਆਂ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੌਰਚੇ 'ਤੇ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੀ
ਜ਼ਰੂਰਤ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸਿੱਖਿਆ 'ਚ ਮੁੱਢਲੀ
ਸੁਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੇ ਚਿੰਤਨ ਦੀ
ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।
ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੁਹਾਵਰੇ, ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦਾ ਸ
ਤੋਂ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਮਾਧਿਅਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ
ਤੋਂ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਅਕਸਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਂ
ਗਾਂ। ਕੋਈਵੀਂ-19 ਮਹਾਭਾਗੀ ਨੂੰ ਛੈਂ ਕੇ ਵੀਂ ਤ੍ਰਿਪਾਮ ਕਰਵਾਵੇ

ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗੀ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਹਿਜ਼ ਅਨੁਮਾਨ ਹੀ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਫਿਲਹਾਲ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਪਰ ਹੱਦ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਟਕਲਬਾਜ਼ੀ ਵੀ

ਨੀਰਸਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਹੀ ਭਰਦੀ ਹੈ।
ਧਿਆਨ ਰਹੇ ਕਿ ਜੋ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਸਬਕ ਨਹੀਂ
ਸਿੱਖਦੇ, ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ 'ਚ ਹੁੰਦੇ
ਹਨ। ਮਨੁੱਖ ਜਾਤੀ ਦਾ ਲਚਕੀਲਾਪਣ ਅਸਲ 'ਚ ਸਾਡੇ ਲਈ
ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਬਕ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਹੋਦ ਦੇ
ਨਾਲ ਹੀ ਇਨਸਾਨ ਨੇ ਆਫਤਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਇਸ
ਦੇ ਲੜੀਵਾਰ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਚ ਕਦੇ ਅੱਡਿਕਾ
ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਇਕ ਆਮ ਕਹਾਵਤ ਹੈ ਕਿ ਚੀਜ਼ਾਂ
ਜਿਨੀਆਂ ਬਦਲਦੀਆਂ ਹਨ, ਓਨੀਆਂ ਹੀ ਇਹ ਮੂਲ ਰੂਪ
'ਚ ਕਾਇਮ ਵੀ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਚਾਰਲਸ ਡਾਰਵਿਨ
ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ
ਤੰਦਰੁਸਤ ਜਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਬੁੰਧੀਮਾਨ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਭ ਤੋਂ
ਲਚਕੀਲਾ ਇਨਸਾਨ ਹੀ ਆਪਣੀ ਹੋਦ ਬਚਾਈ ਰੱਖੇਗਾ।
ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂਲ ਤੇ ਠੋਸ ਗੱਲਾਂ 'ਚ ਹੀ ਸ਼ਾਇਦ ਸਾਡੇ ਭਵਿੱਖ
ਦਾ ਰਾਹ ਹੈ। ਦੇਰ-ਸਵੇਰ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ
ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਤੇ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ ਤਾਂ ਆਖਰ ਇਹੋ
ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਏਨਾ
ਬੇਤੇ ਕੋਇਆ ਸੀ?

ਕੋਈ ਤਾਂ 'ਲਾਫ਼ਮਣ ਰੇਖਾ' ਖਿੱਚਣੀ ਪਾਵੇ

ਸ਼ਹੀਦ-ਏ-ਆਜ਼ਮ ਸਰਦਾਰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਕ ਲੇਖ ਵਿਚ ਖਦਸ਼ਾ ਜਾਹਿਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਆਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਅਵਾਮ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਮਿਲੇਗਾ ਜਾਂ ਮਹਿਜ਼ਾ ਹੁਕਮਰਾਨ ਹੀ ਬਦਲਣਗਾ। ਭਾਵ, ਗੋਰੇ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਦੀ ਬਾਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਸ਼ਾਸਕ ਹੋਣਗੇ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਚਿੱਤਾ ਇਕਦਮ ਸਹੀ ਸੀ। ਜਿਨ੍ਹੇ ਵੀ ਕੁਝਤੀਕਾਰੀ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਦਾ ਇਕ ਹੀ ਸੁਪਲਾ ਸੀ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸਭ ਨੂੰ ਸਮਾਨਤਾ ਮਿਲੇ। ਇੱਜਤ ਦੀ ਰੋਟੀ ਨਸੀਬ ਹੋਵੇ। ਗਰੀਬ-ਅਮੀਰ ਦਾ ਫਰਕ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਸਭ ਬਰਾਬਰ ਹੋਣ। ਸਹੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਹੈ ਕਿ ਮੰਜ਼ਿਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਗਈ ਜੋ ਸਰੀਕੇ ਸਫਰ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦੀ ਤਹਿਤ ਸਿਆਜ਼ਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੀਤੀ, ਕੁਝ ਤਾਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਦੇ ਵਿਦਾ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਕੁਝ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਵੀਂਹ ਸਾਲ ਬੀਤਦੇ-ਬੀਤਦੇ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆ ਤੋਂ ਰੁਖਸਤ ਹੋ ਗਏ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਦੌਰ ਸੁਰੂ ਹੋਇਆ, ਉਹ 'ਮੈਂ' ਅਤੇ 'ਮੇਰਾ' ਦਾ ਹੈ। ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਅੱਤੇ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦਾ ਹੈ।

ਧਨ-ਬਲ, ਬਾਹੂ-ਬਲ ਅਤੇ ਸੱਤਾ-ਬਲ ਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਕਿੰਨਾ ਲਾਚਰ ਹੈ, ਇਹ ਅੱਜ ਕੋਰੋਨਾ ਦੀ ਮਹਾਮਾਰੀ ਨੇ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਇਹ ਮਹਾਮਾਰੀ ਕਦੋਂ ਤਕ ਚੁਲ੍ਹੇਗੀ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ ਪਰ ਆਏ ਦਿਨ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦੱਸ ਦਿੱਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤਕ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਦੇ ਜੋ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤੁਰ੍ਹਾਂ ਸੱਤਾ ਸੰਪੰਨ ਹਨ। ਸੱਚੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਅਤੇ ਇਕ ਛੱਤ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਹੀ ਸਾਰੀ ਜਿੰਦਗੀ ਪੁੱਛਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਮਾਨਤਾ, ਇੱਜਤ, ਆਜ਼ਾਦੀ, ਨਿਆਂ ਕੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਇਸੇ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵੀ ਮਨਮਾਨੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁਣ੍ਠਣ ਵਾਲੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਜਨ-ਸੁਸ਼ੋਭ ਅਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਕੇ ਬੇਵੱਸ ਇਸ ਸਭ ਨੂੰ ਦੇਖਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਂ, ਕੁਝ ਹਿੱਸਤ ਵਾਲੇ ਹਨ ਜੋ ਮੌਬਾਈਲ ਦੀ ਸੁਰੱਜੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵੀਡੀਓ ਬਣਾ ਕੇ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਦੱਸਦੇ ਤਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿੱਥੇ ਕੀ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਵੀਡੀਓ ਹੀ ਸ਼ਾਇਦ ਅੱਜ ਸਰਕਾਰਾਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਖਿਆਂ ਨੂੰ ਜਗਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸਾਧਨ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ

ਜੋ ਧੈਰਿ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਇਕ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਜਿਸ ਬੇਠਹਿਮੀ ਨਾਲ ਕੁਟਿਆ ਗਿਆ, ਉਸ ਨੂੰ ਸੜਕ 'ਤੇ ਮੁੱਟਿਆ ਗਿਆ, ਉਸ ਦੀ ਗਰਦਨ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਗੋੜਾ ਰੱਖ ਕੇ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲਾ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੈਠ ਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਜਾਰਨ ਫਲਾਇਡ ਦੀ ਗਰਦਨ 'ਤੇ ਘਾਤਕ ਗੋੜਾ ਰੱਖ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਗੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸਕ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਹੋਣ ਜਿਹੇ ਜਿਹੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਜਾਹਰ ਹੋਣਾ ਹੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀ ਦਰਜਨਾਂ ਵਾਰ ਇਹ ਦੇਖਿਆ

ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਦੇਸ ਦੀ ਪੁਲਿਸ
 ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲ ਕੋਰੋਨਾ ਨਾਲ ਲੜਨ ਵਿਚ ਵੱਡਾ
 ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਕਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਰਵਿਹਾਰ
 ਮਦਕਾ ਸਾਰੀ ਪੁਲਿਸ ਫੌਰਮ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।
 ਇਹ ਤਾਂ ਗੱਲ ਹੋ ਗਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਖਿਆਂ ਦੀ। ਹੁਣ
 ਦੇਖੀਏ ਕਾਨੂੰਨ ਘਾੜੇ ਕੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਵਾਲਾ
 ਇਕਦਮ ਤਾਜ਼ਾ ਹੈ। ਹਿਸਾਰ ਵਿਚ ਇਕ ਸਿਆਸੀ ਮਹਿਲਾ
 ਨੇਤਾ ਨੇ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਪਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ
 ਸਰਕਾਰੀ ਮਲਾਜ਼ਮ ਨੂੰ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ ਬੱਪਤਾਂ, ਜੱਤੀਆਂ ਨਾਲ

ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਦੇ ਲਾਕਡਾਊਨ ਤੋਨ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ, ਕਦੇ ਮਾਸਕ ਨਾ ਪਾਉਣ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਰਗਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ, ਲੰਮੇ ਪੈ ਕੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ, ਠੀਕ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ 1919 ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਖੂਹ ਕੌਤੀਆਂ ਵਾਲਾ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਹੋਣਾ ਹੀ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਾਵਿੰਦਰ ਮੌਦੀ ਨੇ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੋ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਰੀਅਰਜ਼ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰੋ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਰੀਅਰਜ਼ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਬਦਸਲੂਕੀ ਕਰਨ, ਅਣਮੁੱਖੀ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨ।

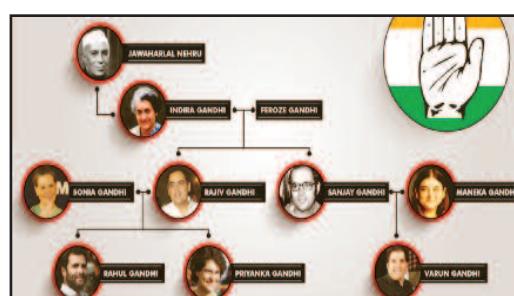
ਉਸ ਨੇ ਅਪਣੇ ਸੈਂਡਲ ਖੁਬ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਇੱਥੇ ਵੱਖ੍ਵ-ਫਿਰ ਕੇ ਗੱਲ ਉਹੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੁੱਟ ਖਾਣ ਵਾਂਗ
ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਕਈ ਸਹਿ-ਕਰਮੀ ਉੱਥੇ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ। ਮਹਿਲਾ
ਨੇਤਾ ਦੇ ਹਮਾਇੰਡੀ ਵੀ ਉੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਕੁਝ ਆਮ ਲੋਕ
ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣਗੇ ਪਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ ਸੱਤਾ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ
ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ ਦੇ ਗੁਲਾਮ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਘਰ ਕਾ
ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਗੁੰਗੇ-ਬੋਲ ਹੋ ਗਏ। ਫਿਰ ਸ਼ਾਬਦਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਨੂੰ ਦੇਣੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਵੀਡੀਓ ਬਣਾ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਦੱਸਿ
ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨੇਤਾਜੀ ਦੇ ਹੱਥ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੁਬਾਨ ਸੱਤਾ
ਦੇ ਸਵਾਦ ਨੂੰ ਚੱਖਦੇ ਹੋਏ ਬੇਕਾਮੁੰਹ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਵਿਚ
ਇਕ ਨਹੀਂ, ਅਨੇਕ ਘੁਟਨਾਵਾਂ ਅਨਿਹੀਆਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਕ ਨੇਤਾ ਜੀ ਉਸ ਸੀਟ 'ਤੇ ਬੈਠੇ
ਸਨ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਜਿਸ ਨੂੰ ਚਾਹੇ ਬੁਲਾ ਕੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾ ਕੇ
ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਇਕ ਵਾਰ ਮੈਂ
ਇਸ ਜਨ-ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਨੇਤਾ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਲਈ ਕੋਈ ਲਡਮਣ ਰੇਖਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਚੋਣ ਜਿੱਤ ਕੇ
ਆਪ-ਹੁਦਰੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹਨ? ਅਜੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਇਕ
ਵਿਧਾਇਕ ਨੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਹੀ ਫੀਐਸਪੀ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਸੀ
ਕਿ ਕਿਤੇ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਇਸੇ ਥਾਣੇ 'ਚ ਪੁਲਿਸ
ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲੰਮੇ ਪਾ ਕੇ ਕੁਟਿਆ ਜਾਵੇ। ਨਾ ਕਿਸੇ ਉਚ
ਅਫਸਰ, ਨਾ ਲੋਕ ਨੁਮਾਇਦਿਆਂ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੀ ਇਨੀ ਹਿੰਮਤ
ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਖਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ
ਘਾੜਿਆਂ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਰੱਖ ਸਕਣ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਦਾ ਨਤੀਜਾ
ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਾ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਸਬਰ ਗੁਆ ਬੈਠੀਂਦੀ ਹੈ। ਵੇਸੇ
ਜਨਤਾ ਦੇ ਸਬਰ ਗੁਆਉਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਤਾਂ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘੜਾ ਇੱਟ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਜਾਂ ਇੱਟ ਘੜੇ 'ਤੇ,
ਟੌਟਣਾ ਤਾਂ ਘੜੇ ਨੂੰ ਹੀ ਹੈ। ਕੇਸ ਤਾਂ ਜਨਤਾ 'ਤੇ ਹੀ ਬਣਦੇ
ਹਨ। ਲਾਠੀਆਂ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੀ ਇਸ ਦਾ
ਕੋਈ ਹੱਲ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਖੇ ਕੱਢ ਸਕਣਗੇ?

ਰਾਜਕੀਤੀ 'ਚ ਪਰਿਵਾਰਵਾਦ ਦਾ ਗਲਬਾਤ

ਮਸ਼ਹੂਰ ਲੇਖਕ ਸਟੀਫਨ ਹੋਸ ਦੀ ਇਕ ਕਿਤਾਬ
”ਅੰਪੇਰੀਕਨ ਪੋਲੀਟੀਕਲ ਡਾਇਨੈਸਟੀਜ਼” ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ
ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਨੀਤਕ ਘਰਾਣੇ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ, ਹਰ ਆਕਾਰ-
ਪ੍ਰਕਾਰ ਅਤੇ ਰੰਗਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਕਿਤਾਬ
ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲਾ ਇਹ ਸੋਚਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਟੀਫਨ ਹੋਸ
ਵਰਗ ਕੋਈ ਲੇਖਕ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਵੰਸ਼ਵਾਦ ਦੇ
ਵੱਖੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਲਿਖਾ ਤਾਂ ਗੱਲ ਕਿਥੋਂ ਸੁਣੂ ਕਰੇਗਾ?
ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਵੰਸ਼ਵਾਦ (ਕਨੈਕਟਿਊਨਿਜ਼ਮ) ਪੱਕੇ
ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੈਰ ਜਮਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਂਤਕ ਦਲਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ
ਤਾਂ ਪਰਿਵਾਰਵਾਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਾਂਤਕ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨੇਤਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਛਤਰ-ਛਾਇਆ ਹੋਠ ਬਣਾਈ
ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ
ਤੰਤਰ ਪੱਕਿਆਂ ਕਰਨ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ
ਉਹਾਂ ਅਗੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦੱਸਾਂ ਬਾਅਦ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਚਾਨ੍ਹਾਂ ਹੋਣੀ

ਹਾਲਾਂ ਅਮਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਲਾਂ ਬਾਰ ਗਲ ਕਰਨਾ ਚਹੁਗਾ।
ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਲਾਂ 'ਚੋ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣਾ ਦਲ
ਕਾਂਗਰਸ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ-ਸੰਘਰਸ਼ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤਕ
ਇਕ ਸੌ ਪੈਂਤੀ ਵਰ੍ਹੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ
ਨਹਿਰੂ-ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਦਬਦਬਾ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤਕ ਬਣਿਆ
ਰਿਹਾ ਜੋ ਕਿ ਉਸੇ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਅੱਜ ਵੀ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ
ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੱਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਇਸੇ ਪਰਿਵਾਰ 'ਚੋ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸੇ
ਪਰਿਵਾਰ 'ਚੋ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਿਲੇ। ਕਾਂਗਰਸ
ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ
ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ, ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ
ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਨੇ ਲਗਭਗ ਸੌਤੀ ਵਰ੍ਹੇ ਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕੀਤਾ।
ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਬਦਬਾ
ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਨਹਿਰੂ ਗਾਂਧੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਭਾਰਤੀ
ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਨੌ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪੰ.
ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ, ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ, ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ, ਸੰਜੇ
ਗਾਂਧੀ, ਅਰੁਣ ਨਹਿਰੂ, ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ, ਮੇਨਕਾ ਗਾਂਧੀ,
ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਵਰ੍ਹਣ ਗਾਂਧੀ ਹਨ। ਇਹ ਰਾਜਨੀਤਕ
ਪਰਿਵਾਰ ਉਸੇ ਡਗਰ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤੁਰ੍ਹਾਂ
ਉਦਯੋਗਿਕ ਘਰਾਣੇ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਪਰਿਵਾਰ ਵੰਸ਼-ਦਰ-ਵੰਸ਼
ਚਲਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਅਸੀਂ ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ ਅਤੇ ਡਾ.
ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ
ਦੋਨੋਂ ਭਾਵੇਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਵਢਾਦਾਰ ਨੇਤਾ ਰਹੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ
ਮੰਤਰੀ ਵੀ ਬਣੇ ਪਰ ਇਹ ਨਹਿਰੂ-ਗਾਂਧੀ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚੋਂ

ਪਰਿਵਾਰਵਾਦ ਦਾ ਹੋਣਾ ਕੋਈ ਅਨਹੋਣੀ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੁਗਲ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਵਿਚ ਪੁਸ਼ਤ-ਦਰ-ਪੁਸ਼ਤ ਰਾਜ ਕਰਨ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਪ੍ਰਬੂਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਕਈ ਰਸ਼ਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਬੰਬਈ ਦੇ ਛਨਮੁਖਾਨੰਦ ਹਾਲ ਵਿਚ ਭਾਸ਼ਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਹਾਂ, ਨਹਿਰੂ-ਪਰਿਵਾਰ ਸਾਹੀ-ਪਰਿਵਾਰ ਹੈ। ਭਾਵ ਇਹ ਕਿ ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਵੀ ਦਿਲਚਸਪ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਲਗਪਗ 50-60 ਸਿਆਸੀ ਕੁਨਬੇ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀ ਜਾਂ ਵੰਸ਼ਜ ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੋਂ ਕੰਨਿਆਕੁਮਾਰੀ ਤਕ ਅਤੇ ਕੇਂਢ ਤੋਂ ਸਿਲਾਂਗ ਤਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਲਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨੇਤਾਗਿਰੀ ਸਾਂਭਣ ਲਈ ਪਰ ਤੋਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿਚ ਪਰਿਵਾਰਵਾਦ ਦੀ ਇਹ ਵੇਲ ਵੱਧ-ਫੁੱਲ ਵੀ ਮੁੱਖ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਸੰਤਾਨ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਜਿਹੜੇ ਅਵਿਵਾਹਿਤ ਹਨ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ 'ਚੋ ਭਾਈ-ਭਤੀਜਵਾਦ ਦੀ ਗੰਢ ਚੁੱਕੀ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਮਰਪਿਤ ਕਾਰਕੁਨ ਮੂੰਹ ਤੱਕਦੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਪਰੋਕਤੀ ਵਾਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਬਣ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ

ਇਹ ਕਾਰਨ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਲਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਖਾਲਾ-ਰਾਹ ਲੱਭ ਜਾਂਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਹਿਰੂ-ਗਾਂਧੀ ਪਰਿਵਾਰ ਬਹੁਤ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਜਨ-ਸਾਧਾਰਨ ਤਕ ਪੁੱਜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਕੁਝ ਹੋਰ ਲੋਕ ਪ੍ਰਯਾਨ ਮੰਤਰਾਲ ਨਹੀਂ ਬਣੇ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠ ਅੰਗਿਆਰ ਹੀ ਵਿਛੇ ਵੱਲ ਕੇ ਵਾਪਸਾਨ ਦੀ ਕਤੀਬੇ ਬਾਂ ਸੀਰੀਜ਼ਾਨਾਪ ਕੇਸਰੀ ਦੀ

ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਅਜਾਸੀ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਨਹਿਰੂ-ਗਾਂਧੀ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਹਟ ਕੇ ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਾਨ ਬਣਿਆ ਉਹ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਕੁਝ ਹੋਰ ਦਲਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮੁਸਲਿਮ ਕਾਨਫਰੰਸ ਜੋ ਪਿਛੋਂ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਮੁਸਹਰ ਹੋਈ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਹਾਡੀ ਰਹੀ। ਉਸ ਦੇ ਆਦਿ ਯੂਦਾਂ ਕਰ ਵਾਂਗ ਵਿੱਚ ਸਤਗਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਦੋਵਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੇਸ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਪਰਿਵਾਰਵਾਦ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਹੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਯਾਦਵ, ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਰਾਬੜੀ ਦੇਵੀ, ਦੋ ਬੋਟੇ ਤੇਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਤੇਜਸਵੀ ਯਾਦਵ, ਰਾਬੜੀ ਦੇਵੀ ਦੇ ਭਰਾ ਸਾਧੂ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਸੁਭਾਸ਼ ਯਾਦਵ ਬਿਹਾਰ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਭਾਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸਜ਼ਾਵੁਂ ਹਨਾਂ, ਜਨਮਾਂ ਵਿੱਚ ਹਵਾਂ ਹਨਾਂ ਹੁਸ਼ ਦੇ
ਸਰਵੋ-ਸਰਵਾ ਸੇਖ ਅਬਦੁੱਲਾ, ਫਾਰੂਕ ਅਬਦੁੱਲਾ ਅਤੇ
ਫਿਰ ਉਮਰ ਅਬਦੁੱਲਾ ਰਹੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਘਾਟੀ ਵਿਚ
ਮੁਫ਼ਤੀ ਮੁਹੰਮਦ ਸਹੀਦ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਬੇਟੀ ਮਹਿਸੂਸ਼ਾ
ਮੁਫ਼ਤੀ ਜੰਮ੍ਹ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਸਾਸਕ ਵੀ ਬਣੇ ਅਤੇ ਸੰਸਦ
ਵੀ ਰਹੇ। ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿਚ ਸਿੰਧੀਆ
ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਜਨਸੰਘ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ
ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ 'ਤੇ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ। ਰਾਜ ਮਾਤਾ ਵਿੱਤੇ ਰਾਜੇ
ਸਿੰਧੀਆ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤਕ ਜਨਸੰਘ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ
ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਹੀ। ਉਸ ਦਾ ਬੇਟਾ ਮਾਧਵ ਰਾਓ
ਸਿੰਧੀਆ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਜਨਸੰਘ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਨਾਲ ਸੰਸਦ
ਮੈਂਬਰ ਬਣਿਆ। ਉਸ ਪਿੱਛੋਂ ਉਹ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਚਲਾ
ਗਿਆ। ਰਾਜ ਮਾਤਾ ਦੀ ਇਕ ਬੇਟੀ ਵਸੁੰਧਰਾ ਰਾਜੇ
ਸਿੰਧੀਆ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਰਹੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਬੇਟੀ
ਯਸੋਧਾ ਰਾਜੇ ਸਿੰਧੀਆ ਕਈ ਵਾਰ ਵਿਧਾਇਕ ਚਣੀ ਗਈ।
ਜਿਉਤਿਗਾਇਤਿਆ ਸਿੰਧੀਆ ਕਈ ਸਾਲ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ
ਰਹਿਣ ਪਿੱਛੋਂ ਹੁਣ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ
ਗਿਆ ਹੈ। ਵਸੁੰਧਰਾ ਰਾਜੇ ਸਿੰਧੀਆ ਦਾ ਬੇਟਾ ਦੁਸ਼ਿੰਠ ਸਿੰਘ
ਰਾਜਸਥਾਨ ਤੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ
ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਕਾਇਮ
ਹੈ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ 'ਬਾਦਲ' ਕਈ ਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ
ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੇਟਾ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ
ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਉਪ ਮੁੱਖ
ਮੰਤਰੀ ਵੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੁਖਬੀਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਹਰਸਿਮਰਤ
ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਕੈਂਬਿਨੀ ਮੰਤਰੀ ਹੈ।

ਸ਼ਾਂਤੀ ਕਾਲ ਜਿਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਆਮ ਸਿੱਖ

ਪਿਛਲੇ 36 ਸਾਲ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਵੀ ਜੁਨ ਮਹੀਨਾ ਚੜ੍ਹਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵ 'ਚ ਵਸਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਨੀਲਾ ਸਾਕਾ ਘਲਕਾਰਾ ਯਾਦ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਪੀੜਾ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰੰਥ ਦੇ ਦਿਲੋ-ਦਿਮਗ 'ਚੋਂ ਇਸ ਲਈ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਤਤਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਸਥਾਨ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਮੇਤ 37 ਹੋਰ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਾਂਤ ਨੂੰ ਕਰਿਓਉ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਜੀਰਾਂ ਵਿਚ ਜਕਰ ਕੇ ਫੌਜੀ ਹਮਲੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੈਕੜੇ ਬੇਗੁਨਾਹ ਸਰਧਾਲੂ ਬੱਚੇ, ਬੋਢੇ, ਨੌਜਵਾਨ ਤੇ ਬੀਬੀਆਂ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ।

ਇਸ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ
ਜਥੇਦਾਰ ਕੌਮ ਦੇ ਨਾਮ ਆਪਣਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਪੜ੍ਹਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ।
ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ
ਕਾਰਕੁਨ ਹਾਜ਼ਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ
ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਗਰਮ ਦਲੀਏ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ
ਹਨ, ਉਹ 'ਖਾਲਿਸਤਾਨ' ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ
ਅੰਦਰ ਸਥਾਪਤ ਨਿਜਾਂ ਵਿਹੁੱਧ ਜੋਸੀਲੇ ਨਾਅਰੇ ਲਗਾਉਂਦੇ
ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ
ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧੱਕਾ-ਮੁੱਕੀ ਵੀ
ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ
ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ
ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਾਈ
ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਲੰਗੋਵਾਲ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਪੱਤਰਕਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ
ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ 'ਖਾਲਿਸਤਾਨ' ਬਾਰੇ ਜੋ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ
ਕੀਤੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿੰਦੇ
ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੌਜਵਾਨ
ਵਰਗ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੰਭੀਰ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ
ਹੈ। ਅਕਸਰ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਵੱਸਦੇ ਸਿੱਖ
ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਬਿਟ੍ਰੋਨ, ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ ਆਦਿ ਵਿਖੇ
ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਗਰੁੱਪ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਸਵੈ-ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ
ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਨਾਮਕ ਅਜਾਦ ਰਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹਨ।
ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ 'ਸਿੱਖ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ' ਦੇ ਆਗੂ ਗੁਰਪਤਵੰਤ
ਸਿੱਖ ਪਤਿਤ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤਾ ਆਧਾਰ
ਨਹੀਂ ਹੈ। ਯਕੇ ਅੰਦਰ ਸਿੱਖ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਆਗੂ
ਹਨ। ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਵੀ ਐਸੀਆਂ ਗਰਮ ਖਿਆਲੀ
ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਮਬਦਾਂ ਹਨ। ਐਨਡੀਪੀ (ਨਿਊ ਡੈਮੋਕ੍ਰੈਟਿਕ ਪਾਰਟੀ) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਨ 1984 ਦੇ ਨਵੰਬਰ ਦੇ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲ-ਈ-ਆਮ ਨੂੰ 'ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਨਸਲਕਸ਼ੀ' ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਜੁਨ 1984 ਦੇ ਘਲਘਾਰੇ ਦੇ ਜ਼ਬਰ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਬਿਅਾਨਦਿਆਂ ਉਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਿੱਖ ਇਸ ਬਰਬਰਤਾ ਨੂੰ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਕੱਲਣਗਾ। ਜੁਨ ਘਲਘਾਰੇ ਦੀ 36ਵੀਂ ਸ਼ਰਸੀ

ਮੌਕੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਪੱਖੀ ਨਾਅਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਆਪਣੀ ਵੇਦਨਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਐਸੇ ਨਾਅਰੇ ਮਾਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਸਮਝ ਆਉਦੀ ਹੈ ਫਿਰ ਵੀਇਹਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹਜੂਰਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਾਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ।

ਇਹ ਮਰਿਆਦਾ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ
ਵੱਲੋਂ ਸਵਾਲ ਦੇ ਉਤਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ
ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਚੰਗਾ ਹੋਰ ਕੀ ਹੁੰ-
ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੰਨ੍ਹਾਂ ਕੀ ਚਾਹੇ ਦੋ ਅੱਖਾਂ ਜਦੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀਵੀ
ਉਹ ਵੀ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ

ਸਭਾ 'ਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਵਿਧਾਇਕ ਵੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਰਦ ਦਾ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਰਾਜਨੀਤਕ ਗੱਠਸੋਝ ਹੈ ਅੰਤ ਜੋ ਕੇਂਦਰ ਅੰਦਰ ਨਿਰੰਦਰ ਮੌਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਐਨਡੀਏ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਭਾਈਵਾਲ ਹੈ, ਨੇ ਵੱਖਵਾਦੀ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰਾਜਨੀਤਕ ਭੁਚਾਲ ਲਿਆ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾ ਆਪ ਪੀ ਸਿੰਘ ਜੋ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨਾਲ ਵੀ ਸਬੰਧਤ ਹਨਤ ਨੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦਿੱਦੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਵੱਖ ਸਿੱਖ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਿਰਫ 4-5 ਸੌ ਸਿੱਖ ਹੀ ਐਸਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਜੋ ਦੇਵਤਾਵਾਂ ਤੋਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਨੇ ਕੋਵਿਡ

ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋ

19 कारन 2-
महीने विच पं
विस्त विच मिंखा है
जो निरमदारष मेव
कीड़ी उठ सी, उठ
रेतु दिती है। भाजप
आगु हरजीड मिंख
गरेवाल ने किहा है
कि जदै बारड
पाकिस्तान अडे ची
नाल उलझिआ पिं
है, करोना वाइरस
नाल जड़ रिहा है
ऐसे हैले ऐसीआ
गँलां नही मौडीआ

ਦੀਆਂ ਪੀਤੜ ਧੀਆਂ-ਮਾਵਾਂ ਦੀ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਜਾਂ ਐਸਜ਼ਿਪੀਸੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਸਾਰ ਲਈ? ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਧੀਆਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਖਾਤਰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਰੁਲਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹਨ। ਕਿੱਥੇ ਹਨ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਆਤਮ ਨਿਰਣੇ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦਾ ਹੋਕਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ? ਅਜੇਕੀ ਸਿੱਖ ਪੀੜ੍ਹੀ ਬਿਲਕੁਲ ਅਸਰੱਖਿਅਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੱਤਾ ਲਈ ਘਰ-ਘਰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਿੱਥੇ ਹਨ? ਇਸ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਜਾਲ 'ਚ ਕੱਢਣ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ, ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ-ਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ-ਮਰਿਆਦਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਿਸ ਨੇ ਕਰਨਾ ਹੈ? ਦਰਜਨਾਂ ਸਿਆਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਗੁੱਟਾਂ 'ਚ ਵੰਡੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਕਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਨੇ ਇਕਜ਼਼ਟ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ? ਬ੍ਰਿਸਟਾਚਾਰ, ਅਪਰਾਧ, ਧੋਖਾਧੜੀ ਤੋਂ ਵਰਜਿਆ? ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਇਕ ਨੀਤੀ ਹੇਠ ਨੀਅਤੀ ਨਾਲ ਸਿਰ ਜੋੜ ਕੇ ਸਹਿ ਸਕਣਗੇ?

ਕਿ ਹਰ ਸਿੱਖ ਦੀ ਇਹੀ ਮੰਗ ਹੈ। ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਜੂਨ 1984 ਦੇ ਛੌਜੀ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਮਾਨਸਿਕਤਾ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਦਾ ਦਰਦ ਰਹਿੰਦੀ ਦੁਨੀਆ ਤਕ ਰਹੇਗਾ। ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਧੈਨਲ ਗਠਿਤ ਕਰ ਕੇ ਜੂਨ 84 ਘੱਲ੍ਹਾਰੇ ਸਬੰਧੀ ਪੁਖਤਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਨਾਨ ਭਾਈ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੱਖ ਲੋਗੋਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਛੌਜੀ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਪ੍ਰਤੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਤਿੜਕ ਗਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇਵੇਗੀ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਲਵਾਂਗੇ। ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ-2019 ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੇ ਬਾਬੂਜੂਦ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਪੰਥ 'ਚ ਜੂਨ ਮਹੀਨੇ 'ਚ ਠੰਡੀ-ਮਿੱਠੀ ਪੌਣ ਰੁਮਕ ਰਹੀ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਜੇ ਸਮਝ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਿਤਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਇਸ ਵੇਲੇ ਵੱਖਵਾਦੀ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਠੰਡੀ-ਮਿੱਠੀ ਪੌਣ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਨਾ ਜਾਹੀਦਾ।

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੱਡੇ ਉਦੰਮਾਂ ਨਾਲ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਲਾਂਘ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਪੰਜ ਸੌ ਸਾਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਨੰਬਰ 84 ਦੇ ਦੋਈਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੀਖਾਂ ਪਿੱਛੇ ਤੇਜਿਆ।

ਸੋਖਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਯਾਨ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ

ਕਿਸਾਨੀ ਨੂੰ ਤਬਾਹੀ ਵੱਲ ਪੱਕਣਗੇ ਖੇਤੀ ਮੰਡੀਕਰਕ ਆਰਡੀਕੈਸ

ਖੇਤੀ ਦਾ ਅਣਸਰਦਾ ਸਹਾਰਾ ਸਬਸਿਡੀਆਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨਾ
ਹੈ। (4 ਸਰਤਾਂ) ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ਵ ਵਪਾਰ ਸੰਸਥਾ ਬਣੀ ਹੈ।
ਸਾਮਰਜੀ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਲਟੀਨੈਸ਼ਨਲ ਕੰਪਨੀਆਂ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਰੀ
ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮਨਵਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ
ਹਨ ਪਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤੀ
ਅਤੇ ਸਾਮਰਜੀ ਹੁਕਮਰਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਰਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ
ਕਰ ਸਕੇ। ਵਿਸ਼ਵ ਵਪਾਰ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਬਾਲੀ (ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ)
ਮੀਟਿੰਗ-2012 ਵਿਚ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਇਹ
ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ
ਲਈ ਭਾਰਤ ਨੂੰ
ਦਸੰਬਰ 2017 ਤੱਕ
ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ
ਸੀ। ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ
ਭਾਵੇਂ 2014 ਵਿਚ
ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆ ਕੇ
ਭਾਰਤ ਅੰਦਰ ਵੱਡੇ
ਵਿਰੋਧ ਕਾਰਨ ਵਿਸ਼ਵ
ਵਪਾਰ ਸੰਸਥਾ ਦੀਆਂ
ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ

ਕਰ ਸਕੀ ਪਰ ਇਸ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਮੰਡੀ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ 'ਮੇਕ ਇਨਿੰਡੀਆ' ਆਦਿ ਨਾਲ ਖੁਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਲੱਕਡਾਊਂਡ ਤੋਂ ਫੌਰੀ ਬਾਅਦ 26 ਮਾਰਚ 2020 ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਮੰਡੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੇਠ 'ਚਾਰ ਸ਼ਰਤਾਂ' ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹੁਣ ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਅ ਤੈਆ ਨਾ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਖਰੀਦ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨ ਅਮਰੀਕਾ ਵਾਂਗ ਫਸਲਾਂ ਵੇਚਣ ਲਈ ਪਾਈਵੇਟ ਕਾਰਪੋਰੇਟਾਂ ਦੇ ਰਹਿਮੋ-ਕਰਮ 'ਤੇ ਹੋ ਜਾਣ ਨਾਲ ਵੱਡੀ ਲੁੱਟ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਨੀਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬੈਕਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਾਹੁਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ਾਈ ਹੋਣ ਕੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਧੰਦਾ ਛੁੱਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬਤ ਹੋਣਾ ਪੈ ਕਿਹਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਐਤਕੀ ਈ-ਟੋਕਨ ਰਾਹੀਂ ਕਣਕ
ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਈ-ਟੋਕਨ

ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਠੇਕਾ 'ਓਲਾ' ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਅਸਲੀ ਮੰਤਵ ਖੇਤੀ ਮੰਡੀ ਨੂੰ ਸੋਅਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਅਤੇ ਵਾਅਦਾ ਵਪਾਰ (ਫਿਊਂਚਰ ਟਰੇਡ) ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬਹੁ-ਕੌਮੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਸੀ। ਪਿੱਛਲੇ ਬਜ਼ਾਰ ਅੰਦਰ ਦੇਸੀ-ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮੰਡੀ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਵਾਸਤੇ ਰੇਲਵੇ ਅਤੇ ਹਵਾਈ ਦੋਆਂ-ਦੂਆਈ ਲਈ ਉਪਬੰਦ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਲੋਕਡਾਊਂ ਦੌਰਾਨ ਮੱਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਪਾਰ ਸੰਬੰਧ ਦੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਅਸਲੀ ਮੰਤਵ ਖੇਤੀ ਮੰਡੀ ਨੂੰ ਸੋਅਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਅਤੇ ਵਾਅਦਾ ਵਪਾਰ (ਫਿਊਂਚਰ ਟਰੇਡ) ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

મસ્તિનીરી, સુધરે બીજ અતે રમાઇણક ખાદાં આદિ દી મંડી બણાઉણ લઈ લિઆંદા ગિਆ સી। 1960વિઅં વિચ ફસલાં દી સરકારી ખરીદ અતે ઘ૱ટો-ઘ૱ટ સમાંગણ મુલ્લ દેણ લઈ એપીઓમસ મંડીઓં બણાઈએં ગયીએં સના પર 1990વિઅં વિચ અમરીકી સામાજિક દી અગવાણી વિચ સુર્તેર અતે ખુલ્લે વપાર અતે નવ-ઉદાયીકરન નીતીઓં ઊહિદ વિસ્વ વપાર સંસથા હોદ વિચ આ ગણી। નવ-ઉદારવાદી નીતીઓં ભારત વરગે 'વિકાસમીલ' અતે પછેદે દેસાં દે ખેડી અરથચારે લઈ ઘાંઢક હન। ઇન્નું નીતીઓં નું લાગ કરન નાલ ભારત વિચ કિસાનું દા વેંડી પંથર 'તેં ઉજાડા તૈઅ હૈ। મજદુરાં-કિસાનું દે દબાઅ કારન યુધીએ અતે ઐન્ડીએ સરકારાં ઇન્નું નીતીઓં નું લાગ નહી કર સકીએં સના। હું મજદુરાં, કિસાનું અતે લોકાં દે જમહુરી હંક કુચલ કે મેરી સરકાર ને 24 મારચ નું લોકડાઉન લાઉણ તે ફેરી બાદ 26 મારચ 2020 નું ખેડી મારકીટ સુધારાં દે નાં 'તે સરકારી મંડીઓં દી થા પ્રાઈવેટ મંડીઓં બણાઉણ દી મનજૂરી દે કે દેસી-વિદેસી ઐગરોબિજનસ ક્રેપનીઓં નું ફસલાં ખરીદણ દી ખુલ્લ દે દિંતી હૈ અતે ઇન્નું ક્રેપનીઓં વેલો આપણી મનજૂરી નાલ ખેડી કરાઉણ લઈ જી-મિન ઠેકે 'તે લે કે વેંડે દારમ બણા કે 'નેકા ખેડી કાનું-2018' પહિલાં હી પાસ કરાણા હોઇએ હૈ। ઇન્નું દેસી-વિદેસી ઐગરોબિજનસ ક્રેપનીઓં ના કેવળ ફસલાં (બાકી સઢા 22 'તે)

ਮੈਹਨ ਸਿੰਘ (ਡਾ.)

੫ਜੀ ਨੈਟਵਰਕ ਮੁਕਾਬਲਾ: ਭਾਰਤ ਫਸ਼ਿਗ ਚੀਨ, ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਯੂਰਪ ਦੀ ਲੜਾਈ 'ਚ

ਭਾਰਤੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਟੀਮ ਨੂੰ ਰਵਾਇਤਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੋਹਰੀ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਘਰਾਣੇ ਸਪਾਂਸਰ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਚਿੰਨ ਵਿਚ ਕ੍ਰਿਕਟ ਖੇਡੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਹਰ ਕੋਈ ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਵਰ੍ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਦਾ ਸਪਾਂਸਰ ਓਪੋ ਹੈ ਜੋ ਇਕ ਚੀਜ਼ ਸਮਾਰਟਫੋਨ ਨਿਰਮਾਤਾ ਹੈ। ਓਪੋ ਨੇ ਹਾਲ ਵੀ ਵਿਚ 1000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ 'ਚ ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਦੀ ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ ਜਿੱਤੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ 'ਚ ਖੇਡੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ 34 ਮੈਚਾਂ ਲਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਰਟਫੋਨ ਬਾਜ਼ਾਰ 7 ਫੀਸਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਦੀ ਤੇਜ਼ ਰਹਿਤਾਰ ਨਾਲ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਉੱਤੇ ਜਦੋਂ ਬਾਕੀ ਜਹਾਨ ਵਿਚ ਇਹ 6 ਫੀਸਦੀ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਸੁੰਗਤ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਓਪੋ ਹੀ ਸਮਾਰਟਫੋਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਨਹੀਂ। ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਰਟਫੋਨ ਬਾਜ਼ਾਰ ਉਤੇ ਚਾਰ ਚੀਜ਼ੀਂ ਸਮਾਰਟਫੋਨ ਬਰਾਂਡਾਂ - ਓਪੋ, ਸਾਈਮੀ, ਵੀਵੇ ਅਤੇ ਹੁਆਵੇ ਦਾ ਬਦਬਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਕਾਬਿਲੇ-ਜ਼ਿਕਰ ਮਕਾਬਲਾ ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ ਦੀ ਸੈਮੰਸਿੰਗ ਹੀ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਿੰਦੇਸਤਾਨ ਵਿਚ ਚੀਜ਼ੀਂ ਸਮਾਰਟਫੋਨ ਦੀ ਇਕਜੁੱਟ ਵਿਕਰੀ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਣ ਦਾ ਅੰਦਰਾਜ਼ਾ ਹੈ। ਚੀਨੀ ਟੈਲੀਕਾਮ ਕੰਪਨੀਆਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਤੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਚੀਨ ਦੀ ਦਿਵਿਕਤ ਕੰਪਨੀ ਹੁਆਵੇ ਵੱਲੋਂ ਹਿੰਦੇਸਤਾਨ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸੰਚਾਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਉਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਾਰਨ ਵਧਦੀਆਂ ਹਨ। ਹੁਆਵੇ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕਸ ਤੋਂ ਸੰਚਾਰ ਸੈਕਟਰਾਂ ਵਿਚ ਗੁੜ੍ਹੀ ਪੈਂਠ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਇਹਾਦੇ ਕਦੇ ਲੁਕਾਏ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਆਲਮੀ ਸੰਚਾਰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਬਜ਼ਾ ਜਮਾ ਲੈਣ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ੀਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਹੁਆਵੇ ਇਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਅੰਜਾਰ ਹੈ ਤੇ ਪੈਣੀਚਿੰਗ ਵੱਲ ਇਸ ਦੇ 5ਜੀ ਟੈਲੀਕਾਮ ਨੈੱਟਵਰਕ ਨੂੰ ਆਲਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਫੈਲਾਉਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਵਾਹ ਲਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਚੀਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵਰਤੋਂ ਲਈ 5ਜੀ ਟੈਲੀਕਾਮ ਨੈੱਟਵਰਕ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਪੱਖੋਂ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਉਚਾ ਰੱਖ ਸਕੇ। ਉਹ ਇਹ ਗੱਲ ਜਾਹਰ ਵੀ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ ਵਿਚ 5ਜੀ ਸਮਾਰਟਫੋਨ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਹੁਆਵੇ ਦੇ ਬੰਗਲੋਰ ਸਥਿਤ ਖੋਜ ਤੋਂ ਵਿਕਾਸ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ 3000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਤੇ ਹਰ ਕਿਤੇ ਉਪਰਲੀ ਮੈਨੈਜਮੈਂਟ ਤੋਂ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਦਾ ਵਾਂਚਾ ਸਿਰਫ਼ ਚੀਜ਼ੀਂ ਅਫਸਰਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਇਕ ਭਾਰਤੀ ਵਿਗਿਆਨੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਹੋਰਨਾਂ ਚੀਨੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹੁਆਵੇ ਵੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਹਿਜ਼ 'ਸਾਈਬਰ ਕੁਲੀਆਂ' ਵੱਜ ਵਰਤਦੀ ਹੈ ਜਦੋਕਿ ਨੀਤੀਆਂ ਬਣਾਉਣ, ਚਲਾਉਣ ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਸਾਰਾ ਦਾਰੋਮਦਾਰ ਚੀਜ਼ੀਂ ਅਫਸਰਾਂ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਈ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਚੀਨ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਲੋਟੂ ਤਰੀਕਾ ਦਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖਾਸਕਰ

ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚਾ। ਉਹ 'ਤਕਨੀਕ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਹਰਗਿਜ਼ ਨਹੀਂ' ਦੀ ਨੀਤੀ ਉਤੇ ਚੱਲਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸਸਤੇ ਮੁਲਜਮ-ਮਜ਼ਦੂਰ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿੰਗੇ 5ਜੀ 'ਸਮਾਰਟਫੋਨਜ਼' ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰ ਕੇ ਚੀਨ ਖੁਦ 'ਸਮਾਰਟ' ਦੌਲਤ ਕਮਾਵੇਗਾ! ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਹੁਾਵੇ ਦਾ ਨਾਲ ਹੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ 'ਮਸਨੂੰਈ ਸਿਆਚ੍ਛਾ' ਵਿਚਲੀ ਆਪਣੀ ਮੁਹਾਰਤ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਦੇਣ ਦਾ ਵੀ ਇਹਾਦਾ ਹੈ।

ਚੀਨੀਆਂ ਦਾ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਯੂਰਪੀ ਇਤਾਹਾਈਆਂ ਨਾਲ 5ਜੀ ਨੈਟਵਰਕ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਾਜ਼ੇ-ਸਮਾਨ ਮੁਡਲਕ ਜੋਰਦਾਰ ਮੁਕਾਬਲਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਫਸ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਾਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਸਮਝ ਤੇ ਮੌਨ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਉਚ-ਤਕਨਾਲੋਜੀ (ਹਾਈ-ਟੈਕ) ਪੱਖੋਂ ਆਲਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਆਪਣੀ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਸਨਾਤਨ ਵਿਕਸਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਜਿਹੜੀ ਦੇਸੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਦੇਸੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੀ ਤਿਆਰ ਸੈਮੀ-ਕੰਡਕਟਰਾਂ ਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਚਿੱਥਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹੇ ਥੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਤਾਇਵਾਨ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਮਿਲਵਰਤਣ ਉਤੇ ਚੀਨ ਵੱਲੋਂ ਮਚਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹਾਣੇ-ਤੌਬਾ ਦੀ ਸਾਨੂੰ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਸ ਦੀ ਥਾਂ ਇਸ ਵਕਤ ਸਾਡੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਹ ਬੰਦ ਨਾ ਕਰੀਦੇ ਤੇ ਪੂਰੀ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਹਾਈ-ਟੈਕ ਸਨਾਤਨੀ ਆਧਾਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦੇ ਜਾਏਂ। ਅਸੀਂ ਯਕੀਨਨ ਆਪਣਾ ਅਜਿਹਾ ਢਾਂਚਾ ਨਹੀਂ ਸਿਰਜ ਸਕਦੇ ਜਿੱਥੇ ਚੀਨੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ 'ਮੇਕ ਇਨ ਇੰਡੀਆ' ਦੇ ਨਾਂ ਉਤੇ ਮਹਿਜ਼ ਉਪਰਕਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ-ਪੁਰਜੇ ਜੋੜਨ (ਅਸੈਬਲਿੰਗ) ਵਾਲਾ ਟਿਕਾਣਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਜਦੋਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਮਾਲ ਉਤੇ ਬਰਾਂਡ ਨਾਂ ਚੀਨੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦਾ ਲੱਗੇ! ਕੌਮਾਂਤਰੀ 'ਸਪਲਾਈ ਲੜੀਆਂ' ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਹੱਲਸ਼ੇਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਹ ਬਣਣੇ ਜਾਈਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਦੱਦਯੋਗ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੀਨ ਦੇ 'ਸਾਈਬਰ ਕੁਲੀ' ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਦੇਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮੁਲਕ ਵਿਚ 5ਜੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਸਿੱਖਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਮੁਡਲਕ ਵੀਅਤਨਾਮ ਤੋਂ ਸੇਧ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਚੀਨ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਹਿੱਤ ਮਹਿਜ਼ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਤੇ ਸੰਚਾਰ ਤੱਕ ਮਹਿਦਦ ਨਹੀਂ। ਚੀਨ ਨੇ

ਭਾਰਤੀ ਅਰਬਚਾਰੇ ਦੇ ਹੋਰ ਅਹਿਮ ਖੇਤਰਾਂ ਜਿਵੇਂ ਉਸਾਰ੍ਜ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ ਤੇ ਉਰਜਾ ਵਿਚ ਵੀ ਦਾਖਲ ਹੋਣ 'ਚ ਛੁੱਝ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਿਖਾਈ ਹੈ।

ਹਿੰਦੇਸਤਾਨ ਦੇ ਉਰਜਾ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਚੀਨ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮੂਲੀਅਤ ਹੈ। ਚੀਨੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਭਾਰਤ ਭਰ ਵਿਚ ਵਾਧ੍ਯ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਮੈਗਾਵਾਟ ਬਿਜਲੀ ਮੁਹੱਈਆਂ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਜਾਧਵੀਆਂ ਹਨ। ਹੁਣ ਚੀਨ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨਿੱਗਰ ਕਦਮੀਆਂ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸਰਜਾ ਉਤੇ ਉਰਜਾ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦਾ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸੂਰਜੀ ਤੇ ਪੇਂਣ ਉਰਜਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਾਉਣ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਅਹਿਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਜਿੱਥੇ ਚੀਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਬੋਲੀ ਦੇਣ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਵਿਚ ਵਾਜ਼ ਹਿੱਸਾ ਨਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹ ਬਣਦਾ, ਉਥੇ ਲੋਤ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਾਂ ਤੇ ਆਪਣੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਵੱਲੋਂ ਡਿਡਾਈਨ ਤੇ ਤਿਆਰ ਸਾਜ਼ੋ-ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਤੇ ਹੈ।

ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਚੀਨ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੱਕਾ ਵਧਾਰੀ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਵਾਧੂ ਦੀਆਂ ਉਸਾਰੀ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਲੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਪ੍ਰਯੈਕਟਾਂ ਲਈ ਵਰਤ ਕੇ ਆਪਣਾ ਆਰਥਿਕ ਅਸਰ-ਰਸੁੱਖ ਵਧਾਉਂਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਹੇਠਾਂ ਪ੍ਰਯੈਕਟ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚੱਗ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਦੀ ਉਘਤਵੀ ਮਿਸ਼ਨ ਇਸ ਵੱਡੇ ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਲਈ ਕਰਜ਼ ਨੂੰ ਮੋਤਨ ਤੋਂ ਜ਼ਿੰਦਗ ਵਿਚ ਚੀਨ ਨੇ ਇਸ ਰੀ ਫੌਜੀ ਅੰਡਾ ਬਣਾਉਣਾ ਮੁਲਕਾਂ ਕੀਨੀਆ ਤੇ ਜੁਸ਼ਟਸਾ ਨੂੰ ਤਿਆ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਈਵਾਲ ਹਿੱਦੇਸਤਾਨ ਨੂੰ ਨਿਵੇਸ਼ ਲਈ ਵਧੀਆ ਟਿਕਾਣੇ ਵਜੋਂ ਦੇਖਣ। ਸਾਨੂੰ ਨਾਲ ਹੀ ਅਰਬ ਤੇ ਖਾੜੀ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਸਾਉਂਦੀ ਅਰਬ, ਯੂਏਸੀ ਤੇ ਕੁਵੈਤ ਆਦਿ ਤੋਂ ਪੈਟਰੋ-ਕੈਮੀਕਲ ਸਨਾਅਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਤੇ ਪੈਟਰੋ-ਕੈਮੀਕਲ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਬਰਾਮਦਕਾਰ ਹਾਂ। ਚੀਨ ਹਾਲੀਆ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਵੀਅਤਨਾਮ, ਫਿਲੀਪੀਨਸ ਤੇ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਤੱਕ ਨੂੰ ਧਮਕਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਇਹ ਸਹੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਚੀਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ 'ਚ ਟਕਰਾਅ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤ ਬਣਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਰਹੋਜ਼ ਕਰੋ। ਕਰੋਨਾਵਾਇਰਸ ਸੰਕਟ ਕਾਰਨ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਮਾਯਸੀ ਤੇ ਰੋਹ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਚੀਨ ਵੱਲੋਂ ਆਲਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਸਰਦਾਰੀ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਜਬਾਤ ਦਾ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਰਣਨੀਤਕ ਸਨਾਅਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕਸ ਵਿੱਚ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋਰਦਾਰ ਕਦਮ ਉਠਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਨਾਅਤੀ ਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਤੱਵੇਂ ਦੇਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

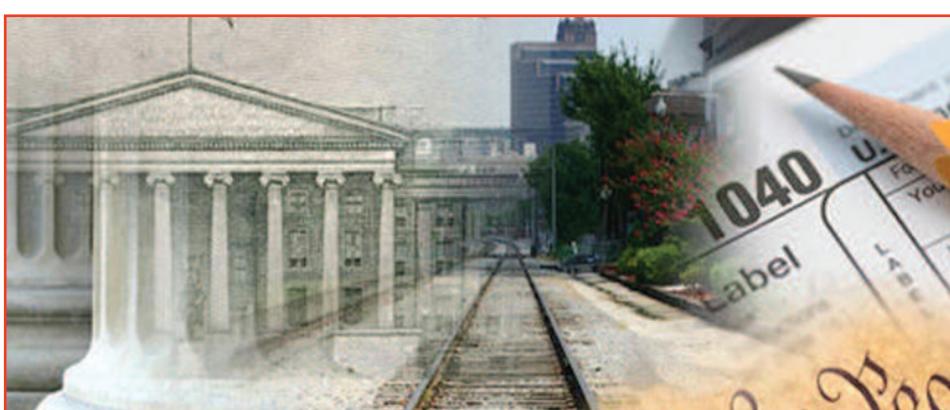
ਅਜਿਹਾ ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ ਤੇ ਜਪਾਨ ਵਰਗੇ ਮੁਲਕਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਆਰਬਿਕ ਤੇ ਰਣਨੀਤਿਕ ਸੋਚ ਤੋਂ 'ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ' ਨੂੰ ਲਾਂਭੇ ਕਰ ਕੇ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਉਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਵੱਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦਾ ਚੀਨ ਨਾਲ ਸਾਲਾਨਾ 60 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦਾ ਭਾਰੀ ਵਪਾਰ ਘਟਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਿਸੇ ਤੁਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਵਾਜ਼ਬ ਨਹੀਂ, ਖਾਸਕਰ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਆਲਮੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਸੰਗਤ ਰਹੇ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਿਉਂ?

ਕਰੋਨਾ ਸੰਕਟ ਦੀ ਕਰੋਪੀ ਆਊਂਝਿਣ ਕਾਰਨ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਮੁੜ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ 'ਤੇ ਗੌਰ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਨਤਕ ਸੈਕਟਰ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਸਪੇਨ 'ਤੇ ਆਇਰਲੈਂਡ ਨੇ ਸਮੁੱਚੀਆਂ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਜਨਤਕ ਸੈਕਟਰ ਤਾਕਤਵਰ ਹੈ ਉਥੋਂ ਕਰੋਨਾ ਦੀ ਮਾਰ ਘੱਟ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਵੀਅਤਨਾਮ ਤੇ ਕਿਉਂਬਾ। ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਾਧਨ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵੇਚਣ ਦੇ ਰਾਹ ਪਈ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੰਕਟਗ੍ਰਾਸਤ ਕਾਰਤ ਦਸ਼ਾਹੀ ਦੀ ਤਕਾਤ ਫੁੱਲ ਛੁੱਗ ਤਿਆ ਹੈ।

ਆਰਬਿਕਤਾ ਵਾਲਾ ਮੁਲਕ' ਕਿਹਾ ਜਾਣ ਲੱਗਾ, ਪਰ 1970 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਧੌਸ ਤੇ ਪੁੰਜੀਪਤੀ/ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਇਆਂ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਆਈ.ਐਮ.ਐਂਡ. ਤੇ ਸੰਸਾਰ ਬੈਂਕ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਫੈਸਲਾਕੁਨ੍ਹ ਹੋਣ ਲੱਗੇ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਨੇ ਨਵ-ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਆਰਬਿਕ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪ੍ਰਸੰਖਕਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਲਾਗ ਕਰਨਾ ਸਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਨਿਸ਼ਚ

ਰਹੀ ਹੈ। ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਉ ਸਰਕਾਰ 19600 ਕਰੋੜ, ਸਾਂਝੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 1259 ਕਰੋੜ, ਅਟਾ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਨਪਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 33000 ਕਰੋੜ ਅਤੇ ਡਾ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦੌਰਾਂ 'ਚ ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰੇ ਵੇਚ ਕੇ 150 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ। ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 2014 ਤੋਂ 2019 ਤਕ ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰੇ ਵੇਚ ਕੇ 27 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਲੁਪਾਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅੱਜ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਵੇਚ੍ਹਾ ਕ

ਤਹਿਤ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੰਸਦ ਸਿਰਫ਼ ਆਈ.ਐਮ.ਐਂਡ. ਤੇ ਸੰਸਾਰ ਬੈਂਕ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸੁੰਗੜ ਗਈ। ਅਸਲ ਸੰਕਟ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਸੁਰੂ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ 2005 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 2009 ਤਕ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ 16 ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰੇ ਵੇਚੇ ਗਏ ਤੇ ਇਸਤੋਂ ਅਗਾਂਹ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 2014 ਤੋਂ 2019 ਤਕ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ 23 ਵੱਡੇ ਅਦਾਰੇ ਵੇਰ ਦਿੱਤੇ। ਹੁਣ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਅਦਾਰੇ ਸਿਹਤੇ ਮਹਾਰਤਨ ਤੇ ਨਵਰਤਨ ਦੇ ਘੋਰੇ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਨੇ, ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿਚ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰਕੇ ਹੀ ਕਿਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਜਾ

ਤਿਆਰੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ, ਏਅਰ ਸਪੇਸ :
ਏਅਰ ਪੋਰਟ, ਬਿਜਲੀ ਖੇਤਰ, ਕੋਲਾ, ਨਿਊਕਲੀਅ
ਉਰਜਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਚ ਰਿਹਾਂ
ਸਰਕਾਰ ਹੁਣ ਤਕ ਦੇ ਟੌਟੇ-ਭੱਜੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਬਚੇ ਖੜ੍ਹਾਂ
'ਵੈਲਫੇਅਰ ਮਾਡਲ' ਨੂੰ ਖਾਤਮੇ ਵੱਲ ਧੱਕ ਦੇਵੇਗੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ
ਕਰੋਨਾ ਸੰਕਟ ਨੇ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ 'ਚ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ
ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਨੇ ਮਾਨਵੀ ਤਬਾਹੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਸ਼ਾਮਲ
ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਹੀ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ, ਲੱਭਾਂ
ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਦੋ ਵਕਤ ਦੀ ਰੋਟੀ ਤੋਂ ਵੀ ਮੁਹਾਜ਼ਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ
ਗਿਆ। ਵਿਸਲੂਸ਼ਕ ਪਸ਼ਨ ਵਾਜਪੈਈ ਅਨੁਸਾਰ ਹਲੀਕਰ ਦਿੱਤਾ

ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਭਿੱਸਟ ਅਤੇ ਆਰਬਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 42% ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸੰਸਦ 'ਚ ਕਰੋੜਪਤੀਆਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਜੋ 2009 'ਚ 58% ਸੀ, 2014 'ਚ 82% ਤੇ 2019 'ਚ 90% ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਡੇ ਘਰਾਇਆਂ ਤੇ ਕਰੋੜਪਤੀਆਂ ਨੇ ਲੁੱਟ ਕੇ ਸਰਮਾਇਆ ਇਕੱਠਰ

ਡਾ. ਕਲਦੀਪ ਸਿੰਘ

ਕਿਤਾ ਜ ਵਖ-ਵਖ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਮਨਿਆ ਕਿ ਅਰਥਾਂ
ਖਰਬਾਂ ਵਿਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿਚ ਪਿਆ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹੁਕਮ-
ਗਨ ਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਇਆਂ ਸਮੇਤ ਅਪਰਾਧੀ ਇਕ
ਗੱਠਜੋੜ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਹਨ, ਜੋ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੇਸ਼
ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਆਰਬਿਕ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸਥਿਤੀ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹੋਰ
ਸੰਕਟਾਂ ਵਿਚ ਫਸਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ, ਖਾਧ-ਖੁਰਾਕ
ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤੇ ਆਰਬਿਕ ਮਦਦ ਤਾਂ ਦੁਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਜੇ
ਮਦਦ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਮੌਤਨ
ਯੋਗ ਕਰਜ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਭਾਰਤ
ਪਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ 'ਨਵ-ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਭਾਰਤ' ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਭਾਵ
ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੱਥ ਖਾਲੀ, ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਵਿਚਰੋਂ,
ਜੇ ਕੋਈ ਤੁਹਾਡੀ ਕਿਰਤ ਖਰੀਦਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਚੋ ਤੇ
ਆਪਣਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰੋ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਕੋਲ ਸਿਰਫ਼ ਨਵੇਂ ਕਾਲੇ
ਕਾਨੂੰਨ ਤੇ ਨਫਰਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਰਤੀ
'ਨਵ-ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਤੇ ਆਰਬਿਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ'
ਦਾ ਨਿੱਜੇ ਹੈ।

ਚੁਤਬਾ ਖੋਏ ਜਾਣ ਦੇ ਡਰੋਂ ਚਾਪਲੁਸ ਹੋ ਗਏ ਵਪਾਰਕ ਰੁਝਾਨ ਵਾਲੇ ਆਗੂ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਹਰ ਵਰਗ ਨਾਲ ਵੱਡੇ ਵਾਅਦੇ ਕਰਕੇ ਭਾਰੀ ਬਹੁਮੰਤ ਨਾਲ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆਈ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਲੋਚਨਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਵੱਧ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਬਾਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਧਾਇਕ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਜਨਤਕ ਇਕੱਠਾਂ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਉਠਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਨਵਜੋਤ ਸਿੱਧ ਆਪਣਾ ਵਿਭਾਗ ਬਦਲਣ ਕਾਰਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਘਰ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਪਰਗਟ ਸਿੱਧ ਨੇ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਸਥਾਰ ਵਾਲੀ ਚਿੰਠੀ ਵੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਲਿਖੀ ਸੀ। ਸਬੇ 'ਚ ਭਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ। ਬਹੁਤਿਆਂ ਦਾ ਇਤਿਰਾਜ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਰਿਹਾ। ਮਈ ਮਹੀਨੇ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਬਗਾਵਤ ਦੀ ਆਹਾਰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਿੱਤੀ, ਜਦੋਂ ਸਾਰੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਲਿਖਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਗੈਰ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਾਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ। ਹਾਲੀਆ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਵੱਲੋਂ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗਣ ਦੀ ਦਲੀਲ ਤਹਿਤ ਸਭ ਗਿਲੇ ਸ਼ਿਕਵੇ ਭੁਲਾ ਕੇ ਸਾਰੇ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਉਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

ਸੰਵਿਧਾਨ ਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਸਮੁੱਹਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਅਸਲ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਬੇ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੇ ਹਰ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਸਾਮੁੱਚਾ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ, ਕੋਈ ਇੱਕ ਸ਼ਖਸ ਨਹੀਂ। ਬੈਠ ਕੇ ਮਸਲੇ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਬੁਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਕੀ ਇਹ ਲੜਾਈ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਅਫਸਰ ਦੇ ਰਵੱਦੀਏ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ? ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਰੋਕਾਰ ਨਹੀਂ? ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਸਿੱਖ ਬਾਦਲ ਨੇ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਫ਼ਾਈ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗ ਲਈ ਹੈ; ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਸ਼ਖਸ ਦੀ ਹਉਮੈ ਤਾਂ ਸੰਜੂਸ਼ਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਕੀ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਅਫਸਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਏ ਜਾਣ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਵੀ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਬਕਾਰੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਦੇ ਕੇ ਤਾਂ ਕੰਮ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਚੱਲ ਹੀ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਫਿਰ ਇੱਨਾਂ ਸੋਚ ਸ਼ਰਧਾ ਕਿਉਂ?

ਇਹ ਬਗਾਵਤੀ ਸੁਰਾਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਉਠੀਆਂ। ਕੁਝ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂਦੁਆਰੇ ਜਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੁੰਦਿਆਂ ਉਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸੁੰਖਾਂ ਸੀ ਪਰ ਅੱਧੀ ਕੁਦਰਤ ਜਨਨ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਬਖਸ਼ੇ ਗਏ ਤਾਂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਕਰਾਰ ਭੁਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੇ

ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਖਿਲਾਫ਼ ਮਤੇ ਉਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਤਾਂ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਵਿਭਾਗ ਬਚਾਉਣ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਤੋਂ ਡਰ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਤਾਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਧਮਕਾਉਣ ਦਾ ਜਨਤਕ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਵੀ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਉਹ ਮੌਕਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਡਿੱਕ ਡੋਲੇ ਖੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਹਾਈਕਮਾਨ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸੀ, ਉਸ ਵਕਤ ਉਹ ਖੇਤਰੀ ਦਾ ਮੰਡੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਲੋਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨਾਲ ਰੁਤਬੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਧਨ-ਦੌਲਤ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਬਣਨ ਦੀ ਲੜਾਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਾਨੇ ਰੱਖਣ ਲੱਗੇ।

ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨ, ਅਰ ਘਰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਜੋਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦੇਣ, ਚਾਰ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਅੰਦਰ ਨਸੇ ਦਾ ਲੱਕ ਤੋੜ ਦੇਣ, ਕੜੀਆਂ ਨੂੰ ਪੀਐਂਚਡੀ ਤੱਕ ਮੁਫ਼ਤ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ, ਰੇਤ

ਖਣਨ ਮਾਫ਼ੀਆ, ਟਾਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮਾਫ਼ੀਆ, ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਤ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਫ਼ੀਏ ਨੂੰ ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗੇ ਵਾਅਦੇ ਕਿੰਨੇ ਵਾਡਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਖੀ ਢੰਚੇ ਦੀ ਸੰਪਿੰਧ ਘੁੱਟ ਰਹੀ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ਼ ਨਾ ਬੋਲਣ ਦੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਤਾਂ ਸਮਝ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸੁਧਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਫੈਡਰਲਿਜ਼ਮ ਨੂੰ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਰਾਲਾ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ। ਅਥਰਾਹਮ ਲਿੰਕਨ ਦੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰੀਭਾਸਾ ਬਹੁਤ ਮਕਬੂਲ ਹੋਈ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਦੀ, ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਹੈ। ਜਮਹੂਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਚ ਅੰਤਿਮ ਤਾਕਤ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਅਮ ਕਰੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਲੋਕ ਅਪਣੇ ਨੁਮਾਇਦਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਤਾਕਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਲੋਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਰਹਿਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਰਾਜਨੀਤੀ ਸਾਸਤਰ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਤਾਬਾਂ 'ਚ ਇਹੀ ਪੜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਆਸਤ ਇੱਕ

ਜ਼ਮਾਨੇ ਤੱਕ ਤਿਆਗ, ਕੁਰਬਾਨੀ ਤੇ ਆਪਣਾ ਘਰ ਬਰਬਾਦ ਕਰਕੇ ਸਮਾਜਿਕ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਜੁਛਣ ਦਾ ਨਾਮ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਜਿੰਨੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸੂਰਬੀਰਾਂ ਨੇ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨਹੀਂ ਆਈਆਂ। ਪਛਲੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਹਿਆਂ ਦੀ ਕਠਪਤਲੀ ਵਾਂਗ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਸਿਆਸਤ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਮੰਡੀ ਦਰਮਿਆਨ ਬਦਰ (ਸੰਤੁਲਨ) ਦਾ ਕੰਮ ਛੱਡ ਕੇ ਮੰਡੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਲੋਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨਾਲ ਰੁਤਬੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਧਨ-ਦੌਲਤ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਬਣਨ ਦੀ ਲੜਾਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਾਨੇ ਰੱਖਣ ਲੱਗੇ।

ਪਾਰਟੀ ਵੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਹਿੱਸੇ ਕਰਕੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਿਲਾਜਲੀ ਦੇ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰਵਾਦ ਅਤੇ ਹਾਈਕਮਾਨ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਲਕੇ ਦੇ ਵੋਟਰਾਂ ਵੱਲ ਚੁਣੇ ਜਾਣ, ਚੁਣੇ

ਹਮੀਰ ਸਿੰਘ

ਨੁਮਾਇਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵਪਾਸ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕ ਦੇਣ, ਸੱਤੀ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਬਜਾਇ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਕਰਨ ਵਰਗੇ ਮੁੰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਆਸ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਿਆਸਤ ਤੋਂ ਬੇਜ਼ਾਰ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹਲਣਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸੇ ਹਾਈਕਮਾਨ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਅਹੁਦੀਆਂ ਨਾਲ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਸਿਕਾਰ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ।

ਬਰਾਬਰੀ, ਨਿਆਂ, ਲੋਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ, ਸਭ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਅਧਿਕਾਰ, ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਜ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਮੁਤਬਿਕ ਸਿਲੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ (ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ) ਵਰਗੀ ਤਾਕਤਵਰ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਰਗਰਮੀ ਜਿਹੇ ਮੁੰਦਿਆਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸਿਆਸੀ ਅੰਦੇਲਨ ਫਿਲਹਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੋ ਗਿਥਿਬਾਹੀ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਜੋਤ-ਤੋੜ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਦੇਖਣਾ ਕਾਲਪਨਿਕ ਖਾਹਿਸ ਪਾਲਣ ਵਾਂਗ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਸਥੇ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਵਾਂਚੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲਦੇ ਹਨ। ਢੰਚਾਗਤ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਨਕਸੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਪਿੰਡੋਂ ਦੂਜੀ ਸੱਭਾ ਚੋਣ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਤੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਬਲਕਿ ਹੇਠਲੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਭਾਲਣ ਤੱਕ ਮਹਿਦਾਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹੀ ਮਿਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਚੱਲੇ ਮੰਡੀਆਂ ਬਨਾਮ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਕਲੇਸ਼ ਤੋਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਅਸਲ 'ਚ ਸੱਤਾ 'ਤੇ ਕੁਝ ਸ਼ਖਸ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਕਾਬਜ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਖਤਰਨਾਕ ਹੈ। ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੋ ਸਹੇ ਸੰਖੀ ਢੰਚੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਉਤੇ ਤੁਲੀ ਹੈ। ਸਾਂਝੀ ਸੂਚੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਇੱਕ ਤੁਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਚੀ ਵ

ਸਾਡੀ ਸਿਹਤ

ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਹੋ ਜਾਵੇ ਇਲਾਜ ਤਾਂ ਬ੍ਰੇਨ ਟਿਊਮਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪੱਤਰਨਾਕ

ਬ੍ਰੇਨ ਟਿਊਮਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੋਂ ਬੇਹਦ ਖੱਤਰਨਾਕ ਤੇ ਜਾਨਲੇਵਾ ਬਿਮਾਰੀਆਂ 'ਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਸਿਰਫ ਸਰਜਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਰਜਰੀ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਮੁਸਕਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਮਾਡਰਨ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀ ਕਾਰਨ ਹੁਣ ਬ੍ਰੇਨ ਟਿਊਮਰ ਦੀ ਸਰਜਰੀ 'ਚ ਹਾਈਡ੍ਰੋਸੀਲ ਜਾਂ ਹਾਰਨੀਆ ਦੇ ਆਪ੍ਨੇਸ਼ਨ ਜਿੰਨਾ ਹੀ ਰਿਸਕ ਫੈਕਟਰ ਬਚਿਆ ਹੈ। ਵਰਲਡ ਬ੍ਰੇਨ ਟਿਊਮਰ ਡੇਅ ਮੌਕੇ ਮੌਜੂਦਾ ਦੌਰ 'ਚ ਮਾਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣਾਂਗੇ ਇਸ ਦੇ ਖਤਰਿਆਂ, ਲੱਛਣਾਂ ਤੇ ਇਲਾਜ ਬਾਰੇ...

ਬ੍ਰੇਨ ਟਿਊਮਰ ਕੀ ਹੈ?

ਜਦੋਂ ਬ੍ਰੇਨ ਦੇ ਨਿਊਰਨਸ ਤੋਂ ਸੈਲ ਬੇਕਾਬੂ ਹੋ ਕੇ ਵਧਣ ਲਗਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਕ ਗੰਢ ਦਾ ਅਕਾਰ ਲੈ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਗੰਢ ਲਗਾਤਾਰ ਵੱਡੀ ਹੁੰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਰੂਪ 'ਚ ਪੈਣ ਲਗਦਾ ਹੈ।

2 ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬ੍ਰੇਨ ਟਿਊਮਰ

1. ਬਿਨਾਇਨ ਟਿਊਮਰ
ਇਹ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਵਧਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਸੈਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਬਣਦੇ ਹਨ।

2. ਮੈਲਿਗਨੈਟ ਟਿਊਮਰ
ਇਹ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੈਂਸਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਬ੍ਰੇਨ ਟਿਊਮਰ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਲੱਛਣਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਣਗੋਲਿਆ
1. ਸਿਰਦਰਦ ਹੋਣਾ ਖਾਸਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁੱਤੇ ਪਿਆਂ ਜਾਂ ਸਵੇਰੇ ਉਠਣ ਵੇਲੇ।
2. ਮਿਰਗੀ ਦੇ ਝਟਕੇ ਆਉਣਾ, ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਸਰੀਰ ਦਾ ਸੁੰਨ ਹੋ ਜਾਣਾ।

3. ਆਵਾਜ਼ 'ਚ ਬਦਲਾਅ।

4. ਦੇਖਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣੀ।

5. ਘੱਟ ਸੁੰਨਣਾ।

6. ਯਾਦ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣੀ।

7. ਚੱਲਣ 'ਚ ਕੰਟਰੋਲ ਨਾ ਹੋਣਾ।

ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਨੇ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਆਸਾਨ

ਬ੍ਰੇਨ ਟਿਊਮਰ ਦਾ ਪਤਾ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਇਲਾਜ ਦੀ ਤਕਨੀਕ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਕਾਫ਼ੀ ਐਡਵਾਂਸ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਜੀਐਸਵੀਐਮ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਦੇ ਨਿਊਰੋ ਸਰਜਰੀ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦੇ ਐਸੋਸੀਏਟ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਡਾ. ਰਾਘਵੇਂਦਰ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨਾਰਮਲ ਸਿਟੀ ਸਕੈਨ ਤੇ ਐਮਆਰਾਈ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਬ੍ਰੇਨ ਟਿਊਮਰ ਦਾ ਪਤਾ ਚੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਟਿਊਮਰ ਕੈਂਸਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪ੍ਨੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀ ਬਾਇਓਪਸੀ ਵੀ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਟਿਊਮਰ ਬ੍ਰੇਨ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਬਾਇਓਪਸੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਰਵਾਉਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

- ਡਾ. ਮਨੀਸ਼ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਅਮਿਤ ਗੁਪਤਾ

ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਨਰਵਸ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਪੱਤਰਾ

ਦੁਨੀਆ 'ਚ ਤੇਜ਼ ਗਤੀ ਨਾਲ ਫੈਲ ਰਹੇ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ (ਕੋਵਿਡ-19) ਨਾਲ ਸਿਹਤ ਸਬੰਧੀ ਕਈ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਵੀ ਖਤਰਾ ਵੱਧ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਕ ਨਵੀਂ ਸਮੀਖਿਆ ਖੋਜ ਵਿਚ ਪਤਾ ਲੱਗ ਹੈ ਕਿ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪੂਰੇ ਨਰਵਸ ਸਿਸਟਮ ਲਈ ਇਸ ਘਾਡਕ ਵਾਇਰਸ ਕਾਰਨ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿਟਿਆਂ ਨਾਲ ਨਰਵਸ ਸਿਸਟਮ ਸਬੰਧੀ ਲੱਛਣਾਂ ਦੇ ਬਿਹਤਰ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿਚ ਮਦਦ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਐਨਲਜ਼ ਆਫ ਨਿਊਰੋਲੋਜੀ

ਪੱਤਕਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਖੋਜ ਅਨੁਸਾਰ

ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਰੀਬ ਅੱਧੇ ਕੋਰੋਨਾ ਪੀਤੜਾਂ ਵਿਚ ਨਰਵਸ ਸਿਸਟਮ ਸਬੰਧੀ ਦਿਕਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਸਿਰਦਰਦ, ਚੱਕਰ ਆਉਣਾ, ਯਾਦਦਾਸ਼ਤ 'ਚ ਕਮੀ ਅਤੇ ਇਕਾਗਰਤਾ ਵਿਚ

ਦਿੱਕਤ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੁੰਘਣ ਅਤੇ ਸਵਾਦ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿਚ ਗਿਰਾਵਟ, ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਅਤੇ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀਆਂ ਵਿਚ

ਹੋਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਰੋਨਾ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ

ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਨਰਵਸ ਸਿਸਟਮ ਸਬੰਧੀ ਲੱਛਣ ਵੀ

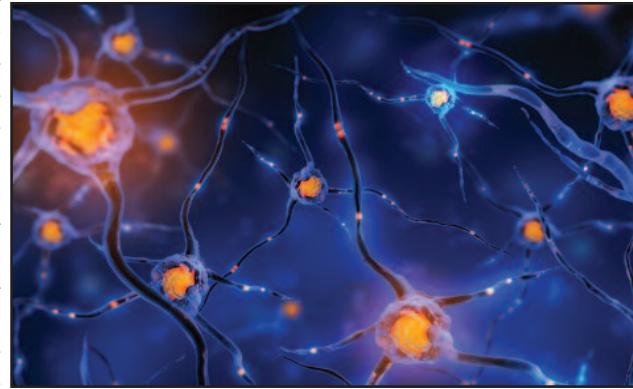
ਉਤਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਲੱਛਣ ਬਖ਼ਾਰ, ਖਾਸੀ ਅਤੇ ਸਾਹ ਲੈਣ ਵਿਚ ਤਕਲੀਫ਼ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਖੋਜੀਆਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕੋਵਿਡ-19 ਕਈ ਤਰੀਕਿਆਂ ਤੋਂ ਨਰਵਸ ਸਿਸਟਮ ਸਬੰਧੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਕਾਰਕ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਬਿਮਾਰੀ ਦਿਮਾਗ, ਰੀਤ੍, ਨਾਡੀਆਂ ਅਤੇ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀਆਂ ਸਮੇਤ ਪੂਰੇ ਨਰਵਸ

ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਆਕਸੀਜਨ ਦੀ ਕਮੀ ਜਾਂ ਬਲੱਡ ਕਲਾਈਂਗ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਵੀ ਖਤ੍ਰੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਨਾਲ ਸਟੋਕ ਦਾ ਖਤਰਾ ਵੱਧ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲੀਆ ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗ ਕਿ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਨਾਲ ਹਾਰਟ ਅਤੈਕ ਸਮੇਤ ਦਿਲ ਸਬੰਧੀ ਕਈ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਖਤ੍ਰੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਦਰਦ ਦੀਆਂ ਸਿਕਾਇਤਾਂ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਨਾਰਥ ਵੈਸਟਰਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਖੋਜੀ ਇਗਰੇ ਕੋਰਾਲਨਿਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਖਤਰੇ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਜਾਣ੍ਹ

ਕਿਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਤੁਹਾਡਾ ਇਮਿਊਨ ਸਿਸਟਮ

ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪਰੋਸ਼ਾਨੀ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੇ ਜੋਤਾਂ ਜਾਂ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀਆਂ 'ਚ ਵੀ ਦਰਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਦੇ ਇਮਿਊਨ ਸਿਸਟਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੀ ਕਈ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਸੁੱਕੀਆਂ ਅੱਖਾਂ : ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਂਟੋ ਇਮਿਊਨ ਡਿਸਾਅਰਡਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀਰੱਖਿਆ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਸ 'ਤੇ

ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸਰੀਰ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਸ 'ਤੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੋਸ਼ਿਕਾਵਾਂ, ਉਤਕਾਂ ਤੋਂ ਅੰਗਾਂ ਦਾ ਸਮੁਹ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਰੋਗਾਂ ਦੀ ਗਿਫ਼ਟ ਵਿਚ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹੋ, ਕੋਵਿਡ-19 ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੋਸ਼ਿਕਾਵਾਂ, ਉਤਕਾਂ ਤੋਂ ਅੰਗਾਂ ਦਾ ਸਮੁਹ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਰੋਗਾਂ ਦੀ ਗਿਫ਼ਟ ਵਿਚ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹੋ, ਕੋਵਿਡ-19 ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਰਥਰਾਈਟਿਸ ਤੋਂ ਲੂਪਸ ਇਸਦੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਹਨ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸੁੱਕੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਲੋਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਕੁਝ ਹੈ। ਦਰਜ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅੱਖਾਂ ਲਾਲ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਫਿਰ ਨਜ਼ਰ ਧੂੰਧਲੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਪਰੋਸ਼ਾਨ ਹੋਣ 'ਤੇ ਰੋ ਵੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ।

ਹਲਕਾ ਬੁਖਾਰ : ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ ਆਮ ਨਾਲ ਵੱਧ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਪ੍ਰਤੀਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੇ ਓਵਰ ਰਕ ਕਰਨਾ ਸੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਿਰਦਰਦ : ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਸਿਰ 'ਚ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਦਰਦ ਇਮਿਊਨ ਸਿਸਟਮ ਨਾਲ

ਸਬੰਧਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਲਈ ਇਹ ਵਸਕਲਿਟਿਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਇਕ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਜਾਂ ਆਂਟੋਇਮਿਊਨ ਬਿਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਖੂਨ ਦੀਆਂ ਨਸਾਂ ਦੀ ਸੋਂਕ ਹੈ।

ਚਮੜੀ 'ਤੇ ਦਾਣੇ: ਤੁਹਾਡੀ ਚਮੜੀ ਕੀਟਾਣੂਆਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਤੁਹਾਡੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਰੋਕ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੀ

ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਸੋਨੇ 'ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਅੱਖ

ਬੁਠੇ ਦਿਨੀ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਪ੍ਰਿਬਵੀ ਰਾਜ ਚੌਹਾਨ ਨੇ ਟਵੀਟ ਕਰ ਕੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਕਟਮਣੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਆਰਥਿਕ ਚੁੱਡੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿੱਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਉਭਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਇਤਹਾਸਕ ਮੰਦਿਰਾਂ 'ਚ ਜੇ ਅਸਾਹ ਸੋਨਾ ਪਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਧਾਰਨ ਵਿਆਜ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਗੋਲਡ ਬ੍ਰਾਂਡ ਜਾਰੀ ਕਰ ਲਵੇ। ਚੌਹਾਨ ਦੇ ਇਸ ਸੁਝਾਅ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਭਾਜਪਾ ਵਿਧਾਇਕ ਮਨਜ਼ਿਦਰ ਸਿੱਖ ਸਿਰਸਾ ਨੇ ਸਾਇਟ ਇਸ ਲਈ ਆਪਣੇ ਨੰਬਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਸੋਚੇ-ਸਮਝੇ ਚੌਹਾਨ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਕਦਮ ਅੱਗੇ ਵੱਧ ਕੇ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਮੂਹ ਧਾਰਮਿਕ ਬਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀ ਮਨੁੱਖੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਫਾਲੜ੍ਹ ਪਏ ਸੋਨੇ ਅਤੇ ਮਿਆਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਖਾਤਿਆਂ ਦੇ ਪੈਸਿਆਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦੇਣ।

ਤ੍ਰੈਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਦਿੱਲੀ) ਦੇ
ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਨਾ ਨੇ ਸੱਕ
ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬਿਆਨ ਮਨਜ਼ਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਸਿਰਸਾ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਸੋਚ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੋ
ਸਕਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੰਨਨਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਸਾ ਦਿੱਲੀ 'ਚ
ਬਾਦਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰਾ ਹੈ, ਇਸ
ਲਈ ਇਸ ਸਮਝ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਬਿਆਨ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ
ਬਾਦਲ ਦੇ ਇਸਾਰੇ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸੱਕ ਦਾ
ਕਾਰਨ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਦੀ
ਲਗਾਤਾਰ ਹੋਏ ਘਟਣ ਨਾਲ ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਝੁਕਾਮ
ਲਗਾਤਾਰ ਚੀਡਸਾ ਵੱਲ ਵੱਧਦੇ ਚਲੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ
(ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ) ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਅਣਦੇਖੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ,
ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿਰਸਾ ਤੋਂ ਅਜਿਹਾ ਬਿਆਨ ਦਿਵਾ
ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੁਬਿਧਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ
ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਨਾ ਦੇ ਉਲਟ ਦਿੱਲੀ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ 'ਜਾਗੋ' ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨਜ਼ਿਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਮਨਸ਼ਿਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿਰਸਾ ਨੂੰ ਲੰਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਛਤਰੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦਤ ਬਿਆਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਧਾਰ ਸਥਾਪਤ ਸਿੰਘ

ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਿਰਸਾ ਨੇ ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਕਸ ਖ਼ਰਾਬ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਬੰਧਤ ਵੀਡੀਓ 'ਚ ਕਾਂਟ-ਛਾਂਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਦਿੱਲੀ) ਦੇ ਚਰਿਤ ਨੇਤਾ

ਸਿਧਾਂਤਾਂ, ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਦਾਗ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ 'ਚ ਤੇਜ਼ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਲੋਕ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਕਹਿ ਦੇਣ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਸਕਣ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਛੱਡਰੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਦਬਾਬਾ ਬਣਾ ਸਕੇ। ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਕ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਛੱਡਰੀ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਆਪਣੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

“ਦੁਸਰੇ ਪਾਸੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ’ਤੇ ਹੋਈ ਤੇਜ਼
ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਘਬਰਾਏ ਮਨਜ਼ਿਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿਰਸਾ ਨੇ
ਆਪਣੀ ਸੰਬੰਧਤ ਵੀਡੀਓ ਡਿਲੀਟ ਕਰ ਕੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ

ਜਸਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪੀਤਮਪੁਰਾ ਨੇ ਮਨਜਿਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿਰਸਾ
 'ਤੇ ਜਵਾਬੀ ਹਮਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਿਰਸਾ ਦੀ ਮੂਲ ਵਿਵਾਦਤ
 ਵੀਡੀਓ ਜਾਰੀ ਕਰ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੱਸਣ ਕਿ ਇਸ
 'ਚ ਕਿਥੇ ਕਾਂਟ-ਛਾਂਟ ਹੋਈ ਹੈ?

ਦਿੱਲੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ
 ਹੇਠ ਚੱਲਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ (ਗੁਰੂ ਹਰਿਕਿਸ਼ਨ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲਾਂ) ਦੇ ਵਿਗਤਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਸਿੱਖਿਆ ਪੱਧਰ ਅਤੇ ਅਕਸ 'ਤੇ ਚਿੱਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਪੰਥਕ ਫੋਰਮ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਡਾ. ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗੁਜਰਾਲ ਅਤੇ ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਨੀ ਨੇ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਬਿਆਨ 'ਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ

ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ
ਸਕੂਲਾਂ ਦਾ ਅਕਸ
ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਅੰਗੇ
ਆਵੇ ਤਾਂ ਫੋਰਮ ਨਾ
ਸਿਰਫ ਸਵਾਗਤ ਕਰੇਗਾ,
ਸੱਗ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ
ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਵੇਗਾ।
ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਗਾਮਾਂ ਨੇ
ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ
'ਚ ਇਹ ਵੀ
ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ
ਕੋਈ ਇਨ੍ਹਾਂ
ਸਕਲਾ ਨੂੰ ਲੀਜ਼

ਜਸਵਿੰਤ ਸਿੰਘ 'ਅਜੀਤ'

ਜਸਵਿੰਤ ਸਿੰਘ 'ਅਜੀਤ'

ਤੇ ਦੇਣ ਜਾਂ ਲੈਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫੋਰਮ
ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਦਾ ਤੇਜ਼ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ
ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮੰਦਿਰ ਪੰਥ ਦੀ ਪੂਜ਼ੀ
ਹਨ ਜੋ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ-ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਆਮਨਤ
ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੀਤੇ
ਸਮੇਂ 'ਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਆਗਾਂ ਵੱਲੋਂ
ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ-ਸੰਭਾਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਕੱਤਾਹੀ ਦਾ
ਸੁਧਾਰ ਹੋ ਸਕਣਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ।
ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਜਾਂ
ਪੁਰਾਣੇ ਮੈਨਜਰਾਂ 'ਚ ਜੋ ਵੀ ਦਿੱਲੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ
ਕਮੇਟੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਿੱਖਿਆ
ਮਾਹਿਰਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਬੈਠਕ ਕਰ ਕੇ ਪਿਛਲੀ ਕੋਤਾਹੀ
ਸਮੇਤ ਸਾਰੀ ਸਥਿਤੀ ਉਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ
ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਾਵਾਂ ਦੇ
ਅਕਸ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦਾ ਰਾਹ ਲੱਭਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ
ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸੋਚ-ਵਿਚਾਰ ਦੌਰਾਨ ਇਕ ਦੂਜੇ
ਤੇ ਚਿੱਕੜ ਉਡਾਲਦੀ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕੀਤੇ ਰੱਖਣ
ਦੀ ਵੀ ਸਲਹ ਦਿੱਤੀ।

ਕਈ ਵਿਦਾਵਾਨਾਂ ਦਾ ਮੰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਸੇਵਾ
 'ਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ
 ਆਂਦ-ਗਆਂਦ 'ਚ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤੇ
 ਉਥੇ ਕੋਈ ਲੋੜਵੰਡ ਤਾਂ ਨਹੀਂ? ਜੇ ਹੈ ਤਾਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ
 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸਾਰ ਲੈਣੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਲੋੜ ਪੂਰੀ
 ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਚੀਨ ਵਾਇਰਸ ਦੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਮਕਾ ਕਿਉਂ ਰਿਹਾ ਹੈ?

ਬ੍ਰਾਹਮਾ ਚੇਲਾਨੀ

ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਇਸ
ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੀ
ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ
ਕਿ ਆਖਰ ਵੱਹਾਨ
ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ
ਵਾਇਰਸ ਨੇ ਕਿੱਦਾਂ
ਸਮੁੱਚੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ
ਤਬਾਹੀ ਮਚਾ ਦਿੱਤੀ?
ਇਸ ਕਾਰਨ ਜਾਨ-
ਮਾਲ ਦਾ ਜੋ ਨੁਕਸਾਨ
ਜਾਰੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ
ਬਾਹ ਲੈਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ

ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਦੋਂ ਤਕ ਪੰਜਾਹ ਲੱਖ ਲੋਕ ਸਹਿਰ ਤੋਂ ਨਿਕਲ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਸਮਝੀਏ ਤਾਂ ਵ੍ਹਹਨ ਦੇ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੇ ਬੀਜ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਤਮਾਮ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਬੀਜ ਦਿੱਤੇ। ਜਦੋਂ ਤਮਾਮ ਚੀਜ਼ਾਂ ਖੋਜ-ਪੱਤਰ ਬੈਟ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਖਤਰਨਾਕ ਕੰਮ ਨੂੰ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਦੋਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਨਜ਼ਰਸਾਨੀ ਦੀ ਇਕ ਨਵੀਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨੀਤੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕ ਖੋਜ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਨਲੋਡਾ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਸੰਕਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਹਾਨ

ਅਮਰੀਕੀ ਖੁਫੀਆ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਾਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ
ਇਸ ਦੀ ਤਫ਼ਤੀਸ ਵਿਚ ਰੁੱਝਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਰੋਨਾ
ਵਾਇਰਸ ਕਿਤੇ ਵੁਹਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਵਿਚ ਕਿਸੇ
ਦੁਰਘਟਨਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ? ਪੌਪੀਓ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ
ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਤਮਾਮ ਸਬੂਤ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਦੀ
ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਵਾਇਰਸ ਵੁਹਾਨ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ
ਦੀ ਦੇਣ ਹੈ।

ਚੀਨ ਸੁਰੂ ਵਿਚ ਜਦ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਪਸਾਰ ਦੇ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਉਦੋਂ ਉਹ ਮਾਸਕ ਤੋਂ ਲੈ

ਜਿਆਦਾ ਹੈ। ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਨਿਯਮ ਇਹੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਬਿਮਾਰੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਮਹਾਮਾਰੀ ਬਣਨ ਦਾ ਖਦਾਸ਼ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਦਾ 24 ਘੰਟੇ ਵਿਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰ ਕੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਡਬਲਯੂਐਚਓ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਵਿਚ ਚੀਨ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਨਾਕਾਮੀ ਇਸ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਸੰਸਥਾ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਨਿਗਰਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੱਸ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਜਾ ਸਕਣ। ਪੈਸਿਅਨਾਂ ਦੇ ਦਮ 'ਤੇ ਚੀਨ ਨਾ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਆਫ਼ਤ ਦਾ ਠੀਕਰਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਸਿਰ ਭੰਨ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਨਾਲ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਗੁਸਾ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਵਿੱਤੀ ਅੰਸ਼ਦਾਨ ਅਤੇ ਡਾਰਵਾਂ ਦੇਣ ਦੀ ਉਸ ਦੀ ਮਿਸ਼ਨ ਰਣਨੀਤੀ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਬੇਕਰੋਸ਼ਗੀ ਅਤੇ ਅੰਸ਼ਦਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਹੀ ਵਧਾਵੇਗੀ।

ਕੋਵਿਡ-19 ਮਹਾਮਾਰੀ ਨੇ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਇਸ ਕੌਤੇ ਸੱਚ ਨਾਲ ਰੁਬਰ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਵਸਤਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਚੀਨ ਦੀ ਅਜਾਰੇਦਾਰੀ ਤੋਤਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਚੀਨ ਛੱਡਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ-ਰਿਆਇਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਵੀ ਗੁਰੇਜ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਜੋਖਮ ਵੱਧਦਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਚੀਨੀ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ ਦੀ ਕਾਟ ਲਈ ਯ਼ਰਪੀ ਸੰਘ, ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ, ਜਰਮਨੀ, ਸਪੇਨ ਅਤੇ ਇਟਲੀ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਚੀਨੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਹ ਅੰਖੀ ਬਣਾ ਕੇ ਭਾਰਤ ਨੇ ਆਪਣੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕ ਅਨੋਖੀ ਪਹਿਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਾਪਾਨ ਨੇ ਵੀ ਚੀਨ ਤੋਂ ਪਲਾਇਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਲਈ 2.2 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦਾ ਫੰਡ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉਤਰ ਚਾਹੀਏ ਹਨ ਉਹ ਆਜ਼ਾਦਾਨਾ ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਜੇਕਰ ਚੀਨ ਇਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਤਮਾਮ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਬਾਈਕਾਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਹਰਗਿਜ਼ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਲਕ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਬਾਕੀ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਬੇਗੁਨਾਹ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਜਾਨ ਦਾ ਖੋਆ ਬਣ ਜਾਵੇ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਅਰਥਚਾਰੇ ਨੂੰ ਤਹਿਸ-ਨਹਿਸ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਇੱਜ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਬੰਧਤ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਮਾਕੂ ਜਵਾਬ ਦੇਵੇ। ਇਸੇ ਵਿਚ ਸਭਨਾਂ ਦੀ ਕਲਾਈ ਹੈ।

ਇਸ ਵਾਇਰਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਚੀਨ ਉਸ ਤੋਂ ਕੰਨੀ ਕਤਰਾਉਦਾ ਵਿਖ ਰਿੱਹਾ ਹੈ। ਉਲਟਾ ਉਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਿਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾ ਰਹੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਮਕਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਾਪਾਨ ਨਾਲ ਸੇਨਕਾਕੁ ਟਾਪੁ ਵਿਚ ਝੱਤਪ ਅਤੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ 'ਤੇ ਬੀਫ਼ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਅਤੇ ਟੈਰਿਡ ਦੀ ਘੁਰਕੀ ਇਸ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿਉਦੀਆਂ-ਜਾਗਰੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਹਨ। ਦਰਸ਼ਨ, ਕੋਵਿਡ-19 ਦੀ ਪੂਰੀ ਕੰਡਲੀ ਜਾਣਨੀ ਬੇਹੁਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਭਰਿੰਖ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਆਫ਼ਤ ਨਾਲ ਨਾਜ਼ਿਣਣ ਦੀ ਬਿਹਤਰ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਆਖਰ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਰ ਨਹੀਂ ਜਦ ਚੀਨ ਤੋਂ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਮਹਾਮਾਰੀ ਫੈਲੀ ਹੋਵੇ। ਸੰਨ 2002-03 ਵਿਚ ਸਾਰਸ 'ਤੇ ਪਰਦਾ ਪਾਉਣ ਦੀ ਉਸ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੇ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੇ ਮੰਹ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿਤਾ ਸੀ।

ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੈਪ
ਦੋ-ਟੁੱਕ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਕੋਈ ਭੁੱਲ ਸੀ ਤਾਂ
ਭੁੱਲ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀ ਪਰ ਜੇਕਰ ਚੀਨ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਇਸ
ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਵੀ
ਭੁਗਤਾਂ ਪੈਣਗੇ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਬੀਜਿੰਗ ਬੁਨਿਆਦੀ
ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪੱਲਾ ਛਾਡ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਚੀਨ ਨੇ
23 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਵਾਹਾਨ ਤੋਂ ਘਰੇਲੂ ਉਡਾਣਾਂ 'ਤੇ ਤਾਂ ਪਾਬੰਦੀ
ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਪਰ ਚਾਰਟਰ ਫਲਾਈਟਾਂ ਸਹਿਤ ਕੁਝ
ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਉਡਾਣਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ
ਸੀ। ਮਾਰਚ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਤਾਂ ਦੱਜੇ ਚੀਨੀ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ
ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਇਸ
ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪਸ਼ੇ ਨੂੰ ਹੀ ਹੱਲਸੇਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ
ਨੇ ਵਾਹਾਨ ਵਿਚ ਲਾਕਡਾਨ ਲਾਗਿਓਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇੰਠੀ ਦੇਂਵੀ

ਧੂਮਗਜ਼ੀਲ੍ਹਾ ੧੨
 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਕੋਰੋਨਾ
 ਵਾਇਰਸ ਦਾ ਜੀਨੋਮ
 ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ
 ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ
 ਇਸ ਨਾਲ ਪੂਰੀ
 ਢੁਨੀਆ ਲਈ ਇਸ
 ਕਿਮਾਰੀ ਦੀ ਪੜਤਾਲ
 ਦਾ ਰਸਤਾ ਖੁੱਲ੍ਹੇਗਾ।
 ਅਗਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਚੀਨੀ
 ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਉਸ 'ਤੇ
 ਤਾਲਾ ਜਤਵਾ ਦਿੱਤਾ।

ਉਦੋ ਤੱਕ ਚੀਨ ਨੇ ਇਸ ਵਾਇਰਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਖੋਜ ਸਬੰਧੀ ਬਾਕੀ ਦੁਨੀਆ ਨਾਲ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਮਾਈਕ ਪੋਪੀਓ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਉਪਜਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ। ਚੀਨ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਥਾਨਾਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮਾਹਰ ਨੂੰ ਫਟਕਣ ਤਕ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਖਦਸ਼ ਪ੍ਰਗਟਾਈਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਰੋਨਾ ਉਥੋਂ ਹੀ ਪਨਪਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਵੱਡਾ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਵਾਈਰੋਲਾਜੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਥੋਂ ਚੀਨ ਦੀ ਬਦਨਾਮ 'ਬੈਟ ਵ੍ਹੈਮੈਨ' ਸੀ ਤੱਕਲੀ ਚਮਗਾਦੜਾਂ ਤੋਂ ਸੁਭਾਵਿਕ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਦੇ ਖਤਰਨਕ ਤਜਰਬਿਆਂ ਵਿਚ ਸੂਟੀ ਹੈ। ਕੈਕਿਸਨ ਗਲੋਬਲ ਨਿਊਜ਼ ਸਾਈਟ ਮੁਡਾਬਕ ਇਹ ਖਤਰਨਕ ਤਜਰਬੇ ਚੀਨ ਦੀ ਬਦਨੀਅਤੀ ਨੂੰ ਹੀ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਚੀਨ ਨੇ ਬਾਹਰਲੀ ਦੁਨੀਆ ਨਾਲ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਸਾਂਝੇ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਆਪਣੇ ਲੈਬ ਸੈਂਪਲਸ ਨੂੰ ਨਸਟ ਕਰਨਾ ਮਨਸਿਬ ਸਮਝਿਆ।

ਫੇਨੇ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਬਿਜਾਈ ਨਾਲ ਭਵਿੱਖ 'ਚ ਛਿੱਗ ਰਹੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ 'ਚ ਮਿਲੇਗੀ ਮਦਦ - ਕਿਸਾਨ ਜਗਜ਼ੀਤ ਸਿੰਘ

ਫੌਲਾ ਮੰਡੀ, (ਸੰਜੀਵ ਗਰਗ ਕਾਲੀ) - ਜਿਥੇ
ਤੋਨੇ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਦਾ ਸੀਜ਼ਨ ਸਿਰ ਤੇ ਆ
ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਦੇਸ ਭਰ 'ਚ ਲੱਗੇ
ਲਕਡਾਉਣ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ ਲੇਬਰ
ਦੇ ਨਾ ਆਉਂਣ ਕਾਰਨ ਤੇ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ
ਚਿੱਤਾ 'ਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਉੱਥੇ ਤੋਨੇ ਦੀ ਸਿੱਧੀ
ਬਿਜਾਈ ਵਾਲੀ ਮਸੀਨ ਆਉਂਣ ਕਰਕੇ
ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਮਸਲਾ ਕਾਢੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੱਦ ਕਰ
ਦਿੱਤਾ ਇਹਨਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਨੇਤ੍ਰਲੇ
ਪਿੰਡ ਭੁਰੇ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਜਗਜ਼ੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ
ਆਪਣੇ ਖੇਤਾਂ 'ਚ ਤੋਨੇ ਦੀ ਬੀਜੀ ਸਿੱਧੀ ਫਸਲ
ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤਾ। ਕਿਸਾਨ ਜਗਜ਼ੀਤ ਨੇ
ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਭਵਿੱਖ 'ਚ ਛਿੰਗ ਰਹੇ ਪਾਣੀ ਦੇ
ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਕਾਢ੍ਯ ਕਰਨ 'ਚ ਮੱਦਦ ਤੇ ਮਸੀਨ ਨਾਲ ਤੋਨੇ ਦੀ
ਕੀਤੀ ਸਿੱਧੀ ਬਿਜਾਈ ਨਾਲ ਤੋਨਾਂ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਉੱਗਿਆ
ਪਿਆ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ

ਪ੍ਰਤੀ ਏਕਤ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ
ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਖਰਚੇ ਘੱਟ ਹੋਣ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ
ਵੱਡੀ ਰਾਹਤ ਮਿਲੇਗੀ। ਕਿਸਾਨ ਜਗਜੀਤ
ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਇਸ ਮਸੀਨ ਤੇ 80 ਤੋਂ
90 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਰੀਬ ਖਰਚਾ ਕਰਨ
ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਾਧੂ ਖਰਚੇ
ਬਚਾਉਣ 'ਚ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀ ਹੈ,
ਇਸ ਮਸੀਨ ਉੱਤੇ ਪੱਤ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲ
ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਭਾਗ ਰਾਹੀਂ ਸਬਸਿੰਡੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ
ਜਾਵੇਗੀ। ਉਹ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਰੀਬ 150 ਏਕਤ
ਜ਼ਮੀਨ 'ਚ ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ
ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਚ ਭੋਨੇ ਦੀ ਸਿੱਧੀ
ਬਿਧਾਈ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਰਚਾਪਲ
ਲੌਲੂ ਸਿੰਘ , ਗੁਨਦੀਪ ਜਵਦਾ ਭੁਰੇ , ਗੁਰਮੀਤ
ਦੀ ਸਿੰਘ , ਭੋਲੂ ਸਿੰਘ , ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੱਧੂ , ਸਿੰਟੂ
ਦੁਰ ਸਨ।

ਫੈਡਰਲ ਢਾਂਚੇ ਲਈ ਘੋਲ ਹੀ ਲੋਕਰਾਜ ਦਾ ਸੰਘਰਸ਼

(ਸਫ਼ਾ 5 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਬਹੁ ਕੌਮੀ ਖੇਤੀ-ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ
ਸਿਧੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਲਈ ਪਿਛਲੇ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲੋਗਿਂਗ
ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਕਉ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ
ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਚ ਬੋਠ੍ਹੀ ਸਿਧਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ
ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਸੋਧ ਨੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਚ ਵੱਡੇ
ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਿਧੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਲਈ ਸਾਰੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੇਲ੍ਹੇ
ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਲਿਹਾਜ਼ਾ, ਮੰਡੀਕਰਨ ਸੁਧਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ
 ਆਰਡੀਨੈਸ਼ਨ ਦਾ ਅਹਿਮ ਖਾਸਾ ਹਨ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕਾਮੀ
 ਮੰਡੀਆਂ ਬੇਤੀ ਉਪਜ ਮੰਡੀ ਕਮੇਟੀਆਂ (ਏ ਪੀ ਐਮ ਸੀ)
 ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫੜ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਰਜਾ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ
 ਜਾ ਕੇ ਫਸਲ ਵੇਚਣ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਦੇਣ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਇਸ ਲਈ
 ਵਰਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ
 ਕਿਸੇ ਹੀਲ-ਹੁੱਜਤ ਦੇ ਅਪਣਾ ਲੈਣ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸਲ ਖੁੱਲ੍ਹੀ
 ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਖੇਤੀ-ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ
 ਨੇ ਮਾਣਨੀ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਬੁਰੀ ਮਾਰ ਸੀਮਾਂ, ਛੋਟੇ ਤੇ
 ਦਰਮਿਆਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਪਵੇਗੀ ਜੋ ਵੱਡੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ
 ਨਾਲ ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਭਾਅ ਦੀ ਸੌਂਦੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਠੋਕੇ
 ਅਸਲ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਅਸਮੱਚਾ
 ਪਾਉਣਗੇ ਤੇ ਹੱਲੀ ਹੱਲੀ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਰਹਿਮੋ-
 ਕਰਮ 'ਤੇ ਆ ਜਾਣਗੇ।

ਬੇਤੀ ਉਪਜ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਵਣਜ (ਪ੍ਰੋਤਸ਼ਾਹਨ
ਤੇ ਸਹਾਇਕ) ਆਰਡੀਨੈਂਸ 2020 (The Farmers
Produce Trade And Commerce (Promo-
tion and Facilitation) Ordinance) ਤਹਿਤ
ਕਣਕ, ਚੌਲ, ਗੰਨਾ, ਨਰਮਾ ਆਦਿ ਛਸਲਾਂ ਲਿਆਂਦੀਆਂ
ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਇਹ ਮੁੱਖ ਫਸਲਾਂ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਨਥੇਡੇ ਲਈ ਆਰਡੀਨੈਸ ਵਿਚ ਸੰਕਲਪਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਉਲਟ ਭੁਗਤਾਨ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸਾਨ ਖਾਸ ਕਰ ਸੀਮਾਂ, ਛੋਟੇ ਤੇ ਦਰਮਿਆਨੇ ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀ ਖਾਸ ਕਰ ਵੱਡੀ ਖੇਤੀ-ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਤਾਕਤ ਦਾ ਸਮਝੇਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਸਵਾਂ ਹੈ। ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਕੇਸ ਐਸ ਡੀ ਐਸ ਤੋਂ ਸੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੜਾਵਾਂ 'ਚੋ ਗੁਜਰੇਗਾ। ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਸੁਰਤ ਵਿਚ ਨਿਤਾਣੇ ਕਿਸਾਨ ਕੋਲ ਢਾਈਆ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਤੇਜ਼ ਤਰਾਰ ਵਕ਼ੀਲਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਝਣ ਦੇ ਨਾ ਸਾਧਨ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਨਾ ਕੀ ਸਮੱਝੇ ਗਿਆਣ।

ਆਰਡੀਨੈਸ ਵਿਚ ਵਿਵਾਦ ਸਬੰਧੀ ਕਿਸੇ
ਕਾਨੂੰਨੀ ਚਾਰਜ਼ੋਈ ਦੀ ਨਾਕਾਮੀ ਦੀ ਸੁਰਤ ਵਿਚ ਪੈਨਲਟੀ
ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਅਤੇ ਠੋਕਾ ਤੇੜਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦੇ ਪੇਸ਼ੇਨਾਜਰ
ਆਮ ਕਿਸਾਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਚਾਰਜ਼ੋਈ ਦੀ ਉਜ਼ਿਹੀ ਗਿੰਮਤ ਨਹੀਂ
ਕਰ ਸਕੇਗਾ। ਠੋਕੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਤੋਂ ਪੈਨਲਟੀ
ਪੰਡੀ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਦਸ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਰੱਖੀ
ਗਈ ਹੈ। ਜੇ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਹਿਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਪੰਜ
ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਪੈਨਲਟੀ
ਪਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਤਾਂ ਗੱਲ ਹੀ ਛੱਡੋ, ਵੱਡੇ
ਕਿਸਾਨ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਸੁਰਤ ਵਿਚ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ
ਵੰਗਾਤਮਨ ਦੀ ਗਿੰਮਤ ਤੇ ਬੈਤੂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਧਾ ਸ਼ਹਿਰਾਂ।

ਇਸ ਆਰਡੀਨੈਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਘਾਤਕ ਚਿਹਰਾ
ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਬਚੇ-ਖੁਚੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਖੋਂ ਲੈਂਦਾ
ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਆਰਡੀਨੈਸ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਬਦਾਂ ਤੋਂ
ਹੁੰਦੀ ਹੈ: ‘ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਆਰਡੀਨੈਸ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ
ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ
ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਥਾਰਿਟੀ ਜਾਂ ਅਫਸਰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ
ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਥਾਰਿਟੀ ਜਾਂ ਅਫਸਰ ਨੂੰ
ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਕ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਹਦਾਇਤਾਂ, ਹੁਕਮ ਤੇ ਸੇਧਾਂ ਜਾਰੀ
ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।’

ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਅੰਨ੍ਹੀ ਤਾਕਤ ਦੀ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹਮ-ਖੁੱਲ੍ਹੀ

ਚਿਤਾਵਨੀ ਨੂੰ ਸੁਆਈ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ
ਅਪਣੀ ਤੰਗਨਜ਼ਰੀ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ
ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਰਾਜਾਂ ਕੋਲ ਮਾਲੀਆ ਵਸੀਲੇ ਸੀਮਤ ਰਹਿ ਗਏ। ਹਨ ਖੇਤੀ ਉਪਜ ਵਧਾਰ ਅਤੇ ਵਣਜ (ਪ੍ਰੋਡਯਾਹਨ ਤੇ ਸਹਾਇਕ) ਆਰਡੀਨੈਂਸ (The Farmers Produce Trade And Commerce (Promotion and Facilitation) Ordinance) ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਪਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 'ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਵਲੋਂ ਖੇਤੀ ਉਪਜ ਮੰਡੀ ਕਮੇਟੀਆਂ ਐਕਟ (ਥੇਪੀਐਮਸੀ ਐਕਟ) ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਸੁਬਾਈ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਮੰਡੀ ਫੀਸ, ਸੈਸ ਜਾਂ ਲੈਵੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾ ਸਕੇਗੀ।' ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਕੰਟਰੋਲ ਵਾਲੇ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਜ਼ਰੀਏ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਮਾਲੀਏ ਤੋਂ ਵਿਰਵੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ

ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਿੱਤੀ ਹਾਲਤ 'ਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਧਾਰਾ ਬੋਲ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ 'ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਨਿਰਭਰ ਬਣਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਇੰਡੀਆ ਆਰਡਿਨੈਂਸ 'ਤੇ ਸਹੀ ਪਾਈ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗੇ ਕਿ ਕਣਕ ਅਤੇ ਛੋਨੇ ਲਈ ਮਿਲਾਂਦਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ (Minimum Support Price - MSP) ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਫਸਲ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ, ਤੇ ਕਾਢੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਬੀਜੀਆਂ ਜਾਂ ਦੌਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੀਮਤ ਗਾਰੰਟੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਕਿਸਾਨੀ ਠੇਕਾ (ਸਕਤੀਕਰਨ ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ) ਆਰਡਿਨੈਂਸ (Farmers (Empowerment And Protection) Agreement On Price Assurance And Farm Services Ordinance) ਵਿਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸਹੇਲ ਉਸ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਖੇਤੀ-ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਫਰਮਾ, ਪ੍ਰੋਸੈਸਰਾਂ ਬੋਕ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ, ਬਰਾਮਦਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰਾਨੂੰ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਮਹਿਸੂਸ ਲਾਵੇਂਦ ਭਾਅ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਠੇਕੇ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਵਲੋਂ ਵੇਚੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਉਪਜ ਦਾ ਗਰੇਡ, ਗੁਣਵੱਤਾ ਅਤੇ ਮਿਆਰ ਵੀ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਠੱਕਾ ਬਦਲਣ ਜਾ ਰਦ ਕਰਨ ਬਾਰੁ ਵਰਤਾ
ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਲਿਹਜ਼ ਤੋਂ ਵੀ ਕਿਸਾਨ ਦਾ ਪੱਖ ਕਮਜ਼ੂਰ
ਹੋਣ ਦੇ ਤੱਥਲੇ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰਤ
ਕੀਤਾ ਗਿਆ: 'ਖੇਤੀ ਠੱਕਾ ਤੈਅ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ
ਵੀ ਸਮੇਂ ਠੇਕੇ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ (parties
to such agreement) ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਰਾਹੀਂ
ਕਿਸੇ ਵਾਜ਼ਬ ਮੰਤਵ ਲਈ ਠੱਕਾ, ਬਦਲ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ
ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਖੇਤੀ-ਕਾਰੋਬਾਰੀ
ਫਰਮ ਵਿਚਕਾਰ ਅਸਾਵੇਂ ਤਾਕਤ ਸਮਤੌਲ ਦੇ ਮੰਦੇਨਜ਼ਰ
ਠੱਕਾ ਬਦਲਣ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਕਿਸਾਨ ਦੰਡ
ਸਹਿਮਤੀ ਸਕਤੀਸਾਲੀ ਆਰਥਿਕ ਤੇ ਹੋਰ ਕਿਸਮ ਦੇ
ਦੱਸਾਂਦਾਂ ਤੋਂ ਸਜ਼ ਨਹੀਂ ਸ਼ਕਿਤੀ।

ਉਪਜ ਦੀ ਕੀਮਤ ਅੱਤੇ ਗੁਣਵੱਤਾ ਬਾਰੇ ਨਿੰਕੇ
ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਨਬੇੜੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਹਿੱਤ ਦੇ
ਉਲਟ ਹੈ। ਆਰਡੀਨੈਸ ਵਿਚ ਸਾਫ਼ ਦਰਜ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ
ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਐਕਟ 'ਤੇ ਕਾਰਗਰ ਅਮਲ ਕਰਵਾਉਣ
ਲਈ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਲੋਤ ਮੁਤਾਬਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ
ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਲਈ
ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਰਾਜ
ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰੀ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਹੋਰ ਮਿਸਾਲ
ਵਿਖੇ ਮੌਜੂਦ ਹੈ।

ਮਲਣੀ ਅਖਾ ਹ।
ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਜਾਹਿਰ ਹੋ ਗਿਆ ਤਿੰਨੇ
ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਤੱਜਿਆ ਜਾ
ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਖਦਸ਼ਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਣਕ ਤੇ ਭੋਨੇ ਦੇ ਘੱਟੋ-
ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਪਿਛਾਂਹ ਹਟਣ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰੀ
ਖਰੀਦ ਦੇ ਟੀਚੇ ਰੁਲ-ਬੁਲ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਬੁਝਾਓ

ਉਪਲਬਧਤਾ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਪੈ ਜਾਵੇਗੀ ਤੇ ਖੁਕਾਕੀ ਵਸਤੂ
ਦੀ ਕਮੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਬਦਅਮਨੀ ਫੈਲਣ ਦਾ ਖਤਰ
ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਤਰਜਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰ ਵਾਰ

ਸਫ਼ਾਈਆਂ ਦੇਣੀਆਂ ਪੈ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ
ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ
ਭਰੋਸਿਆਂ 'ਤੇ ਯਕੀਨ ਕਰ ਵੀ ਲਈਏ ਤਾਂ ਵੀ ਇਹ ਗੱਲ
ਚੇਤੇ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਦੰਤ
ਵਰਤੋਂ ਮਹਿਜ਼ ਖਰੀਦ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਟੀਚੇ (ਜਿੰਨਾ ਜਨਤਕ
ਵੰਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਈ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ) ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤਾ
ਜਾਵੇਗੀ। ਇਕ ਵਾਰ ਟੀਚ ਹਾਸਲ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ
ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਫਸਲ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ। ਇਹ
ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਸਹਾਰਾ ਨਾ ਬਚਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ
ਮੰਡੀ ਦੇ ਉਤਰਾਅ-ਚੜ੍ਹਾਅ ਦਾ ਖਿੱਡੋਣਾ ਬਣ ਕੇ
ਰਹਿ ਜਾਵੇਗਾ।

ਘੱਟ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਦੀ ਵਾਗਡੇਰ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਟੂਂਡੀ-ਫਸਲੀ ਰੱਕਤ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਰੇ ਇਨਕਲਾਬ ਰਾਹੀਂ ਕੌਮੀ ਖੁਰਾਕ ਆਤਮ ਨਿਰਭਰਤ ਤਾਂ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਈ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਿੱਠੀ ਵੇਂਧੀ-ਪੈਣ-ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਚੌਗਿਰਦੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਬਾਸਿਨਿਦਿਆਂ ਦਾ ਜਿੰਨਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਤਾਂ ਕੀ ਕਰਨੀ ਸੀ ਸਗੋ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਿਸਾਨੀ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤਬਾਹੀ ਦੇ ਕੰਢੇ ਪਹੁੰਚਾ ਕੇ ਹੁਣ ਇਸ ਨੇ ਨਵੀਂ ਖੇਤੀ ਰਣਨੀਤੀ ਅਸਲ ਵਿਚਲਿਆ ਕੇ ਪਾਸ ਵੱਟ ਲਿਆ ਹੈ।

ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਦਮਾਂ ਬਾਰੇ ਮੇਰਾ ਲੇਖਾ ਜੋ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸੀਮਾਂਤ, ਛੋਟੀ ਵੇਂਦੀ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨੀ ਕਿਸਾਨੀ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤ ਇਸ ਕਦਮ ਵਿੱਚ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸੰਭਾਵ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਖੇਤੀ-ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਭੰਗ ਦੇ ਭਾਵ ਵੇਂਦੀ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਜਾਣ। ਇਹ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਗੁਆ ਕੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਬਣ ਜਾਣਗੇ ਦਿਹਾੜੀ ਅਰਬਚਾਰੇ ਵਿਚ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤਾਤ ਅਤੇ ਸਹਿਰੀ ਅਰਬਚਾਰੇ ਵੱਲ ਹਿਜਰਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਡਿਗਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਫਿਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੇ ਸਹਿਰੰਤ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਮੁਨਾਫੇ ਵਧਣਗੇ। ਇਸ ਸੋਧ ਨੂੰ 'ਵੇਂਦੀ' ਲਈ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸਥਾਨ 'ਖੇਤੀਬਾੜੀ' ਦੇ ਬਦਲਾਓ 'ਦਾ ਗੁੱਝਾ ਮਤਲਬ ਇਹੀ ਹੈ।

ਮੁਕਾਮੀ ਅਤੇ ਸੂਬਾਈ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤਹਿਸ਼ ਨਹਿਸ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕੌਮੀ ਤੇ ਆਲਮੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨਾਲ ਜੋਤਨ ਕਰਕੇ ਵੋਆ-ਚੁਆਈ ਵਧੇਗੀ। ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਢੋਆ-ਚੁਆਈ ਵਧਪਣ ਨਾਲ ਕਾਰਬਨ ਗੈਸਾਂ ਦਾ ਰਿਸਾਵ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ, ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀ ਤਥਾਹੀ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖੀ ਵੱਡੀ ਗੈਰ-ਮਨੁੱਖੀ ਵਸੀਲਿਆਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਵੱਡੀ ਵਧੇਗੀ। ਸਰਕਾਰ ਆਤਮ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਲਾ ਰਹੀ ਪਰ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਆਤਮ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਨੂੰ ਸੱਟ ਮਾਰਨ ਦਾ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਬਿਖਰਾ ਜਾਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਜਿਹੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸੂਬੇ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧੇਂ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੋਂ, ਸਨਅਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਕਸਨ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਜਿਹੇ ਸੂਬਿਆਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਲੇ ਸਰਗਰਮ ਵੱਡੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਹਿੱਤ, ਖਾਧ ਪਦਾਰਥ ਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਕੱਚੇ ਮਾਲ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਰਸਾਈ ਹੋਣ ਕਾਰਬਨ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਣਗੇ। ਇੱਜ ਖੇਤਰੀ ਤੇ ਜਾਮਾਰਦ ਸਾਹਮੀ ਜਾਣਦੇ।

ਟਕਰਾਓ ਵਧੁਣਗ।
ਅਰਥਿਕ ਨੀਤੀ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦੇ ਇਸ ਘਾਤਕ ਮੌਜੂਦ ਨੂੰ ਸੀਮਾਂਤ, ਛੋਟੇ ਤੇ ਦਰਮਿਆਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਨੁਮਾਈਂਦਾ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਤੇ ਸਮੁਹਿਕ ਐਕਸ਼ਨ ਨਾਲ ਹੀ ਠੱਲ੍ਹੇ ਪਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਹਿੱਤ

ਅਤੇ ਇਖਲਾਕੀ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਘਵਾਦ (ਫੈਰਲਾਇਜ਼ਮ), ਬਹੁਵਾਦ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਵੱਧ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਸੀ ਤਾਲਮੇਲ ਬਿਠਾ ਕੇ ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ, ਤਾਮਿਲ ਨਾਡੂ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਲ ਅਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਮਾਣ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਵੱਧ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਪੈਂਤੜਾ ਮੱਲਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਲਦ ਨੇ ਸੰਘਵਾਦ (ਫੈਡਰਲਇਜ਼ਮ) ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦਿੱਤਾਉਂਦਿਆਂ ਇਕ ਵਾਰ ਕਿਹਾ ਸੀ: 'ਅੰਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮਤਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਅਤੀਤ, ਵਰਤਮਾਨ ਤੋਂ ਭਵਿੱਖ ਹੈ' ਪਰ ਮੰਦੇ ਭਾਗੀ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸੰਕੇਤ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਆਪਣੇ ਸ਼ਾਨਾਮਤੇ ਵਚਨਾਂ ਤੋਂ ਡੋਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮੰਦਿਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਰਹੂਮ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸੰਪਾਦਤ ਐਨਸਾਇਕਲੋਪੀਡੀਆ ਆਫ ਸਿੱਖਇਜ਼ਮ (ਓਨਚੇਲੋਪਾਇਡਰਾਈ ਕਿਹਸਿਮ) ਵਿਚ ਅੰਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ ਦਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਉਲੱਥਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਧੀਆ ਭੁਮਿਕਾ ਲਿਖੀ ਸੀ। ਐਨਸਾਇਕਲੋਪੀਡੀਆ ਦਾ ਹਰ ਇਕ ਇੰਦਰਾਜ ਸਦੀਵੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੀਪੀਐਮ ਆਗੂ ਮਰਹੂਮ ਹਰਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸੁਰਜੀਤ ਨੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ ਦੇ ਸੰਘਕਾਰੀ (ਫੈਡਰਲ) ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪੁੱਖਤਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਸੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਹ ਕੇਂਦਰਵਾਦੀ ਰਸ਼ਟਰਵਾਦ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਝੁਕ ਗਏ ਸਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ, ਬੁਧੀਜੀਵੀਆਂ, ਲੋਕ ਮੱਤ ਘਾਤਿਆਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸੰਘਵਾਦ ਦੇ ਸੰਘਰਸ ਦਾ ਅੰਲਬਰਦਾਰ ਬਣਨ ਲਈ ਇਖਲਾਕੀ ਤੇ ਬੋਧਿਕ ਤਾਕਤ ਜੁਤਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਸੰਘਵਾਦ ਅਤੇ ਬਹੁਵਾਦ ਲਈ ਸੰਘਰਸ ਅਸਲ ਵਿਚ ਲੋਕਰਾਜ ਦਾ ਹੀ ਸੰਘਰਸ ਹੈ। ਸੰਘਵਾਦ ਕਸ਼ਤਰ ਪੈਣ ਨਾਲ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਅਥਾਹ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਤਾਕਤ ਇਕੱਠੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਸਿਆਸੀ ਮਨੋਬਿਰਤੀਆਂ ਤੇ ਅਮਲਾਂ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਮਿਲਣਾ ਸ਼ਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਭਰ ਵਿਚ ਸੰਘਵਾਦ
(ਫੈਡਰਲਇਜ਼ਮ) ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸਮੂਹਿਕ ਜਤਨਾਂ
ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਹਿਰਦਤਾ ਅਤੇ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੁਹਰਾਉਂਦਿਆਂ ਵੱਖ
ਵੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੀਂ ਵਿਚ
ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ
ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਹੋਣ ਤੇ ਇਸ ਸੋਧ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।
ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿਚ
ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿੱਖ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
ਸਨਅਤ, ਵਿੱਤ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸਿਰੇ ਕੱਝ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ
ਵੀ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਵੱਧ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲੜਨ ਯੋਗ ਹੈ
ਪਰ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਖੁਗਾਕ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ
ਜੜੀ ਹੋਈ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਖੇਤੀਬਾਤੀ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰੀ
ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਨੁਕਤਾ ਹੈ।
ਅਮਰੀਕਾ, ਚੀਨ, ਯੂਰਪ, ਬਰਤਾਨੀਆ, ਕੈਨੇਡਾ, ਜਪਾਨ,
ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ, ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਅਤੇ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਆਲਮੀ
ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਨੇਤੀਓਂ ਜੁੜੇ ਹਨ ਪਰ
ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਦੇਸ਼ ਆਪਣੀ ਖੇਤੀਬਾਤੀ ਨੂੰ ਬਚਾ ਕੇ ਰੱਖਣ
ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਾਵ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਘਵਾਦ ਵਿਚ
ਖੇਤੀਬਾਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਈ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਚਾਉਣ ਲਈ
ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਆਰਥਿਕ, ਸਿਆਸੀ, ਸਮਾਜੀ
ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਜੱਦੋਂਹਿਦ ਦਾ ਅਹਿਮ ਸਵਾਲ ਬਣ ਕੇ
ਉਭਰੇਗਾ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਹੈਂਡਾਈ ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਉਸ
ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਵਿਕੇਂਦਰੀਕਰਨ, ਬਹੁਵਾਦ,
ਲੋਕਰਾਜ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨੀ ਹੰਦੁਣਸਾਰਤਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ
ਕਰਨ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੀ ਸੁਦਰਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ : ਕਮਲ

ਪਿਆਰੇ ਬੱਚਿਓ ! ਕਮਲ ਧਾਰਮਿਕ ਮਹੱਤਵ ਵਾਲਾ ਫੁੱਲ ਹੈ। ਇਹ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੀ ਸੁਦਰਤਾ , ਆਤਮਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ, ਕਾਇਨਾਤ ਦੀ ਉਤਪਤੀ , ਅਧਿਆਤਮਿਕਤਾ, ਮਨ ਦੀ ਪਵਿੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਕਮਲ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਭਾਰਤ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਫੁੱਲ ਹੈ ਅਤੇ ਉਤਸਾ, ਕਰਨਾਟਕ , ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ (ਪਹਿਲਕੇ) ਜੰਮੁ - ਕਸਮੀਰ ਦਾ ਰਾਜ - ਫੁੱਲ ਵੀ ਹੈ। ਬੱਚਿਓ ! ਇਸ ਨੂੰ ਕੰਵਲ ਜਾਂ ਕਮਲ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੰਧਲੇ ਪਾਣੀ , ਚਿੱਕੜ , ਦਲਦਲ ਆਦਿ ਬਾਵਾਂ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਫੁੱਲ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਤਲਾਬਾਂ ਅਤੇ ਛੱਪੜਾਂ ਆਦਿ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਕਮਲ ਦਾ ਫੁੱਲ ਕਾਫ਼ੀ ਸੁਦਰ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਸਦਾਬਹਾਰ ਫੁੱਲ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਘੇਰਾ ਵੀਹੀ ਸੈਟੀਮੀਟਰ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬੱਚਿਓ ! ਕਮਲ ਦਾ ਫੁੱਲ ਅਕਸਰ ਗੁਲਬਾਈ ਰੰਗ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਦੇ - ਕਦੇ ਪੀਲੇ , ਚਿੱਟੇ , ਕਰੀਮ ਰੰਗ , ਲਾਲ ਤੇ ਨੀਲੀ ਰੰਗ ਦੇ ਕਮਲ ਦੇ ਫੁੱਲ ਵੀ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ , ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਅਤੇ ਚੀਨ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕਮਲ ਦੇ ਫੁੱਲ ਨੂੰ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮਹੱਤਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਫੁੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਬਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕਮਲ ਮੰਦਰ ਵੀ ਬਣਵਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਬੱਚਿਓ ! ਅਨੇਕਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ , ਮੰਦਿਰਾਂ, ਮਸਜਿਦਾਂ, ਆਦਿ ਦੇ ਗੁੰਬਦ

ਕਮਲ ਦੇ ਫੁੱਲ ਵਰਗੇ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਕਸ਼ਾ - ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਿਨਾਤਮਕ ਤੇ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਫੁੱਲ ਹੈ। ਪਿਆਰੇ ਬੱਚਿਓ ! ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਲੋਟਸ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨੀਲ - ਕਮਲ ਵੀ ਕਮਲ ਦੀ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਹੈ। ਮਹਾਪੁਰਖ ਤੇ ਫ਼ਕੀਰ

- ਲੋਕ ਪੂਜਾ - ਭਗਤੀ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਤਾ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਦੁਰਲੱਭ ਅਤੇ ਵਿਚਿਤਰ ਕਿਸਮ ਹੈ। ਕਬਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨੀਲ - ਕਮਲ ਪਹਾੜੀ ਦੁਰਗਮ ਚੋਟੀਆਂ, ਪਹਾੜਾਂ ਜਾਂ ਉਤਰਾਖੰਡ ਰਾਜ ਦੇ ਦੁਰਗਮ ਪਹਾੜੀ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਕਈ - ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸ਼ਬਦ ਤੇ ਪਵਿੰਤਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਮਿਕ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਕਮਲ ਦੇ ਫੁੱਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਸਾਰਕ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਲੋਭ , ਲਾਲਚ , ਮੋਹ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮਲੀਨਤਾ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਰਹਿ ਕੇ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਕੇ, ਬੱਚ ਕੇ, ਨਿਰਲੇਪ ਰਹਿ ਕੇ ਜੀਵਨ ਬਸਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਚ ਕੋਟੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਮਹਾਪੁਰਖਾਂ ਤੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਮਲ ਦਾ ਫੁੱਲ ਸੰਦਰ ਤੇ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਫੁੱਲ ਅਕਸਰ ਮਾਰਚ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਅਗਸਤ ਮਹੀਨੇ ਦਰਮਿਆਨ ਅਕਸਰ ਮਾਰਚ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਅਗਸਤ ਮਹੀਨੇ ਦਰਮਿਆਨ ਕਮਲ ਦੇ ਪੌਦੇ ਦੇ ਵੱਖ -

ਮਾਸਟਰ ਸੰਜੀਵ ਧਰਮਾਣੀ.

ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ .94785-61356.

ਖਿੜਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਫੁੱਲ ਦਾ ਘੇਰਾ / ਵਿਆਸ ਲਗਭਗ ਦਸ ਸੈਟੀਮੀਟਰ ਤੋਂ ਵੀਹੀ ਸੈਟੀਮੀਟਰ ਤੱਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਿਆਰੇ ਬੱਚਿਓ ! ਕਮਲ ਦੇ ਸੱਕੇ ਹੋਏ ਬੀਜਾਂ ਨੂੰ ਕਮਲਗੱਟਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਮਿਕ ਕੰਮਾਂ ਹਵਨ ਆਦਿ ਵਿਚ ਕਮਲਗੱਟੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਈ ਧਾਰਮਿਕ ਲੋਕ ਕਮਲਗੱਟੇ ਦੀ

ਵੱਖ ਭਾਗ ਪੰਸਾਰੀ ਕੋਲੋ ਹੀ ਮਿਲਦੇ ਹਨ।

ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਕਮਲ ਦੀਆਂ ਜਤ੍ਤਾਂ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਵਜੋਂ ਵੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦਾ ਕਿਹਾਣਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਮਲ ਦੇ ਪੌਦੇ ਦਾ ਮੂਲ ਸਥਾਨ ਭਾਰਤ , ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਵੀਅਤਨਾਮ ਤੱਕ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਮੱਤ ਹੈ ਕਿ ਚੀਜ਼ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕਮਲ ਦਾ ਫੁੱਲ ਲੱਗਭਗ 1200 ਈਸਵੀ ਪੂਰਵ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਕਮਲ ਦਾ ਫੁੱਲ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਭਾਰਤ , ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਈਰਾਨ , ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼, ਇਰਾਕ, ਆਸਟਰੋਲੀਆ , ਮਿਸਰ, ਮਿਆਂਮਾਰ, ਵੀਅਤਨਾਮ, ਸਿੰਧਾਪੁਰ, ਅਮਰੀਕਾ, ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ, ਜਾਪਾਨ ਆਦਿ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਪਿਆਰੇ ਬੱਚਿਓ !!

ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਮਾਣ ਹੈ ਕਿ ਇੰਨੀ ਮਹੱਤਤਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਕਮਲ ਦਾ ਫੁੱਲ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਭਾਰਤ ਦਾ ਰਸ਼ਟਰੀ ਫੁੱਲ ਹੈ। ਉਮੀਦ ਹੈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅੱਜ ਦੀ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਰਪੂਰ ਰਚਨਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਅਗਲੀ ਵਾਰ ਕੀਤੀ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ਾ ਲੱਗੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਗਲੀ ਵਾਰ ਕੀਤੀ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ਾ ਲੈ ਕੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਿਲਾਗਾ।

ਤਦ ਤੱਕ ਲਈ ਜੈ ਹਿੰਦ ਸੱਬਾਬੈਰ, ਆਪਣਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਣਾ

ਕਿਸਾਨੀ ਨੂੰ ਤਬਾਹੀ ਵੱਲ ਧੱਕਣਾ ਖੇਤੀ ਮੰਡੀ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਿਚ ਆਰੱਦਾ ਹੈ।

(ਸਫ਼ਾ 16 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਦੀ ਸਾਫ਼-ਸਫ਼ਾਈ ਅਤੇ ਪੈਕ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁਡਕਾਰਾਂ ਕੋਲ ਵੇਚਣਾ, ਸੱਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਸਲਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਸੈਸ ਕਰ ਕੇ ਕਣਕ, ਚੌਲਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਤੁਰ੍ਹਾਂ-ਤੁਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦ ਤਿਆਰ ਕਰ ਕੇ ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਵੇਚ ਕੇ ਸੁਪਰ ਮੁਨਾਫੇ ਕਮਾਉਣ ਹਨ। ਦੁਨੀਆਂ ਅੰਦਰ ਫਾਰਸ਼ਿਟੀਕਲ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਗਰੋਬਿਜਨਸ ਕੰਪਨੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁਨਾਫੇ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਚੀਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੂਜੀ ਵੱਡੀ ਖੇਤੀ ਮੰਡੀ ਹੈ ਪਰ ਭਾਰਤੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਅਗਣਿਆਂ ਕੋਲ ਸਾਮਰਾਜੀ

ਅੰਗਰੋਬਿਜਨਸ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਾਂਗ ਇੰਡੀਆਸਟਰਕਚਰ, ਤੱਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਉਹ ਸਾਮਰਾਜੀ ਐਗਰੋਬਿਜਨਸ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਭਾਈਵਾਲ ਬਣ ਕੇ ਇਸ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿਚੋਂ ਅਥਾਰ ਮੁਨਾਫੇ ਕਮਾਉਣ ਦੀ ਭਾਵ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ 'ਇਕ ਦੇਸ਼, ਇਕ ਮੰਡੀ' ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੰਡੀ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਵਾਅਦਾ ਵਪਾਰ ਹਾਂਹੀ ਸੱਟੋਬਾਜ਼ੀ ਕਰ ਕੇ ਸੁਪਰ ਮੁਨਾਫੇ ਕਮਾਉਣ ਹੈ। ਲੋਚਦੇ ਹਨ।

ਬਿਹਾਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 2006-07 ਵਿਚ ਐਥੀ ਐਮ ਸੀ ਨੂੰ ਤੱਤ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਵਪਾਰੀਆਂ ਨੇ

ਬਿਹਾਰ ਵਿਚੋਂ ਭੋਨੇ ਅਤੇ ਕਣਕ ਕੌਂਡੀਆਂ ਭਾਅ ਖਰੀਦ ਕੇ ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਅੰਦਰ ਵੇਚ ਕੇ ਖੂਬ ਮੁਨਾਫੇ ਕਮਾਏ ਸਨ।

ਭਾਰਤ ਅੰਦਰ 7 ਹਜ਼ਾਰ ਮੰਡੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਕਿ ਲੋੜ 42 ਹਜ਼ਾਰ ਮੰਡੀਆਂ ਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਯੂਪੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਅੰਦਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਯੋਗ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਯੂਪੀ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਲੱਗ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਮਲ ਦਾ ਵਰਤੋਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਆਦਿ - ਆਦਿ। ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਫੁੱਲਵਾੜੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਕਮਲ ਦਾ ਫੁੱਲ ਉਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਮਲ ਦਾ ਪੈਦਾ ਆਂਸ਼ੀਯ ਪੈਦਾ ਹੈ। ਮਹਾਨ ਮਹਾਰਿਸੀ ਸੁਸ਼ਰੁਤ ਤੇ ਚਰਕ ਜੀ ਨੇ ਕਮਲ ਦੇ ਪੌਦੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ। ਕਮਲ ਦੇ ਪੌਦੇ ਦੇ ਪੌਦੇ ਦੇ ਵੱਖ -

ਡਾਰਮਿੰਗ ਟਰੇਡ ਅੰਡ ਕਾਮਰਸ (ਪ੍ਰੋਮੋਸ਼ਨ ਅੰਡ ਫੈਸਲਾਈਸ਼ਨ) ਆਰਡੀਨੈਸ 2020 ਅਤੇ ਫਾਰਮਿੰਗ (ਇੰਪਾਰਮੈਂਟ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ) ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਅਨ ਪ੍ਰਾਈਸ਼ ਇੰਸੋਰੈਸ ਅੰਡ ਫਾਰਮ ਸਰਵਿਸ ਆਰਡੀਨੈਸ-2020 ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਖਤਮੇ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਖਰੀਦ ਦਾ ਭੋਗ ਪੈਣ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨ ਵਪਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਰਹਿਮੋ-ਕਰਮ 'ਤੇ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ-ਖਸੁਟ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਰਜ਼ੇ ਬੰਲੇ ਦੰਬੇ ਅਤੇ ਖੁਦਕਸ਼ੀਆਂ ਕਰ ਰਹੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਹੋਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜੇ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਹਾਲਾਤ ਅਤੇ ਤਰਜੀਹਾਂ ਬਦਲ ਗਈਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਫਿਰ ਹੁਣ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਾਂ ਹੈ ਕ

MISSION PEAK BROKERS, INC.

For the best possible price and highest profit, call a Business Professional.

As the **President of Mission Peak Brokers, Inc.** and also a **Commercial Real Estate Broker**, I offer you guidance that is based on extensive experience in Sales. Acquisition and Financing of Commercial Real Estate and the purchase of businesses.

Mission Peak Brokers, Inc. is a leading **Business Brokerage** firm based in the San Francisco Bay Area providing the services required for the sale and acquisition of main street retail business opportunities and commercial real estate as well as an all-inclusive assistance with the business and commercial loan process.

We are here to secure your objectives through a standard of aggressive diligence, measurable integrity and the highest standard of excellence **knowing our client's satisfactions is our ultimate goal.**

CALL A PROFESSIONAL AND GET THE BEST POSSIBLE PRICES AND HIGHEST PROFITS

I am a top rated Business and Commercial Real Estate broker with vast experience in Sales.

**Acquisition and Financing
of Commercial Real Estate.**

**GET TOP
DOLLAR\$**

FOR YOUR COMMERCIAL PROPERTY

**CALL
TODAY
(510) 490-9705**

hrsidhu@gmail.com
www.missionpeakbrokers.com

**Harpreet "Harry" Sidhu, CBB
Broker/president**

BRE Lic #1433114
Broker Lic # 01792260

